

Strategidokument 2024

FROSTA
KOMMUNE

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	3
2. Økonomisk utvikling	4
Økonomisk resultat	4
Gjeld og gjeldsutvikling	5
Soliditet/Likviditet	7
3. Organisasjon, ledelse og medarbeidere	8
4. Politiske organer.....	17
5. Folkehelse.....	18
6. Oppvekst og velferd	23
Fremtidens omsorgstjenester.....	27
Status og videre arbeid utviklingsarbeidet heltidskultur	31
Helse og familie.....	33
Barnehage.....	36
Grunnskole	39
Virksomhet institusjonsbaserte tjenester	43
Hjemmebaserte tjenester.....	47
Barneverntjenesten	51
PPT	53
NAV	54
8 Samfunn og utvikling	57
Eiendom og infrastruktur	61
Areal (Byggesak, plan og oppmåling).....	65
Areal, Landbruk og miljø	68
Kultur og idrett	71
Brann og redning.....	76

1. Innledning

Dette er fjerde gangen vi legger frem et eget strategidokument for politisk behandling. Målet er å gi en litt grundigere analyse av kommunens ståsted og gi mulighet for bedre prioriteringer fremover i et lengre perspektiv, enn hva de enkelte års budsjetter kan angi. Arbeidet med strategidokumentet gir både ledere og mellomledere, og folkevalgte, innsikt og økt kunnskap om egen organisasjon og tjenesteproduksjon.

Strategidokumentet tar utgangspunkt i utvalgte nøkkeltall fra KOSTRA og Kommunebarometeret. Det brukes sammenligningsdata med andre kommuner for å kunne vurdere eget ståsted og kvalitet. De utvalgte kommunene er; Hele landet utenom Oslo, Kostragr. 4, Trøndelag, Overhalla kommune og Inderøy kommune.

Frosta kommune har økende utfordringer i årene som kommer på flere områder og det er behov for en tydelig prioritering i kommende år. Det er et betydelig etterslep på vedlikehold av eiendomsmassen, og det er behov for å investere i et nytt kommune- og helsehus. Videre så er det krevende å sørge for nok og riktig kompetanse i alle ledd i hele organisasjonen. Derfor vil det være av avgjørende betydning hvordan ressursene forvaltes i kommende år.

Ved å sammenligne oss med de beste kommunene kan vi frigjøre ressurser til nye oppgaver. En mulig teoretisk innsparingseffekt, basert på regnskapstall for 2023 viser at det er et potensiale på omlag 13 millioner kroner å spare i driften ved å nærme oss de beste kommunene i kostragruppe 4.

Vi står fortsatt i en krise ved at overgrepssaken enda ikke er rettslig avklart. Dette er krevende for hele samfunnet og for tjenestene våre. Vi starter i høst med folkehelseprosjektet og det tror jeg vil gi positiv energi i Frostasamfunnet. Det er viktig at vi står sammen til beste for alle utsatte, pårørende og innbyggere forøvrig.

I år det også jubileum og endelig skal vi feire vår plass i historien og på tross av alt det negative håper jeg at alle vil delta i feiring sammen med oss.

God lesning.

Frosta 29.mai 2024

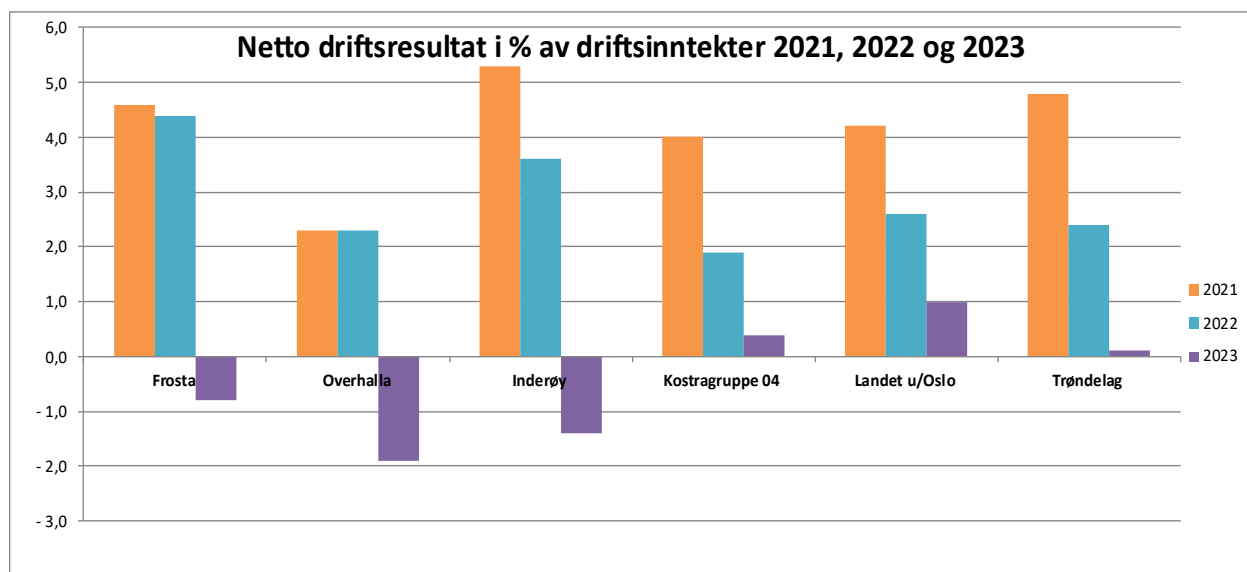
Endre Skjervø
Kommunedirektør

2. Økonomisk utvikling

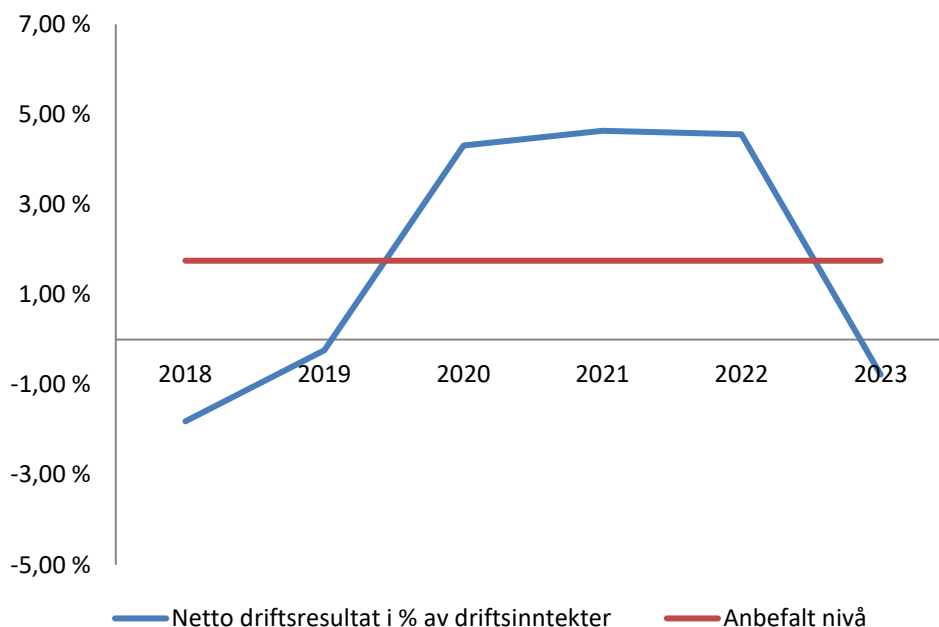
Økonomisk resultat

Kommunens økonomi har vært under press helt siden 2016 blant annet som følge av at kommunen kom under definisjonen «frivillig liten» i forbindelse med kommunereformen i 2016. Dette har gitt seg utslag i at vi siden 2016 har hatt negativ realvekst i de frie inntektene hvert år, bortsett fra i 2021 og 2024. Dette innebærer at Frosta kommune har fått redusert sine overføringer fra staten i denne perioden med en årseffekt i nominelle kroner på ca. kr 15 mill. sammenlignet med landsgjennomsnittet. For å kompensere for dette inntektsbortfallet er det tatt grep og det er gjennomført effektiviseringer og kostnadsreduksjoner i flere runder, sist i 2023 med en årseffekt på ca. kr 5 mill. Samlet kostnadsnedtrekk siden 2018 utgjør ca. kr 20 mill. i årlig reduksjon.

Basert på den økonomiske utviklingen i perioden 2020 - 2022, ser det ut til at vi har lagt grunnlaget for over tid å få en bærekraftig kommuneøkonomi. I disse 3 årene oppnådde kommunen netto driftsresultat på i overkant av kr 10 mill. hvert år. 2023 ble imidlertid litt brattere økonomisk og kommunen fikk et negativt netto driftsresultat på kr 2,3 mill. Budsjettet for 2024 viser et positivt netto driftsresultat på kr 0,8 mill. Resultat og budsjett for 2023 og 2024 viser med andre ord at det er utfordrende å oppnå gode økonomiske resultater for tiden. Blant annet p.g.a. store kostnadsøkninger både knyttet til dyre lønnsoppgjør i 2023 og 2024, og generell prisvekst, er kommuneøkonomien under press. Dette betyr at vi må forvente en krevende økonomisk periode i tiden framover. Utfordringen knyttet til forventet kraftig utgiftsvekst innenfor velferd som følge av demografiutviklingen kommer på toppen av denne situasjonen. Dette vil kreve omfordeling av ressursene fra andre sektorer og over til velferd. Oppsummert betyr beskrivelsen foran at vi må ha fokus på økonomi i alt vi gjør, slik at vi er bevisst de økonomiske effektene av tiltak og satsninger vi måtte velge å iverksette. Og ikke minst, vi må bygge reserver i form av et disposisjonsfond som er stort nok til å kunne stå imot uforutsette økonomiske hendelser og gi oss handlingsrom i forhold til satsninger både innenfor drift og investeringer. I denne forbindelse vil ikke minst realiseringen av nytt kommune-/og helsehus innebære et stort økonomisk løft som forutsetter stram økonomisk styring og til dels krevende prioriteringer.

Tabellen viser at Frosta med minus 0,8 % oppnådde et nettodriftsresultat i 2023 sånn midt på treet i forhold til sammenligningskommunene. Tabellen viser også at 2023 var et atskillig tynge år resultatmessig for kommune-Norge sammenlignet med 2021 og 2022.

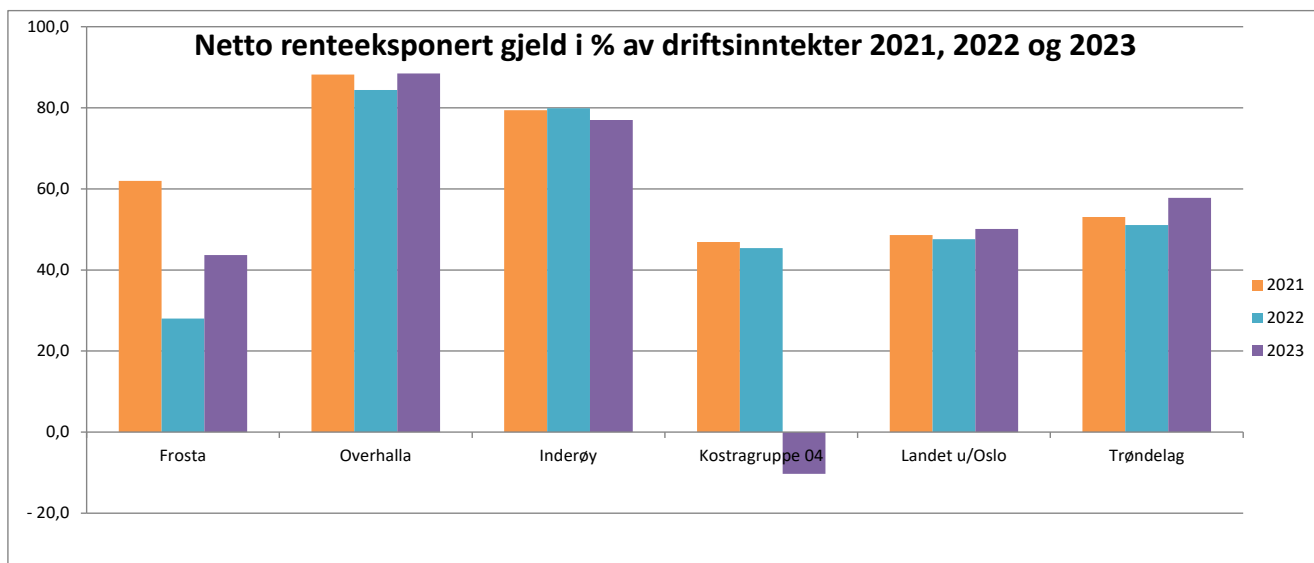
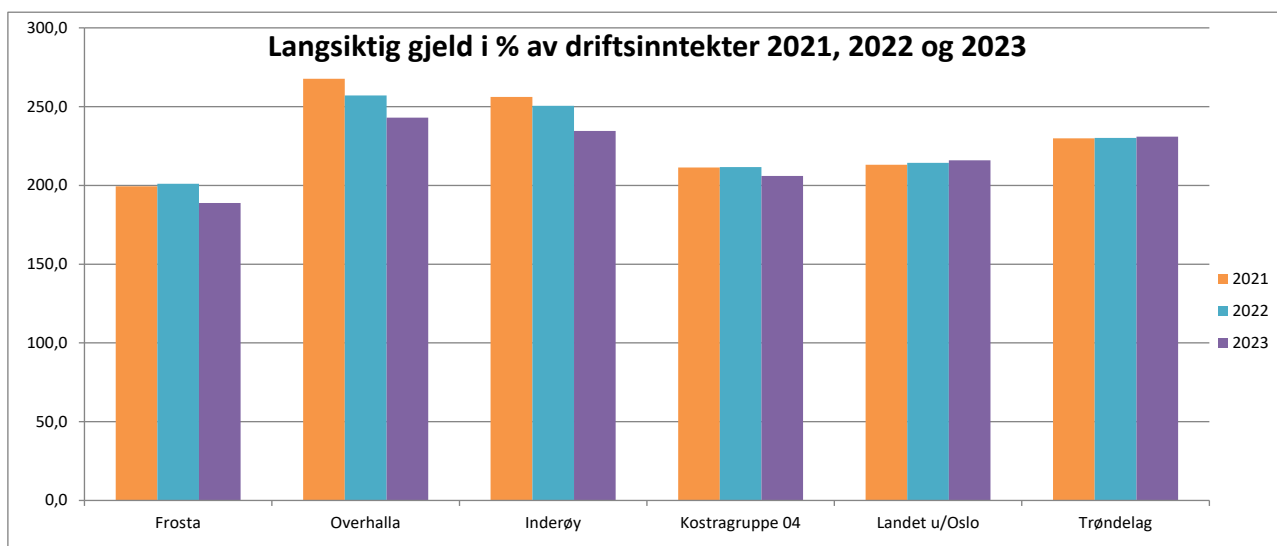
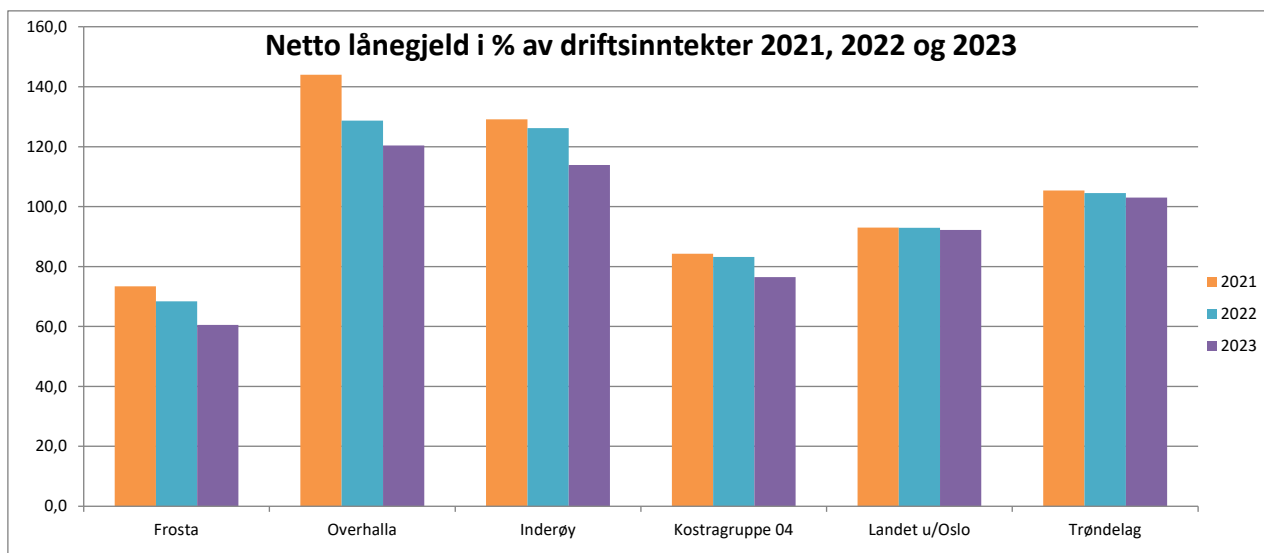

Tabellen ovenfor viser den samme utviklingen i 2023 som beskrevet foran.

Gjeld og gjeldsutvikling

Med enkelte unntak har Frosta kommune over flere år redusert sin gjeldsbelastning forholdsmessig sett opp imot økningen av driftsinntektene. Ser vi på netto lånegjeld i forhold til driftsinntektene, var forholdstallet her på 84 % så langt tilbake som i 2011, mens det nå ved utgangen av 2023 var på det historisk laveste med 61 %. Det vedtatt finansielle måltallet for netto lånegjeld er at vi over tid ikke skal ha høyere netto lånegjeld enn 80 % av driftsinntektene. Alle forholdstall som viser gjeldsutviklingen, bekrefter trenden som beskrevet foran. Også sammenlignet med andre kommuner, har Frosta kommune hatt en positiv utvikling med forholdsmessig større reduksjon i gjeldsbelastningen. Den lave gjeldsgraden gjør kommunen mindre sårbar i forhold til den kraftige økningen av rentenivået som vi har hatt de siste par årene. Kommunens gjeldssituasjon vil også være avgjørende for realiseringen av nytt kommune-/og helsehus.

Tabellene nedenfor viser gjeldsutviklingen spesifisert på «type» langsiktig gjeld for kommunen de 3 siste årene og også sammenlignet med andre kommuner. Alle tabellene bekrefter status og utvikling som beskrevet foran.

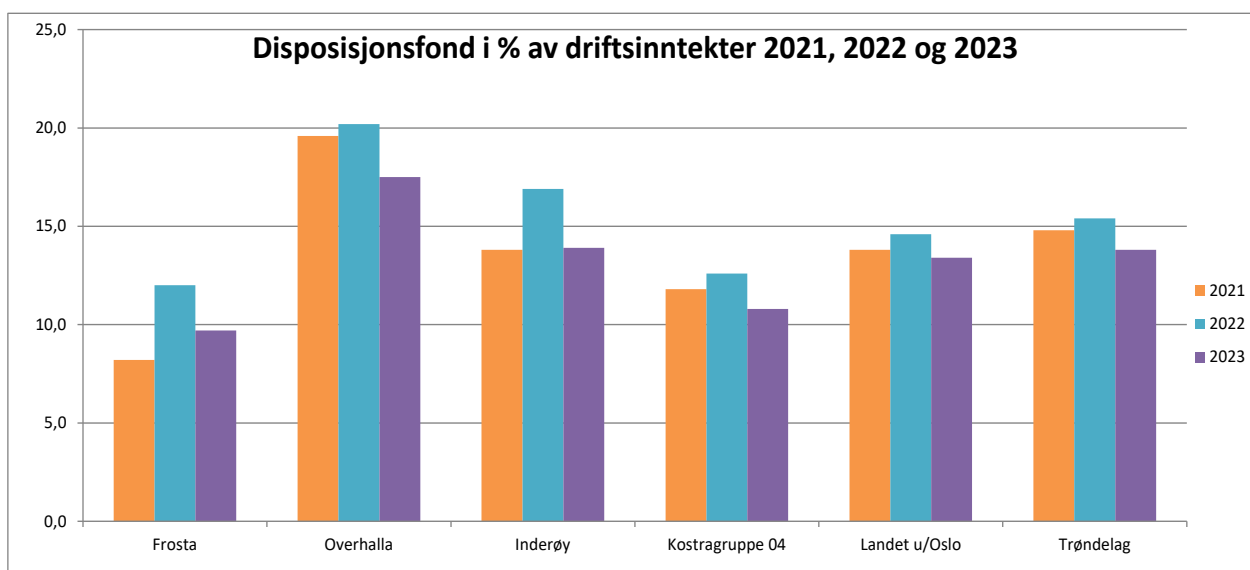
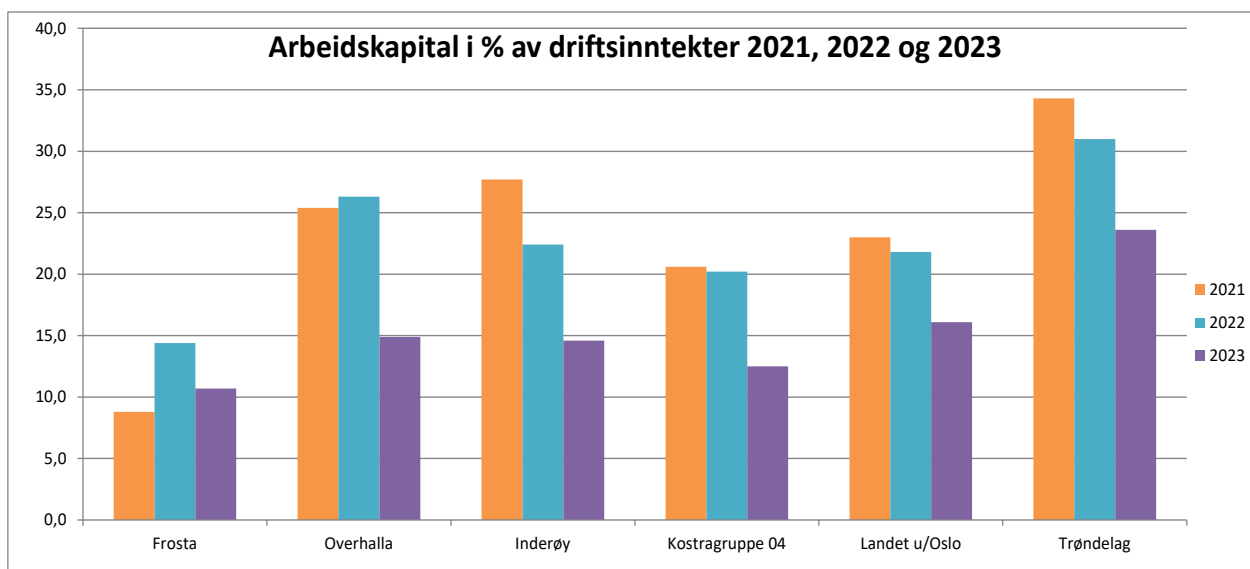

Soliditet/Likviditet

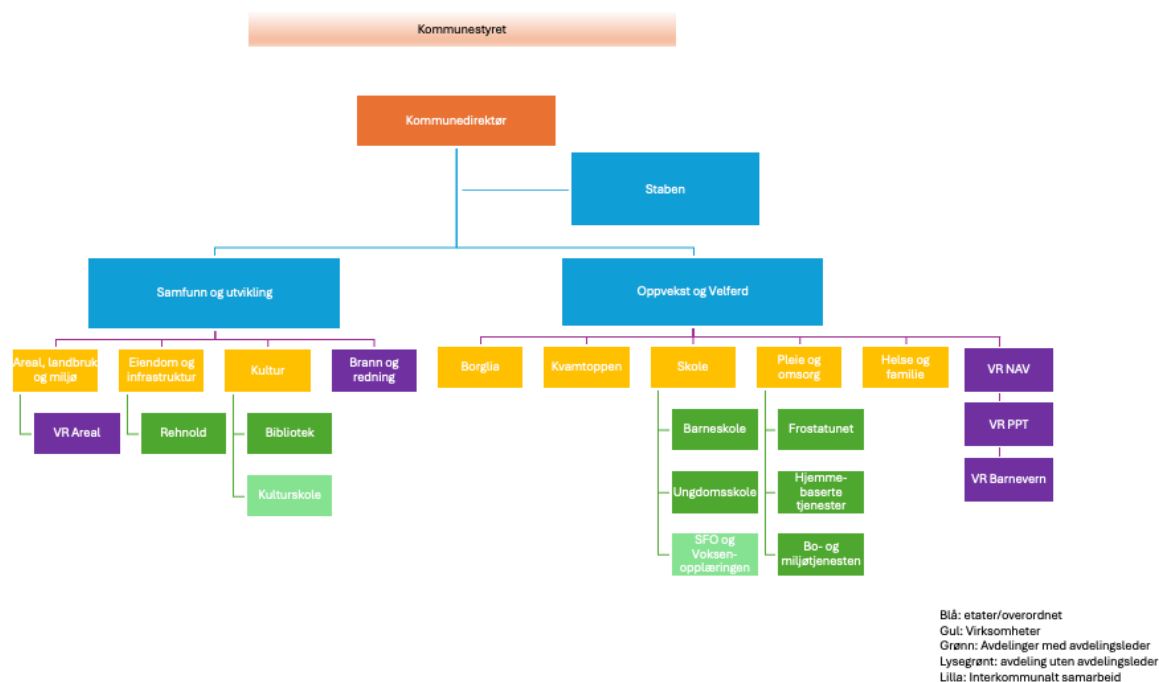
I takt med de gode økonomiske resultatene i perioden 2020 - 2022, har også kommunens soliditet (størrelse på disposisjonsfondet) og likviditet forbedret seg. Kommunen hadde ved utgangen av 2022 et disposisjonsfond på 12 % av driftsinntektene. Som følge av underskuddet i 2023 ble dette redusert til 10 % pr. utgangen av 2023. Kommunen ligger pr. samme tidspunkt fortsatt godt over de likviditetsgradene som definerer god likviditet. De økonomiske bufferne er med andre ord på et nivå som øker kommunens økonomiske handlingsrom og gjør kommunen mindre sårbar i forhold til uønskede og uventede hendelser.

Til tross for den positive økonomiske utviklingen de siste årene, ligger vi fortsatt på et lavere nivå både når det gjelder soliditet og likviditet sammenlignet med andre kommuner. Dette betyr at vi i tiden framover må ha fokus på budsjetter og årsregnskap som gir ytterligere styrking av kommunens økonomiske handlingsrom både i forhold til drift og investeringer.

Tabellene nedenfor viser utvikling og status de 3 siste årene i forhold til likviditet (arbeidskapital) og soliditet (disposisjonsfond) og også sammenlignet med andre kommuner.

3. Organisasjon, ledelse og medarbeidere

Stabsavdelingen, som ledes av HR sjef, består av ulike tjenester, blant annet sentralt arkiv- og postmottak, HR/personalfunksjoner, informasjon og kommunikasjon, eiendomsskattekontor, merkantile funksjoner som fakturering av kommunale gebyr/husleie, politisk sekretariat, sentralbord og servicekontor. Videre ligger ansvaret for tillitsvalgte og verneombud, og oppfølgingsansvaret for VarIT i staben.

Staben har mange oppgaver og en av deres viktigste funksjon er å sikre kommunens inntekter, sikre god personalforvaltning, at arkivlov, GDPR og informasjonssikkerhet overholdes. Staben har flere merkantilt ansatte som fungerer som støttefunksjon for lederne, slik at de kan sette søkelys på primæroppgaven som er å levere gode tjenester til kommunens innbyggere.

Omstilling – muligheter og hindre

Gjennom statistikk presentert fra KS arbeidsgivermonitor for 2023 melder 4 av 5 kommuner at gevinstpotensialet ved omstilling er betydelig. Mer konkret pekes det her særlig på betydningen av å samarbeide med arbeidstakerorganisasjonene, egne ansatte og ledere.

Samtidig viser undersøkelsen at det er flere hindre for omstilling: Flere enn tre av fire kommuner peker for eksempel på arbeidstidsordninger, og to av tre peker på detaljert statlig styring – der særlig bemanningsnormer gjør det krevende å omdisponere arbeidskraft. Arbeidslivet vil i årene som kommer oppleve knapphet på kompetent arbeidskraft og særlig utfordrende er det å rekruttere sykepleiere. Arbeidsgiverpolitikken må reflektere utfordringene og mulighetene som disse utviklingstrekkene gir.

Frosta kommune hadde pr. 31.12.2023, 181 årsverk, fordelt på 287 ansatte.

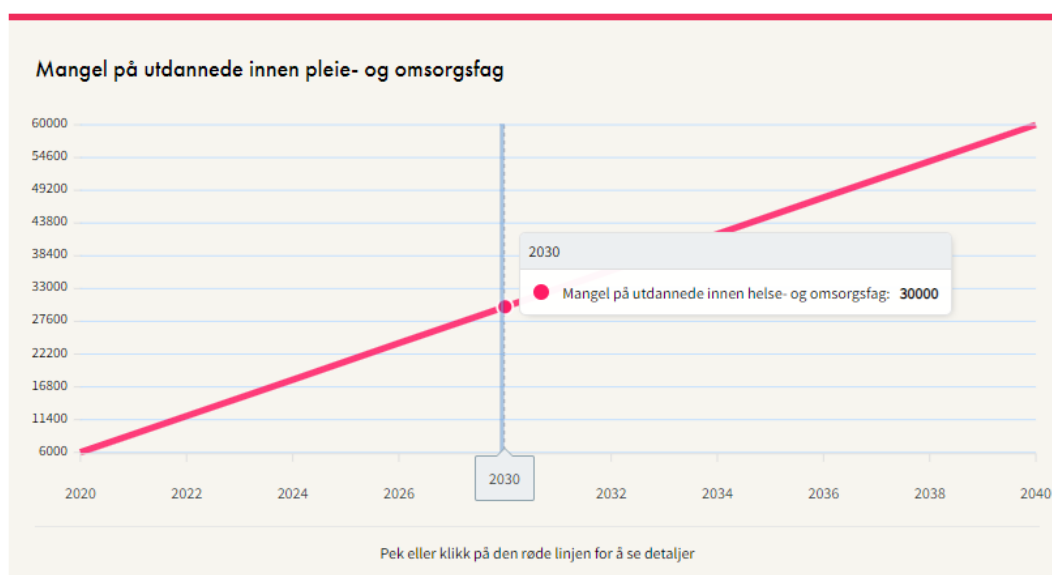
Tabellen nedenfor viser antall ansatte over en fireårsperiode, og at andelen menn og kvinner har holdt seg stabil over flere år. Antall inkluderer både faste ansatte og faste vikarer.

2020			2021			2022			2023		
M	K	Sum	M	K	Sum	M	K	Sum	M	K	Sum
52	175	227	61	211	272	56	204	260	59	228	287
23 %	77 %	100	22 %	78 %	100	22 %	78 %	100	20 %	80 %	100 %

Færre til å ta vare på flere

I 2021 opplevde Frosta kommune en kraftig reduksjon i antallet søkere per stilling fra tidligere år. Fra 2021 til 2023 har det ikke endret seg betydelig. Antallet søkere på hver stilling ligger i gjennomsnitt på 6. Dette er en nedgang, men ikke en sterk og betydelig nedgang. Frosta kommune har over noe tid hatt vansker med å skaffe vikarer. Dette gjør at vi si større grad må tenke tjenestestyrte bemanningsplan, hvor vi sikrer en buffer med faste ansatte som kan dekke både kjent og ukjent fravær. Konkurransen om kompetanse og arbeidskraft tiltar i årene fremover, så å jobbe med forebyggende tiltak for å beholde så mange i arbeid så lenge som mulig, vil være viktig.

Hvor finner vi alle dem vi har behov for i helse og omsorg? Fremskriver vi behovet for tjenester og tilgang på folk ut fra dagens situasjon vil vi få et betydelig gap. Kilde: SSB rapport 2020/41

I 2030 vil Norge totalt mangle 30 000 med utdanning innenfor helse. Frosta kommune må derfor forberede seg godt for å kunne levere forsvarlige tjenester i fremtiden.

En arbeidsgiverstrategi med tiltak som bidrar til å rekruttere, utvikle og beholde arbeidstakere vil være et steg i riktig retning. Flere tiltak er allerede igangsatt.

«Tid for handling»

«Tid for handling» NOU 2023:4, beskriver veldig godt kommunenes utfordringer for personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste. Hovedavtalen 01.01.2024 – 31.12.2025, del B § 1-4, beskriver målet med omstilling og utvikling:

§ 1-4 Omstilling og utvikling

Målsettingen med omstillings- og utviklingsarbeid er å gi innbyggerne best mulig service ved å oppnå høyest mulig kvalitet og forbedret faglig standard på tjenestene ved riktig bruk av økonomiske, menneskelige og politiske ressurser.

Det er partenes forutsetning at omstillings- og utviklingsarbeid tar utgangspunkt i virksomhetens behov for utvikling og skal medvirke til å gjøre offentlig virksomhet konkurransedyktig så vel faglig som økonomisk. Dette stiller krav til ledere på alle nivå om et særlig ansvar og til medarbeiderne om å ta et medansvar for videreutvikling av virksomheten.

Satsningen på heltidskultur – «Jakten på den gode vekten» ivaretar tiltak innen mange av de utfordringene som er beskrevet i NOU 2023:4.

Frosta kommune har de to siste årene jobbet aktivt med dette. Tjenestestyrte bemanningsplanlegging er nøkkelen som fremmer kontinuitet, og fagmiljøer 24/7 året rundt. Vi kaller det «Jakten på den gode vekten».

Det er gjennomført kartlegging og organisering av tjenestene og oppgavedelingen, slik at vi sikrer at fagkompetanse blir brukt riktig. Etablerte arbeidstidsordninger utfordres, og dette skjer i godt samarbeid med partene lokalt på virksomhetene. Dette har Frosta kommune spilt inn til vår arbeidsgiverorganisasjon KS. Gjennom hovedtariffoppgjøret 2024 ble det enighet om å nedsette et sentralt partssammensatt utvalg som innen den 31.1.2025 skal vurdere ulike løsninger, tiltak og stimuleringsordninger som kan bidra til flere heltidsstillinger og/eller økte stillingsstørrelser.

Det er en realitet at ansatte i større grad må bidra til å dekke opp vakter på helg, noe som betyr å øke opp antall helgetimer.

Nå i mai 2024 har Frosta kommune fått godkjent tariffavtale med Norges sykepleierforbund som sikrer arbeidsgiver mulighet til å inngå avtale om lang-/kvalitetsvakter på 14 timer. Ordningen må evalueres kontinuerlig sammen med partene. Ny årsturnus innen alle helse- og omsorgstjenestene starter opp 13. mai 2024. Dette er det største utviklingsarbeidet som er gjennomført de senere årene og det er grunn til å gi honnør til alle som har bidratt til å få dette på plass: ledere, ansatte, tillitsvalgte og verneombud.

V har en jobb å gjøre med å avklare forventningene fra innbyggerne til fremtidens helse- og omsorgstjenester, både når det gjelder omfang, kvalitet og utbredelse. Ifølge helsepersonellkommissjonen må alle involverte – ansatte, befolkningen og politikerne ha en felles erkjennelse av tjenestenes realistiske omfang og kvalitet. Forventningssprøket må reduseres.

Fra «utenforskap» til «innenforskap»

I Frosta kommune vil det være interessant å se på samarbeidsformer med ulike aktører. Dette være seg utdanningsinstitusjoner, voksenopplæring, NAV og ikke minst alle de private bedriftene i kommunen. Det er liten tvil om at vi i langt større grad må bli mer proaktive i vår tilnærming til både de som i dag står utenfor ordinært arbeidsliv, men også overfor ungdom

og familier som ønsker å etablere seg utenfor bynære områder. Her handler det om et samarbeid for å markedsføre kommunen på en måte som skaper både bo- og bli-lyst for å skape vekst. Det er varslet fra NAV Trøndelag at NAV Værnes vil være en pilot i utvikling av bedre oppfølging av varig tilrettelagte deltagere i ordinære virksomheter. Om søknaden går igjennom er det gitt signaler om at Frosta kommune kunne være en del av denne pilotering og utviklingen av en ny oppfølgingstjeneste i NAV. Dette ser vi fram til.

«Menn i helse»

Frosta kommune har signert en samarbeidsavtale med Menn i helse. Dette er et nasjonalt rekrutteringsprosjekt hvor menn tilbys et komprimert og forutsigbart utdanningsløp mot fagbrev som helsefagarbeider. Menn i helse inngår i Kompetanseløft 2025 og er av Regjeringen ansett som et av de mest vellykkede satsningene for å rekruttere menn til helse- og velferdstjenestene. KS har prosjektansvaret for Menn i helse. Avtalen er en delavtale inngått mellom aktuelle kommuner, NAV Trøndelag, Trøndelag fylkeskommune og Menn i helse.

Kompetanse for bærekraft

For å nå målene som kommune har satt seg i kommuneplanens samfunnsdel, er det nødvendig med nytenking og omstilling. I Frosta kommune mangler vi kompetanse til å gjennomføre aktiviteter som understøtter arbeidet med FN's bærekraftsmål.

Frosta kommune satser på kompetanseutvikling og det er et mål om å øke andelen faglærte og andelen med høyere utdanning. Spesielt viktig blir det å se på kompetansebehov på tvers i organisasjonen. Vi ser også et økt behov for spesialutdanninger, både på fagskole og høghskolenivå.

Kommunen har gjennom flere år søkt om kompetanse- og innovasjonsmidler til Statsforvalteren i Trøndelag. Det er utarbeidet kompetanseplaner både innen oppvekst og velferdssektoren og tilskuddene vil utnyttes godt for å utvikle verdifull kompetanse hos våre ansatte. Dette vil bidra til at vi dekker kompetansebehovet innen begge sektorene i årene fremover.

Frosta kommune har fortsatt en del ufaglærte. Disse må oppfordres og motiveres til å gjennomføre kompetanseutvikling i tråd med kommunens behov. Kommunen har utviklet intensiver for dette gjennom lønnspolitiske retningslinjer, nettopp for å øke opp kompetansebeholdningen.

Kommunen har tegnet samarbeidsavtale med NAV Trøndelagsmodellen. Dette er et samarbeid med NAV og Trøndelag fylkeskommune som tilbyr et skreddersydd opplæringsløp frem mot et fagbrev. Dette er et tilbud til våre ansatte, men også til de som i dag står utenfor arbeidslivet. Per i dag har vi fire ansatte som deltar på opplæring mot fagbrev som helsefagarbeider. Det er tre ansatte som gjennom ordningen sikres fagbrev som renholdere.

Lønnsutvikling

Hovedoppjøret for 2024 er akkurat i havn og sikret et samlet lønnsløft for alle kommunalt ansatte, med en gjennomsnittlig årslønnsvekstramme 2023 – 2024 på 5,2 %. Det vil gi tillegg på 22 000 – 37 000 avhengig av utdanning og ansiennitet, og vil gi alle gruppene en reallønnsvekst. Den lokale potten til lønnsforhandlinger utgjør 1.1 %. En lokal fremdriftsplan for lønnsforhandlingene ble vedtatt på HTV møte 21.5.2024.

I forkant av forhandlingene skal det gjennomføres lønnspolitiskdrøftingsmøte og drøftinger knyttet til rekrutteringssituasjonen, jf. HTA kap. 3 punkt 3.2.

Kommunen vil etter gjennomførte lokale lønnsforhandlinger evaluere og revidere vedtatte lønnspolitiske retningslinjer.

HMS og nærvær

Kommunen skal gjennom godt partssamarbeid arbeide videre med å fremme trivsel og helse i alle våre virksomheter. Dette må vi gjøre for å hindre utviklingen av uføreandelen og tidlig pensjonering.

Gjennomføring og oppfølging av KS 10 faktor – medarbeiderundersøkelsen er ett av tiltakene som må gis prioritet, slik at de ansatte opplever å bli sett, hørt og verdsatt.

Vi skal gjennom samhandling med både NAV arbeidslivssenter, kommunens bedriftshelsetjeneste, arbeidsmiljøutvalget og vår egen vernetjeneste fortsette arbeidet med å skape attraktive og helsefremmende arbeidsplasser.

Direkte eller indirekte knyttet til overgrepssaken, er kommunens inntrykk og tilbakemelding fra NAV sier oss noe om at risikoen for økte antall sykmeldinger framover er høy. Dette gjelder både innbyggere og ansatte som står i fare for å bli delvis sykemeldt og helt sykemeldt. Det er også grunn til å tro at det vil komme økte antall på forlengelser rundt arbeidsavklarings saker. Innbyggere som allerede er i kontakt med NAV ser ut til å få nye helseutfordringer, og det ser ut til at det må regnes med at det blir behov for nye behandlinger.

Mange uttrykker at overgrepssaken vanskeliggjør framgang mot arbeidsrettet aktivitet og tilbakeføring til arbeid hos den enkeltes arbeidsgiver. Det er også grunn til å tro at rettsaken vil påvirke og forlenge oppfølgingsløpene i tillegg til at nye saker forventes å komme til NAV. Et tydelig utfordringsbilde kommer fram gjennom vår folkehelseprofil. Dette blir omhandlet senere i dokumentet.

Lederutvikling

Bedre ledelse og bedre koordinering var målet med ny organisering i 2020/2021. Høsten 2021 startet vi lederutviklingsprogrammet «Ledelse i 100, på 1-2-3», hvor opplæringsplan for perioden 2012-2023 ble utarbeidet og forankret i utvidet ledergruppe. Administrativt delegeringsreglement kom på plass våren 2023. Dette er med og legger et godt grunnlag for å nå målet om bedre ledelse og koordinering.

De ulike tiltakene i opplæringsplanen har vært gjennomført med både hjelp fra både interne og eksterne ressurser. Der hvor vi har brukt ekstern bistand, har kommunen søkt og fått innvilget OU midler fra KS til opplæring.

Det er behov for å styrke ledernes kompetanse ytterligere, og det er gjennomført en anbudskonkurranse på lederutvikling med ekstern bistand. Det er undertegnet en kontrakt med PWC, og det er søkt om KS OU midler til gjennomføring. Dette er innvilget, og lederopplæringen skisseres til høst 2024.

Digitalisering og IT sikkerhet

Frosta kommune har inngått IKT – samarbeid med Værnesregionen. Værnesregionen IT(VARIT) er et interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 20 hvor Stjørdal kommune er vertskommune. De øvrige kommunene er Selbu Tydal, Meråker og Frosta.

VARIT følger regjeringens og KS sin IKT - strategi. Her omtales både IKT- infrastruktur, informasjonssikkerhet, velferdsteknologi, læringsteknologi i undervisningen, bruk av skytjenester, universell utforming, bruk av fellesløsninger og sammenhengende tjenester med brukeren i sentrum. Bruk av Grønn IKT ivaretas stort sett gjennom anbudsrunder og offentlige innkjøp.

VARIT har beskrevet at det skal gjennomføres ytterligere digitaliseringstiltak for kommunene, noe som blant annet vil føre til:

- Nye tjenester for eksterne brukere
- Økt bruk av nettbaserte selvbetjeningsløsninger for eksterne brukere
- Omlegging og forenkling av arbeidsrutiner
- Ansatte får endrede arbeidsoppgaver i kommunen
- Mer robust og sikker IKT – infrastruktur
- Økt kvalitet på tjenester for eksterne brukere

Frosta kommune må imidlertid selv ta mer ansvar for digitalisering av våre tjenester, gjennom å sette dette på agendaen i eksisterende fagråd i regionen, men også gjennom egne planer og styringsdokumenter.

Kommunen må i tiden fremover øke bruken av velferdsteknologi, både for at innbyggerne skal bo hjemme lengre, og for at våre ansatte med fagkompetanse må prioritere sin tid til de som trenger det mest. Værnes Respons har vært et vellykket digitaliseringsprosjekt for regionen. Værnes Respons er et interkommunalt samarbeid for mottak og behandling av varsler fra trygghetsalarmer og annen helseteknologi. Frosta kommune må benytte muligheten til å kople på flere tjenester til Værnes Respons, som for eksempel medisindispensere og lokaliseringsteknologi (GPS).

IT sikkerhet er både et regionalt og lokalt ansvar. Spesielt utsatt er kommunal infrastruktur som vann og avløp.

Frosta kommune har i dag tiltak for å bistå brukere med svak digital kompetanse. Blant annet tilbys papirutgave som alternativ til informasjon fra nettside, annonsering i lokal media, spørre/søknadsskjema på papir som alternativ til digitale tjenester og tilbud om fysisk veiledning i kommunens servicetorg. Det er også satt i gang opplæringstilbud fra Frivilligsentralen for å styrke digitale ferdigheter hos innbyggerne.

Kommune- og helsehus

Sentralt i arbeidet med kommunens samfunnsplan og sentrumsplanen er Frostasamfunnet sin ønskede utvikling. Det ble i 2017 gjennomført en tilstandsrapport på eksisterende kommunehus, rapporten konkluderte med at dagens bygg ikke tilfredstiller kravene til tjenesteproduksjon, arbeidsmiljø og samhandling.

Visjonen for å bygge nytt kommune- og helsehus er.

- løfte blikket og se mot **fremtidsrettede løsninger.**
- lage et tilbud som innbyggerne i Frosta kommune **ønsker å være en del av.**

- **utvikle kommuneadministrasjonen** med de ressursene som finnes til rådighet og de ressursene som er ønskelig å få tilført, i den geografien vi er plassert i.
- **oppdatere kompetansen** vi trenger for å skape tjenestetilbud som er uavhengig av folketallsutviklingen.
- **utvikle kommuneorganisasjon** hvor vi kontinuerlig forbedrer kvaliteten gjennom sterkt profesjonsfelleskap og i samarbeid med andre små kommuner.
- gi **gode tilbud** uansett hvilke samfunnsendringer Frostasamfunnet må tilpasse seg.

Kommunestyret vedtok desember 2021 alternativet nytt bygg på eksisterende tomt, men presiserte i etterkant at det også ønskes mer detaljert utredning av ombruk/gjenbruk av deler/hele av eksisterende bygg. Det ble i mai 2023 gjennomført ombruk- og miljøkartlegging. Kartleggingen skal bidro med innsikt slik at grunnlaget for å kunne ta en miljøbasert beslutning om veien videre for kommunehuset i større grad ble klarlagt.

Ut fra en grundig analyse av Frosta kommune sitt fremtidig behov for kommunale formålsbygg og tjenester, og mulige økonomiske støtteordninger presenterte prosjektet seks ulike utbyggingsalternativ.

Variant	A	B	C	D	E	F	Nettoareal	m2 BTA
KOMMUNEADM, MØTEROM + STØTTEFUNK							503	704
KOMMUNEKONTOR, STAB							318	445
LEGEKONTOR OG HELSE og FAMILIEHELSETJ							643	900
TANNLEGE							100	140
FROSTA VASSVERK							15	21
ANDRE FUNKSJONER							145	203
NAV - SAMBRUK AREAL							0	0
BARN, UNGD.- OG AVLASTNINGSBOLIGER							500	700
DAGSENTER 20 plasser							200	280
KOMBINASJONSBIBLIOTEK							214	300
NETTOAREAL	1724	1938	2638	2424	1924	2224		
BRUTTOAREAL (b/n 1,4)	2413	2713	3693	3393	2693	3113		

Kommunedirektørens forslag var å bygge et nytt kommune- og helsehus gjennom valg av alternativ C: Basisprogram, kombinasjonsbibliotek, dagsenter, samt barn, ungdoms og avlastningsbolig.

Under beskrivelsen av det anbefalte konseptet og dette sin betydning for Frostasamfunnet ble følgende beskrivelse presentert:

Utredning av nytt kommune- og helsehus viser en løsning med samlokalisering av kommunehusfunksjoner og helsehusfunksjoner i henhold til utarbeidet rom og funksjonsprogram som gir en god besvarelse for å imøtekomme fremtidens behov, anbefalinger som kommer frem i Ambiarapporten, og innspill som kommet frem på folkemøter og i Innbyggerundersøkelsen. Utbyggingskonseptet inneholder kombinasjonsbibliotek, dagsenter for hjemmeboende demente, barne- ungdoms og avlastningsboliger, uterom som torg og hage. Det nye bygget skal fungere som kontorbygg for Frosta kommunes administrasjon, møteplass for Frostasamfunnet, gi plass for vertskap og service og for utvidete helsetjenester med mulighet for samlokalisering av bibliotek, dagsenter og barn- ungdoms og avlastningsbolig. I

tillegg skal bygget dekke behov for politisk arbeid. Det skal representere det vi ønsker merkevaren Frosta skal representere. Storstua skal forsterke det positive knyttet til Frosta kommune sitt omdømme, og bidra til at alle på Frosta er stolt av sitt sentrum. Hovedformål med nytt kommune- og helsehus er å ivareta de ansattes arbeidshelse, sikre et godt arbeidsmiljø, beholde og rekruttere nye arbeidstagere, samt legge til rette for effektiv og mer innovativ tjenesteyting. For å kunne nå langsiktige mål og møte fremtidens utfordringer er det en nødvendighet å realisere utbyggingen av nytt kommune- og helsehus med tilleggsfunksjoner. Det skal bidra til en bærekraftig samfunnsutvikling for Frosta kommune og for sentrum. Virke utviklende og forebyggende i et folkehelseperspektiv. Det er sentralt at det tilrettelegges med nye møteplasser for sosialt samvær, aktivitet og innovasjoner.

Kommunestyret behandlet gjorde følgende vedtak 30. januar 2024:

1. Rapport med rom- og funksjonsprogram for nytt kommune- og helsehus tas til orientering
2. Det legges til grunn for det videre arbeidet at eksisterende bygg rehabiliteres med økonomiske og miljømessige hensyn gjennom mest mulig gjenbruk av bæresystemer og andre bygningsdeler
3. Variant A-basis velges som romprogram med variant B-basis pluss (kombinasjonsbibliotek) som et alternativ
4. Kommunestyret ber om at valg av entreprisemodell, inkludert samspillsentreprise, utredes og fremmes for formannskapet.
5. En trinnvis rehabilitering vurderes inn i valgt løsning
6. Det settes ned en styringsgruppe for prosjektet med representanter fra politisk ledelse, administrasjonen, ansatte og tillitsvalgte
7. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp Ambiarapporten (Fremtidens omsorgstjenester) og spesielt vurdere utvidelse av dagtilbud demente ved Frostatunet og botilbudet til barn -og ungdom

Kommunestyret fikk valg av gjennomføringsmodell og fremdrift til behandling 30. april 2024. I behandlingen ble også fremtidig organisering av prosjektet diskutert og vedtatt

Følgende ble vedtatt:

1. Det legges til grunn for det videre arbeidet at det utlyses en samspillskonkurranse basert på NS8407, med oppdrag om arkitekt og entreprenørytelser for å videreutvikle og rehabiliter eksisterende kommunehus, med samspill også i selve byggefasen.
2. Det legges til grunn en fremdrift ihht vedlegg 2 med oppstart bygging mars 2025 og byggetid på ca. 18 måneder.
3. Det legges til grunn en prosjektorganisasjon med Formannskapet som politisk styringsgruppe

Prosjektorganisering

Kommunestyret	Overordnet beslutningsorgan og ansvarlig for overordnet budsjettvedtak og rammer
Politisk styringsgruppe	Formannskapet er styringsgruppe og tar løpende beslutninger i møter
Prosjekteier	Kommunedirektør er ansvarlig for prosjektet og gjennomføring av K-styrets vedtak
Prosjektgruppe	Kommunedirektør med ledergruppe og HVO og HTV samt prosjektleder
Prosjektleder	Innleid prosjektleder
Sentralt brukerutvalg	Kontor og personalsjef, virksomhetsleder helse og familie, representant fra ansatte på kommunehuset, repr. byggdrift og renhold, bibliotekssjef, HVO, 2 repr. HTV

Revidert fremdriftsplan ble vedtatt i styringsgruppen 14.05.2024, planlagt byggestart er mai 2025, med ferdigstillelse juni 2027.

4. Politiske organer

Ombudsrollen og styringsrollen utgjør forskjellige sider av folkevalgtes oppgaver som representanter for befolkningen. Disse oppgavene er godt beskrevet på www.regjeringen.no, under lokaldemokratiet.

Politisk sekretariat er administrasjonen for kommunens politiske nivå, som består av kommunestyre, formannskap og en rekke råd og utvalg. Sekretariatet legger forholdene best mulig til rette for arbeidet i kommunens politiske organer når det gjelder forberedelse, gjennomføring og etterarbeid.

Videre sørger politisk sekretariat i staben for at de folkevalgte får de arbeidsbetingelser og den godtgjørelse de har krav på, og gir råd, veiledning og informasjon til folkevalgte, administrasjon, presse og publikum.

I 2022 ble det innført ny møtemodul FirstAgenda. Dette ble innført som en følge av bytte av sak- og arkivsystem. Arbeidet har vært krevende for sekretariatet, men vil gi de folkevalgte en enkel og forbedret møteprosess både før, under og etter møter, gjennom en heldigital møteløsning.

Høsten 2023 gjennomføres kommune- og fylkestingsvalg og forberedelsene er godt i gang. Det legges en egen plan for folkevalgtopplæringen, som starter opp etter høstens valg i 2023, og fortsetter inn i 2024. Utvidet ledergruppe deltar inn i deler av folkevalgtopplæringen.

5. Folkehelse

Folkehelseinstituttet (FHI) kommer hvert år ut med folkehelseprofiler for kommunene. Årets folkehelseprofil viser tall som skal gi kommunen et kunnskapsgrunnlag for videre arbeid. For oss er dette nyttig og viktig inn i planarbeidet for å kunne planlegge samfunnsutviklingen hos oss.

Folkehelse er befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i en befolkning. Dette involverer økonomiske, fysiske, psykiske og miljømessige forhold som påvirker helsetilstanden.

I kommuneplanens samfunnsdel 2023-2035 er det definert 4 hovedmål, der ett av delmålene er “Frostasamfunnet har god folkehelse”. For å skape et samfunn som gir innbyggerne muligheter for å ha god folkehelse, må man starte med å identifisere folkehelseutfordringene og ressursene i kommunen, samt vurdere årsaksforhold og konsekvenser (Folkehelseloven, 2012). Denne kunnskapen danner grunnlaget for all planlegging og prioritering slik at alle i kommunen har felles mål om å bygge et bærekraftig samfunn i tråd med FN's bærekraftsmål. Arbeidet med å oppdatere dokumentet “Oversikt over folkehelsestilstand og påvirkningsfaktorer i Frosta kommune” er påbegynt, og ny datainnsamling viser følgende utviklingstrekk:

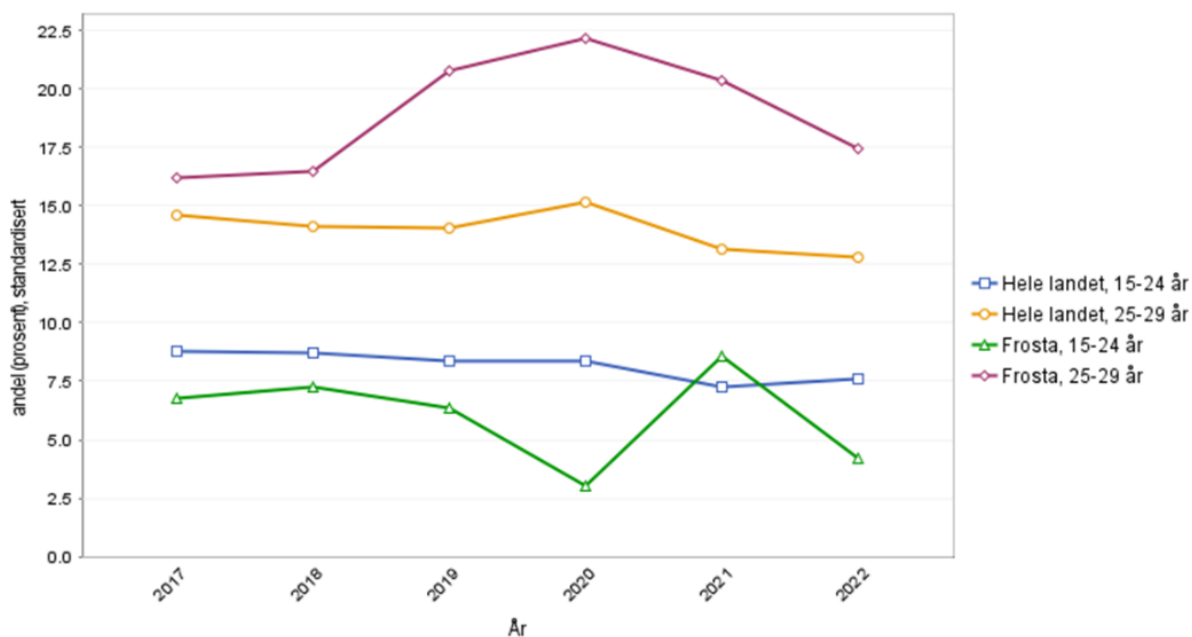
Oppsummering av positive påvirkningsfaktorer for folkehelsen på Frosta:

- Frosta har en svak økning i befolkningstall, og levealderen blir stadig høyere.
- Det er en lav andel aleneboende over 75 år, samt lav andel barn av eneforsørgere.
- Andelen barn i familier som mottar sosialhjelp er lavere enn fylkes- og landsnittet.
- Bemanningsnorm i barnehage er oppfylt (krav til grunnbemanning og pedagogisk bemanning).
- Sysselsettingsgraden er stabil, stadig flere bosatte pendler ut av kommunen.
- Færre unge 15-24 år står utenfor arbeid, utdanning og opplæring enn tidligere
- Frosta har mange lag og foreninger, og høy aktivitet i kulturliv og frivillighet. Det er også høy valgdeltakelse i kommunen.
- En høy andel ungdommer deltar på organiserte fritidsaktiviteter, og en høy andel er fysisk aktive og trener regelmessig.
- Innbyggerne har god tilgang til friområder, ren luft, og svært god drikkevannsforsyning (hygienisk kvalitet og stabilitet).

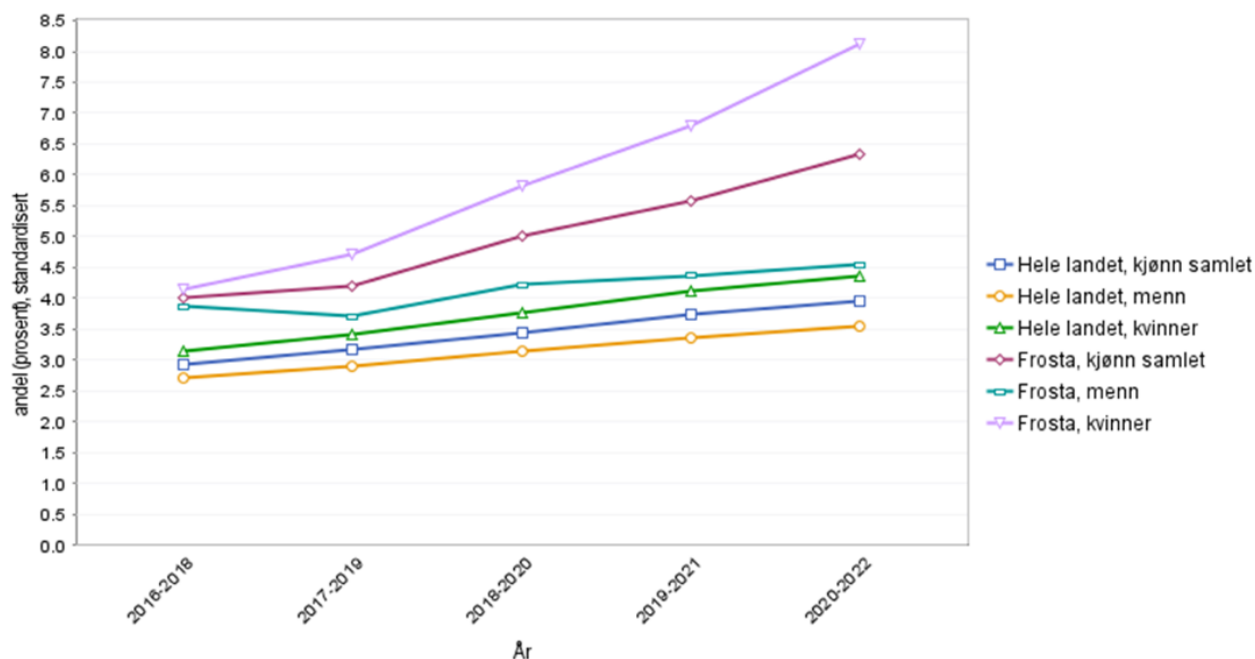
Oppsummering av negative påvirkningsfaktorer for folkehelsen på Frosta

- Befolkningssammensetningen endrer seg, og andelen eldre øker betydelig fremover.
- Det er lavt utdannings- og inntektsnivå i befolkningen.
- Det er høy andel sosialhjelpsmottakere i alderen 45-66 år, og mange over 45 år leier bolig.

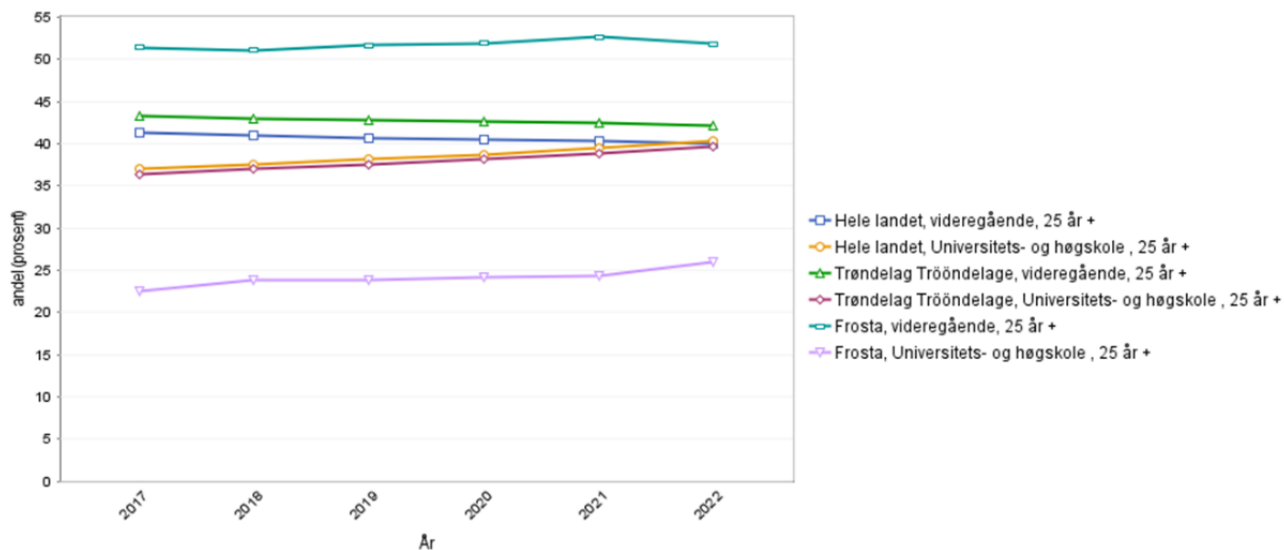
- Blant innbyggere i arbeidsfør alder er det høyt sykefravær og høy uføreandel, særlig blant kvinner. Arbeidsledigheten er noe høyere enn fylket., men tilsvarer landssnittet (Mars 2024).
- En høy andel barn i alderen 0-17 år mottar barnevernstiltak.
- Det er høy andel innbyggere med psykiske symptomer/lidelser, muskel og skjelettplager og sykdommer samt overvekt/fedme blant både den voksne og unge delen av befolkningen.

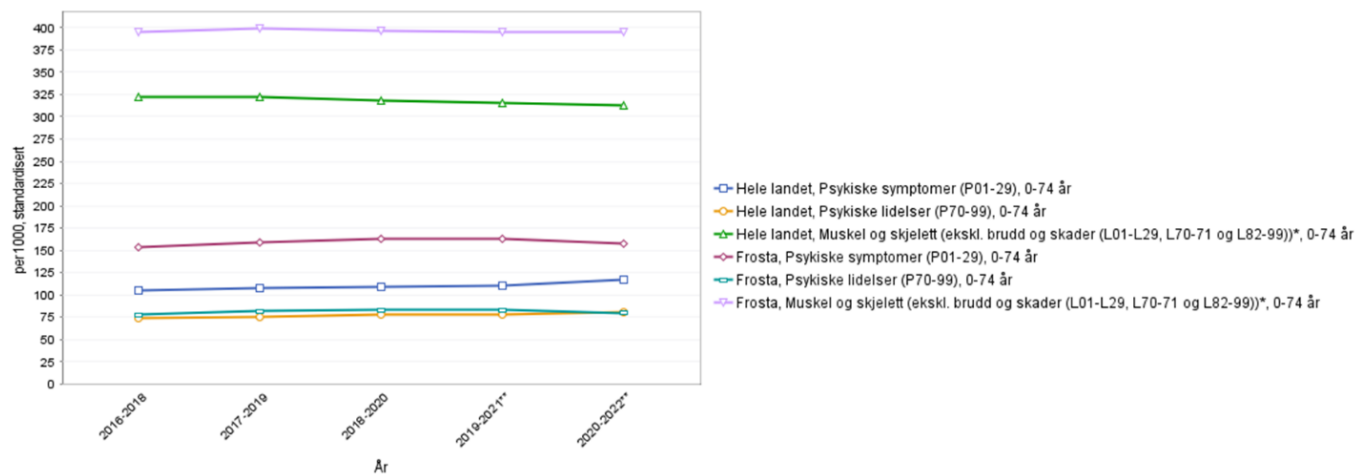
Grafen over viser ungdom i alder 15-24 år og 15-29 år som er utenfor arbeid, utdanning eller opplæring. Tall er oppgitt i prosent av befolkningen.

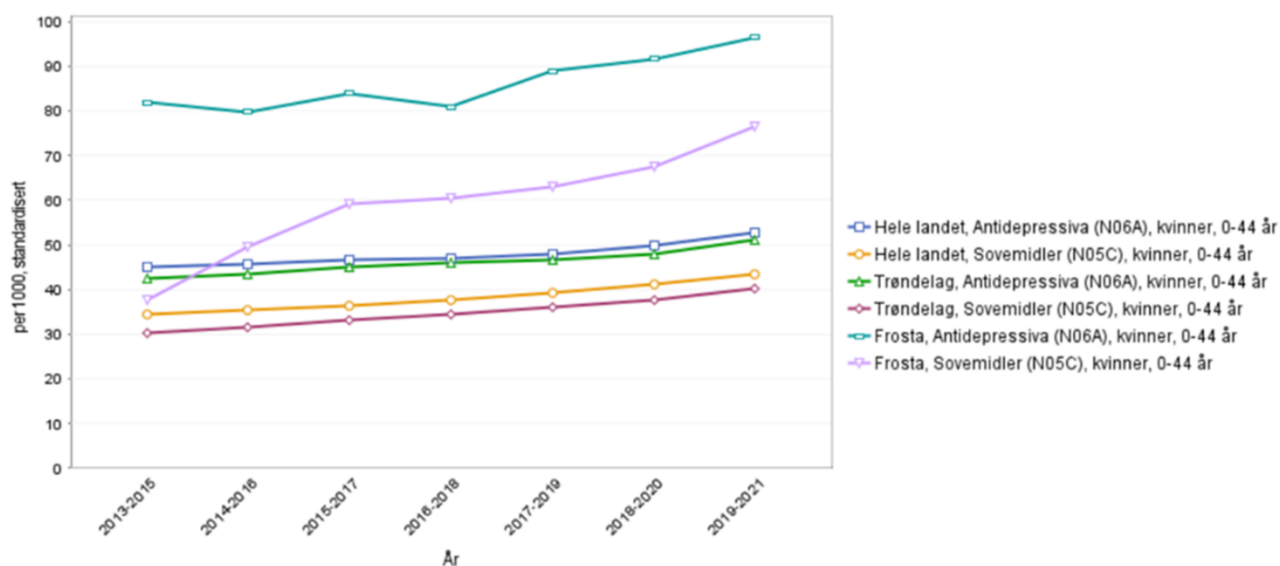
Grafen over viser antall uføre i befolkningen, fordelt på kjønn. Her gir spesielt øverste lilla graf som viser kvinner på Frosta grunn til bekymring.

Grafen over viser høyeste fullførte utdanningsnivå blant befolkningen. Forskning viser at innbyggernes utdanningsnivå kan henge sammen med risikoer for utenforskap. Barn og unges utdanningsnivå kan henge sammen med faglig og sosial mestring av livet og hverdagen. Det å ha tro på egen fremtid er viktig for den enkelte innbygger og samfunnet rundt. Mestring, støtte og oppfølging skjer fra fødsel til død, og alle innbyggere trenger å bli sett av andre rundt seg.

Grafen over viser brukere i 0-74 år som er brukere av primærhelsetjenesten.

Grafen over viser kvinner 0-44 år med bruk av antidepressiva og sovemidler.

De fleste innbyggere lever et godt liv i Frostasamfunnet, og faktorer som flott natur, et rikt kulturlandskap med åkrer der det dyrkes et mangfold av grønnsaker tyder på at Frosta er en attraktiv bostedskommune for både hel- og deltidsinnbyggere. Det er imidlertid grunn til å følge med på endringer i befolkningens alderssammensetning og evnen til å stå i arbeid. Det siste må sees i sammenheng med helseutfordringer som psykiske helseplager, muskel-/skjelettplager og overvekt/fedme som preger en høy andel av befolkningen. De yngste aldersgruppene har også økende utfordringer knyttet til fysiske og psykiske helseplager, og endel lever i sosioøkonomiske forhold som gir økt sårbarhet på flere områder.

Oppsummering

Folkehelsearbeid angår alle i kommunen og eies ikke av en sektor eller en virksomhet. Kunnskap om kommunens befolkning må derfor inngå i all planlegging og prioritering. Tiltak for å bedre folkehelsen vil gi høyere livskvalitet for den enkelte, et friskere samfunn og føre med seg kostnadsbesparelser for både enkeltmennesket og samfunnet. Kommunen må derfor legge til rette for forebygging og helsefremming gjennom hele livsløpet. Bolyst og muligheter for et aktivt liv både i arbeid og på fritid, er også viktige faktorer.

Dette er nedfelt i Kommuneplanens samfunnsdel gjennom målsetningen “Frosta er en attraktiv bo- og arbeidskommune”. Ved å satse på å tilrettelegge for vekst i næringslivet og skape flere arbeidsplasser, samt tilrettelegge for boliger som dekker innbyggernes behov og tiltrekker seg nye innbyggere viser kommunen handlekraft i folkehelsearbeidet.

I tillegg til de lokale strategiene, planlegger kommunen systematisk innsats for å skape et godt liv gjennom det kunnskapsbaserte rammeverket “ABC for god psykisk helse”, der Trøndelag fylkeskommune er prosjekteier.

FOLKEHELSEPROFIL 2024

Folkelsebarometere for kommunen

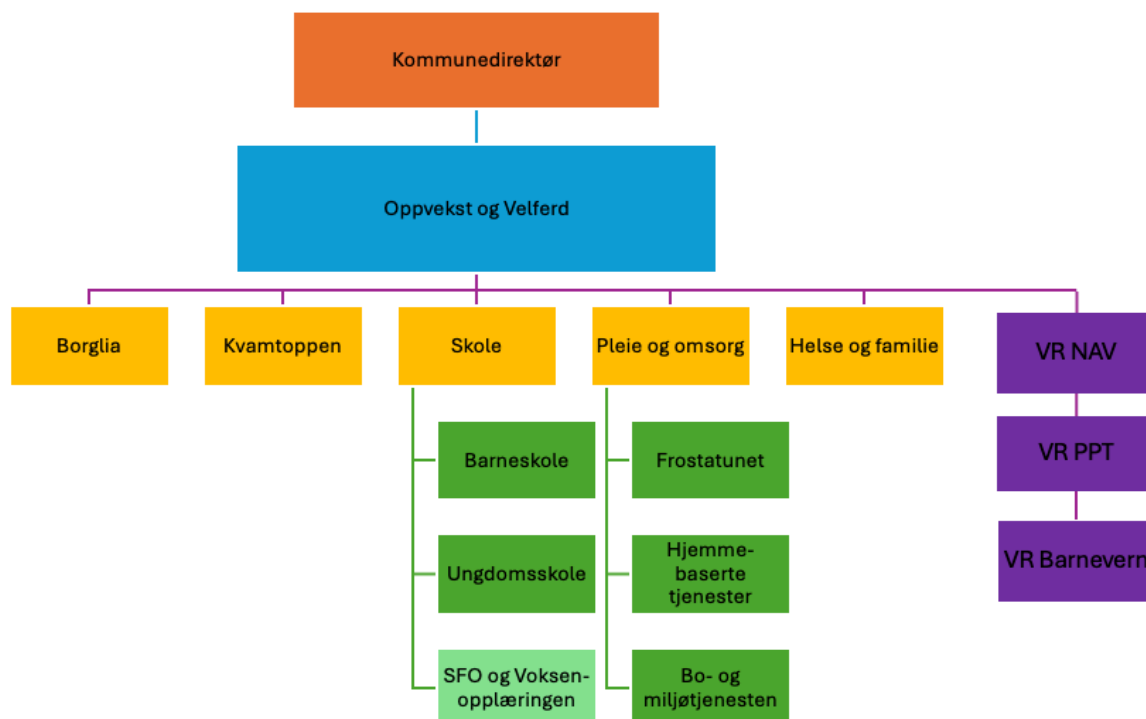
I oversikten nedenfor sammenliknes noen nøkkeltall for kommunen og fylket med landstall. I figuren og tallkolonnene tas det hensyn til at kommuner og fylker kan ha ulik alders- og kjønns sammensetning sammenliknet med landet. Klikk på indikatornavnene for å se utvikling over tid i kommunen. I Kommunehelse statistikkbank, <http://khs.fhi.no> finnes flere indikatorer samt mer informasjon om hver enkelt indikator.

Vær oppmerksom på at også «grønne» verdier kan innebære en folkehelseutfordring for kommunen, fordi landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå. Verdiområdet for de ti beste kommunene i landet kan være noe å strekke seg etter.

- Kommunen ligger signifikant bedre an enn landet som helhet
- Kommunen ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet
- Kommunen er ikke signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Kommunen er signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Ikke testet for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- ◆ Verdien for landet som helhet
- ▬ Variasjonen mellom kommunene i fylket
- ▭ De ti beste kommunene i landet

Tema	Indikator (klikkbare indikatornavn)	Kommune	Fylke	Norge	Enhet (*)	Folkelsebarometere for Frosta
Befolkning	1 Andel barn, 0-17 år	19,5	20,0	20,3	prosent	
	2 Andel unge eldre, 65-79 år	16,9	14,2	13,9	prosent	
	3 Andel over 80 år	6,7	4,6	4,5	prosent	
	4 Andel 80 år+, framskrevet til 2050	12,7	10,3	10,4	prosent	
	5 Personer som bor alene, 75 år +	39,1	41,4	42,0	prosent	
	6 Befolkningsvekst	1,4	0,92	1,2	prosent	
Oppvekst og levekår	7 VG5 eller høyere utdanning, 30-39 år	78	83	81	prosent	
	8 Vedvarende lavinntekt, alle aldre	9,0	8,9	9,8	prosent	
	9 Inntektsulikhet, P90/P10	2,6	2,6	2,8	-	
	10 Leier bolig, 45 år +	20,2	12,2	12,4	prosent	
	11 Bor trangt, 0-17 år	13	16	18	prosent	
	12 Gjeld større enn 3 ganger inntekt	15,8	21,1	20,8	prosent	
	13 Unge som står utenfor, 15-29 år	8,7	9,1	9,5	prosent (a,k)	
	14 Stønad til livsopphold, 20-66 år	22,9	17,9	17,4	prosent (a,k)	
	15 Laveste mestringsnivå i lesing, 5. tr.	27	25	24	prosent (k)	
	16 Gjennomføring i vdg. opplæring	81	79	80	prosent (k)	
Miljø, skader og ulykker	17 Høy tilfredshet, Ungdata 2021	39	48	49	prosent (a,k)	
	18 Valgdeltakelse	67,4	64,5	62,4	prosent	
	19 Drikkevann, hygienisk og stabilt	100,0	94,2	93,4	prosent	
	20 Luftforurensning, eksponert (ny def.)	0	7,5	46	prosent	
	21 Trygt i nærmiljøet, Ungdata 2021	88	86	85	prosent (a,k)	
	22 Med i fritidsorganisasjon, Ungd. 2021	79	62	60	prosent (a,k)	
Helse-relatert anferd	23 Trener sjeldnere enn ukentlig, 17 år	31	24	28	prosent (k)	
	24 Skjermtid over 4 timer, Ungd. 2021	44	49	49	prosent (a,k)	
Helsestatus	25 Røyking, kvinner	-	1,5	2,4	prosent (a)	
	26 Forventet levealder, menn	81,1	80,7	80,3	år	
	27 Forventet levealder, kvinner	85,1	84,2	84,0	år	
	28 Utd.forskjeller i forventet levealder	-	4,9	5,1	år	
	29 Overvekt og fedme, 17 år	33	23	22	prosent (k)	
	30 Psykiske sympt./lidelser, 0-74 år	207	173	168	per 1000 (a,k)	
	31 Muskel og skjelett, 0-74 år	395	326	313	per 1000 (a,k)	
	32 Hjerte- og karsykdom	11,9	16,4	17,2	per 1000 (a,k)	
	33 Tykk- og endetarmskreft, nye tilfeller	73	85	84	per 100 000 (a,k)	
	34 Vaksinasjonsdekning, influensa, 65 år+	69,4	63,0	62,3	prosent	

6. Oppvekst og velferd

Er arbeid med oppvekstmiljø og læringsmiljøprosjektet svaret på fremtidens utfordringer?

De to siste årene har oppvekst deltatt i læringsmiljøprosjektet, og overordnet mål for vår deltagelse har vært å fremme et trygt og godt barnehage- og skolemiljø uten mistriksel og krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering.

Å forebygge og stoppe mobbing

Klasseledelse

Hvordan utvikle et positivt klassemiljø

Skoleutvikling

Et av delmålene er å avdekke og stoppe mobbing. Det forebyggende arbeidet vil blant annet gjelde fagstoff om vennskap og leik, og hvordan etablere gode relasjoner til barn og mellom barn. Barnehagene og skolen får bistand til å utvikle hensiktsmessige strukturer, normer og regler som skal gjelde for barnehagene og skolen. Involvering av barn og foreldre i barnehagene og skolens arbeid med å forebygge mobbing og skape inkluderende læringsmiljø er vesentlig i arbeidet.

Andre delmål er å sammen skape bedre barnehage- og skolemiljø for barn og elever. Trivsel påvirker mestring sosialt og faglig. Dermed vil målet være økte resultater både innen trivsel i hverdagen, mestring av livet, inkludering og fellesskap, lavere antall spesialundervisning og økte læringsresultater på nasjonale prøver, grunnskolepoeng og eksamen.

Hvorfor deltar vi?

Forskning viser at forekomsten av mobbing har vært relativt stabil i flere år, men til tross for lang tids søkelys på antimobbearbeid både nasjonalt og lokalt, forekommer det fortsatt mobbing og andre typer krenkelser, også på Frosta. I tillegg kjenner vi til forskning som kobler trivsel, inkludering, mestring og fellesskap tettere sammen. Barn og elevers trivsel i hverdagen påvirker deres mestring, sosialt og faglig. Dette henger tett sammen, og vil gi gevinster for begge områdene.

Nasjonale sektormål for barnehagen er:

- Alle har et godt og inkluderende leke- og læringsmiljø
- Barn som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensial
- De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse
- Alle har god tilgang til relevante tilbud av høy kvalitet

Nasjonale sektormål for grunnsopplæringen er:

- Alle har et godt og inkluderende læringsmiljø
- Barn og unge som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensial
- De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse
- Alle lykkes i opplæringen og utdanningen

Hvordan har vi jobbet?

Barnehagene, skolen og kommunen har fått veiledning fra Læringsmiljøsenderet og Utdanningsdirektoratet, som består av erfarne fagfolk fra barnehage og skole.

Veiledningen har tatt utgangspunkt i våre lokale behov og utfordringer. Våre ansatte samles til faglig påfyll og erfaringsdeling på nasjonale og lokale fagdager hvert semester. Fagdage følger opp med veiledning og mellomarbeid i hver barnehage og skole. Veiledningen varer i to skoleår (2022-2023 og 2023-2024).

Utviklingsarbeidet har gitt ansatte muligheten til å reflektere og veilede hverandre, i egen virksomhet og på tvers. Dette bygger samhold og bedre praksis i hverdagen.

Utviklingsarbeidet har utviklet holdningene våre og ferdighetene våre, og ansatte gir uttrykk for at arbeidet er nyttig, utviklende og motiverende. Å få felles faglig påfyll i hverdagen skaper en kompetanseutvikling hvor en har felles mål og går i samme retning. Vi blir sterkere sammen!

Deltakerne jobber med temaer som hvordan man kan fremme og utvikle et trygt og godt barnehage- og skolemiljø, hvordan man kan forebygge, avdekke og håndtere mistrivsel og krenkelser. Regelverkskompetanse, organisasjonsutvikling, ledelse og positive barnehage- og skolekulturer er også viktig tematikk.

Involvering av barn, elever og foreldre er avgjørende for å lykkes i arbeidet med et trygt og godt barnehage- og skolemiljø. PPT er en aktiv del av prosjektet og deltar sammen med barnehagene og skolene.

Hvordan er våre læringsresultat faglig og sosialt?

Kvalitetsmeldingen «Eier melder, deg forteller» inneholder mye tall og statistikk, som må omsettes til data og ny praksis for å gi mening. Gjennom læringsmiljøprosjektet utvikler vi ansattes holdninger og ferdigheter, vi øver på utviklingsarbeid og skaper ny praksis. Vi kan

stadig bli bedre, og det å bli bedre sammen med andre, gir en stor gevinst og sterk kraft. Gjennom trivsel øker de faglige resultatene. Gjennom trivsel kan vi ta ut vårt potensiale. Gjennom trivsel bidrar vi inn til klassemiljø, læringsmiljø, fellesskap og fremtid.

Tallene viser grunn til å fortsette arbeidet med læringsmiljø, og at vi setter oss tydelige mål, forventet standard og har høye ambisjoner på vegne av barn og unge i samfunnet vårt.

Oppvekstbarometer for kommunen

I oversikten nedenfor sammenlignes noen nøkkeltall for kommunen og fylket med landstall. I figuren og tallkolonnene tas det hensyn til at kommuner og fylker kan ha ulike alders- og kjønns sammensetning sammenliknet med landet. Klikk på indikatornavnene for å se utvikling over tid i kommunen. I [Kommunehelse statistikkbank](#) finnes flere indikatorer og utfyllende informasjon om hver enkelt indikator.

Vær oppmerksom på at også «grønne» verdier kan innebære en utfordring for kommunen, fordi landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå. Verdiområdet for de ti beste kommunene i landet kan være noe å strekke seg etter.

- Kommunen ligger signifikant bedre an enn landet som helhet
- Kommunen ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet
- Kommunen er ikke signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Kommunen er signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Ikke testet for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- | Verdien for landet som helhet
- ▬ Variasjonen mellom kommunene i fylket
- ▭ De ti beste kommunene i landet

Tema	Indikator (klikkbare indikatornavn)	Kommune	Fylke	Norge	Enhet (*)	Oppvekstbarometer for Frosta
Befolkning	1 Andel barn, 0-17 år	19,5	20,0	20,3	prosent	
	2 Innvand. og norskf. med innv.foreldre	12,6	14,9	21,0	prosent	
Levekår	3 Barn i fam. m/vedvarende lav inntekt	9,5	8,5	11	prosent	
	4 Barn i familier som mottar sosialhjelp	4,4	6,1	6,3	prosent	
	5 Bor trangt, 0-17 år	13	16	18	prosent	
	6 Barn med barnevernstiltak, 0-17 år	7,6	4	3,5	prosent	
	7 Unge som står utenfor, 15-24 år	4,2	7,3	7,6	prosent (a,k)	
	8 Mottakere av uførepensjon, 18-29 år	3,7	2,3	2,2	prosent (a,k)	
Barnehage og skole	9 Bemanning i barnehage, oppfylt	100	86	63	prosent	
	10 Laveste mestringsnivå i lesing, 5. tr.	27	25	24	prosent (k)	
	11 Laveste mestringsnivå i regning, 5. tr.	16	27	26	prosent (k)	
	12 Trives på skolen, 7. trinn	84	83	85	prosent (k)	
	13 Mobbes på skolen, 7. trinn	10	8,7	8,4	prosent (k)	
	14 Gjennomsnittlig grunnskolepoeng	41,3	42,6	43,0	poeng (k)	
Fritid og nærmiljø	15 Gjennomføring i vdg. opplæring	81	79	80	prosent (k)	
	16 Fornøyd med treffsteder, 2021	62	48	46	prosent (a,k)	
	17 Med i fritidsorganisasjon, 2021	79	62	60	prosent (a,k)	
	18 Fortrolig venn, 2021	84,0	87,9	88,1	prosent (a,k)	
	19 Ensomhet, 2021	26	24	25	prosent (a,k)	
	20 Regelbrudd, Ungd. 2021	4,3	9	8,6	prosent (a,k)	
Helse og helsefremferd	21 Skjermtid over 4 timer, 2021	44	49	49	prosent (a,k)	
	22 Fornøyd med helse, 2021	59	68	68	prosent (a,k)	
	23 Høy tilfreds. med livet, Ungd. 2021	39	48	49	prosent (a,k)	
	24 Psykiske plager, 2021	22	18	17	prosent (a,k)	
	25 Psykiske sympt./lidelser, 15-24 år	228	189	176	per 1000 (a,k)	
	26 Søvnproblemer, 2021	31	31	31	prosent (a,k)	
	27 Har brukt cannabis, 2021	-	3,2	3,1	prosent (a,k)	
	28 Trener sjeldnere enn ukentlig, 17 år	31	24	28	prosent (k)	
	29 Overvekt og fedme, 17 år	33	23	22	prosent (k)	
	30 Alkohol, har vært beruset, 2021	9,2	15,7	12,7	prosent (a,k)	

Hva vet vi om fremtidens utenforskap og innenforskap?

Ansatte i våre virksomheter forebygger utenforskap daglig. Og vi må jobbe videre med dette. Læringsmiljøprosjektet er et forebyggende tiltak og arbeid for å bremse og stoppe en utvikling vi ikke ønsker. Hverken for samfunnet eller for den enkelte innbygger og familie. Utenforskap har en kostnad for samfunnet, men kostnaden for familien er større.

Fra forskning vet vi om ulike risikoforhold for utenforskap. Foresattes sosioøkonomiske bakgrunn (utdanningsnivå, uføregrad, inntekt og økonomiske status), dårlig opplevelse av skolehverdagen (fravær, trivsel, karakternivå), svake relasjoner (til egen generasjon og foreldregenerasjonen), psykososiale utfordringer (mobbing, krenkelsler, ensomhet, svake relasjoner), psykisk helse og somatisk helse, barnevern og sårbarhet, flerkulturelle innbyggere (flyktninger, innvandrere).

Frosta samfunnet, lik andre kommuner, har flere i utenforskap av ulike årsaker. Det er ikke alltid lett å få registrert disse tidlig slik at de kan følges opp fra kommunens side, selv for små samfunn. NAV og andre virksomheter i kommunen jobber i tett samarbeid, og i oppfølging av ungdommene er det risikoer som sosial arv, der familien eller slekt, historisk har hatt behov for tjenester fra NAV. Det er relativt få unge mottakere av sosialhjelp i kommunen.

NAV Værnes har egen OT-kontakt (oppfølgingstjeneste) for de videregående skolene i regionen herunder Ole Vig videregående skole, hvor flere fra Frosta benytter dette valget. NAV registrerer ikke utenforskapet for den enkelte før de tar kontakt med NAV. Tett samarbeid med andre virksomheter i kommunen og videregående skole er avgjørende for at færre skal slite med helseutfordringer og etter hvert bli ufør.

Frosta kommune har de siste årene investert i forebyggende lavterskeltilbud som gir ungdom mulighet for å komme videre – dette vil over tid gi flere bidragsyttere til verdiskaping og samfunnsbidrag i samfunnet. Parallelt med dette skjer lovendringer som viktige forebyggende tiltak som gratis SFO for utvalgte trinn og andre moderasjonsordninger. Tiltakene bidrar til at barn får like muligheter for deltagelse på sosiale arenaer, uavhengig av familieøkonomi, hvor relasjoner og vennskap skapes og utvikles.

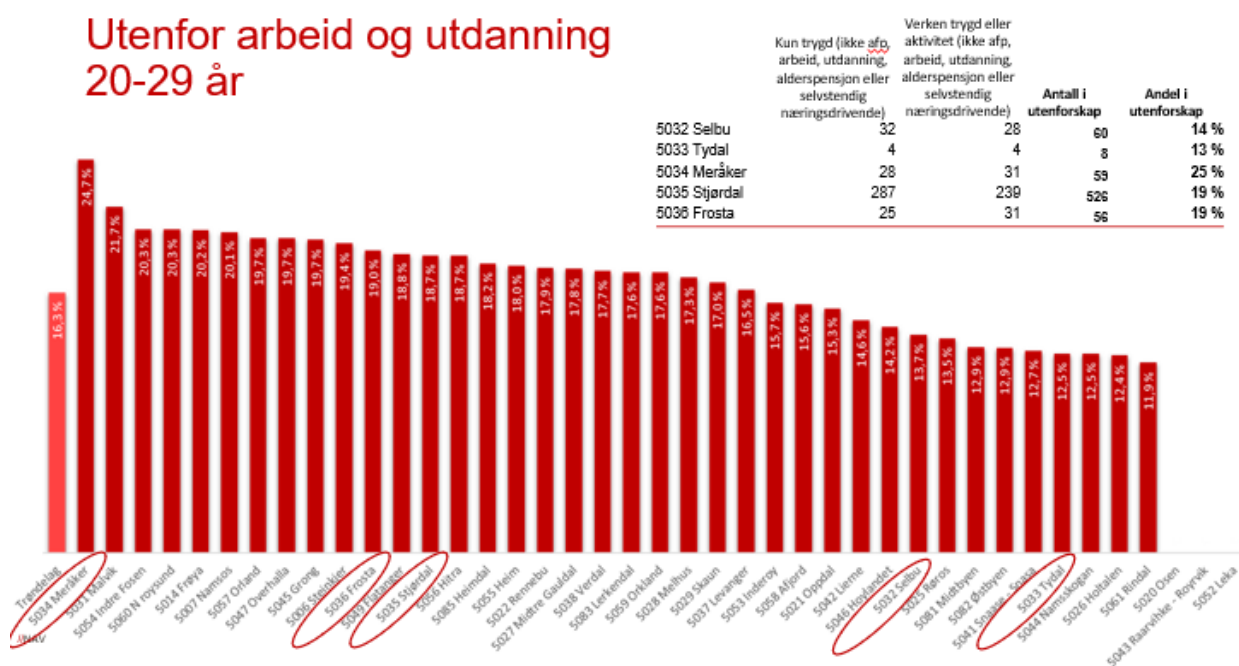
Vi har flere tiltak for ungdom og unge voksne, eksempelvis Ungdomslos og Lyspunktet. NAV og de kommunale lavterskeltiltakene har en tett og god dialog, og mener i fellesskap at det er suksesskriterier for å lykkes. Vi må jobbe mer med samhandling på tvers av sektorer for å redusere utenforskapet ytterligere. NAV har ikke ansvaret for å følge opp et slikt tilbud, det er kommunens ansvar, men NAV kjenner de aktuelle ungdommene, og noe om deres behov og interesser. På den måten kan vi sammen bidra og utvikle god kunnskap opp mot et slikt tilbud.

Frosta har en noe sårbar næringsstruktur. Det er Grønn Næring og Handel som utgjør tyngden i forhold til de bedriftene NAV samhandler med for å få mennesker i arbeid. Frosta er i akseptabel avstand til et større mangfold av bransjer og bedrifter.

Erfaringsmessig har Frosta jobbet godt med å få flyktninger i arbeid. Også de under 30 år. Det blir spennende å se hvordan dette utvikler seg videre. Når det gjelder unge flyktninger er det få av disse som mottar økonomisk sosialhjelp. Mange av de er i praksisplasser, men NAV ser at det er mer utfordrende å skaffe varig arbeid.

At det finnes ungdom som faller utenfor i Frosta, det stemmer, vi har ikke pr dato oversikt over mørketallene når det gjelder disse. Dette er ungdommer som ikke er i arbeid, som ikke mottar trygd, som ikke er i utdanning og ikke er selvstendig næringsdrivende. Vi vet også at det også er ungdom som ikke ønsker oppfølging av NAV. Noen ungdommer bor hjemme, og finansieres av sine foreldre. Som samfunn er vi bekymret for mørketallene, de vi ikke er kjent med får vi heller ikke hjulpet ut av utenforskapet.

NAV og kommunen har et godt samarbeid rundt praktisering av Trøndelagsmodellen, som har skreddersøm for fagbrev. For Frosta kommune er deltagelse her en investering i fremtidig arbeidskraft. Vi har utfordringer med rekruttering spesielt innen helsefag, men også andre områder, og Trøndelagsmodellen kan være et tiltak her. Flere unge i vår region har nå fått tilbud fra arbeidsgivere innen flere bransjer og Trøndelagsmodellen, som samarbeid mellom NAV og videregående utdanning, vil være en metode NAV og kommunen følger i årene som kommer.

Fremtidens omsorgstjenester

Tilstrekkelig og kompetent personell er ryggraden i helse og omsorgstjenestene. Både sykehus og kommuner opplever bemanningsutfordringer, men distriktskommuner er mest utsatt. Demografiutviklingen øker etterspørselen for økt personell, samtidig som demografiutviklingen stopper tilgangen på nytt personell. Dette er en sirkel som må møtes på andre måter enn økt personell og import av arbeidskraft fra utlandet.

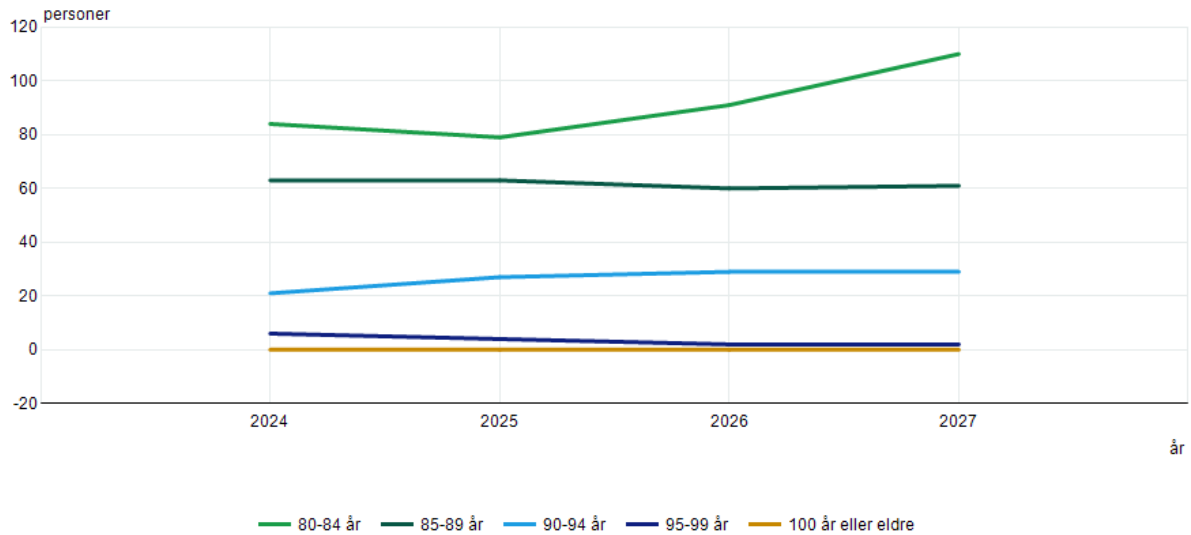
Helsepersonellkommisjonen (NOU: Tid for handling) advarer også mot å hente personell fra andre yrkesgrupper og næringer.

Demografiutfordringen og mangel på arbeidskraft er ett av kommunens store utfordringer i fremtiden. Antallet innbyggere som har behov for helsetjenester øker. Kommunen er kjent med et økende behov for tjenester knyttet til flere eldre og vil oppleve en høyere forekomst av demens, samtidig som behovet for tjenester også øker for barn og unge. Det forventes derfor at flere innbyggere vil ha behov for flere sammensatte og koordinerte tjenester i årene fremover, og tiltakene må gjennomføres der folk er – i kommunen. Dette er i tråd med nasjonale føringer om at tjenestene skal gis på lavest mulig nivå etter prinsipp om rett tjeneste til riktig tid. Oppvekstreformen utfordrer oss til å vri flere tjenester forebyggende, noe som er omtalt i forebyggende plan for barn og unge.

Utviklingsbildet viser at det ikke er mulig å bemanne seg ut av alle utfordringer i fremtiden. Uavhengig av økonomisk handlingsrom, er det tilgang på personell som begrenser tjenestene

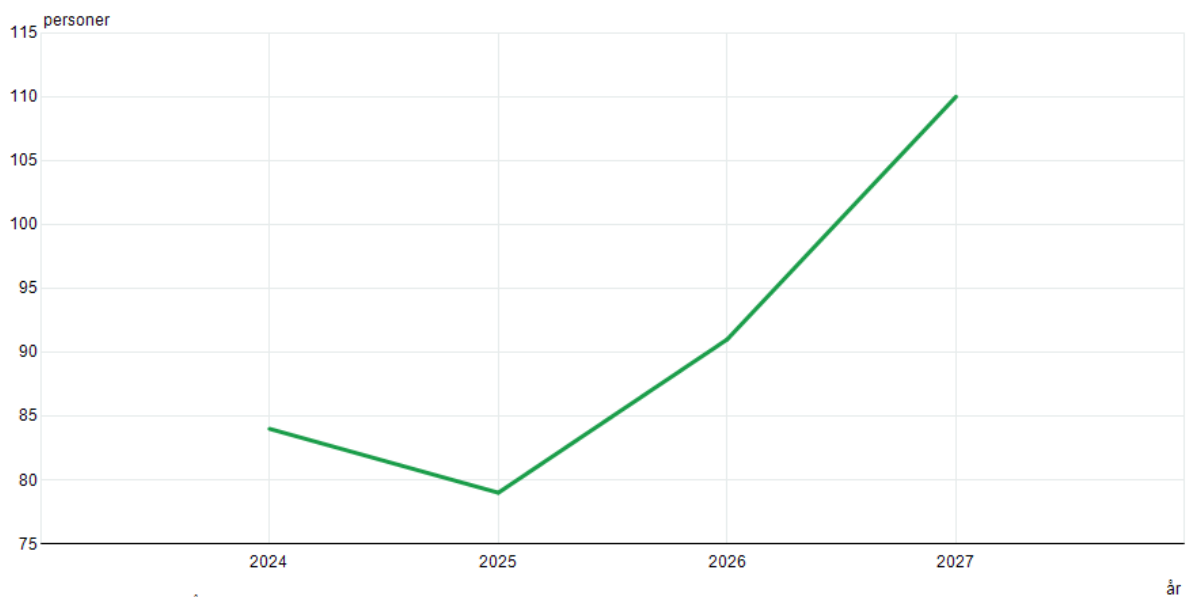
med dagens innretning. Legger vi Helsepersonellkommisjonens kunnskapsgrunnlag til grunn, må vi endre måten vi jobber på, måten vi fordeler arbeidsoppgaver og måten vi tenker på.

13600: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter alder og år. Frosta, Hovedalternativet (MMMM).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

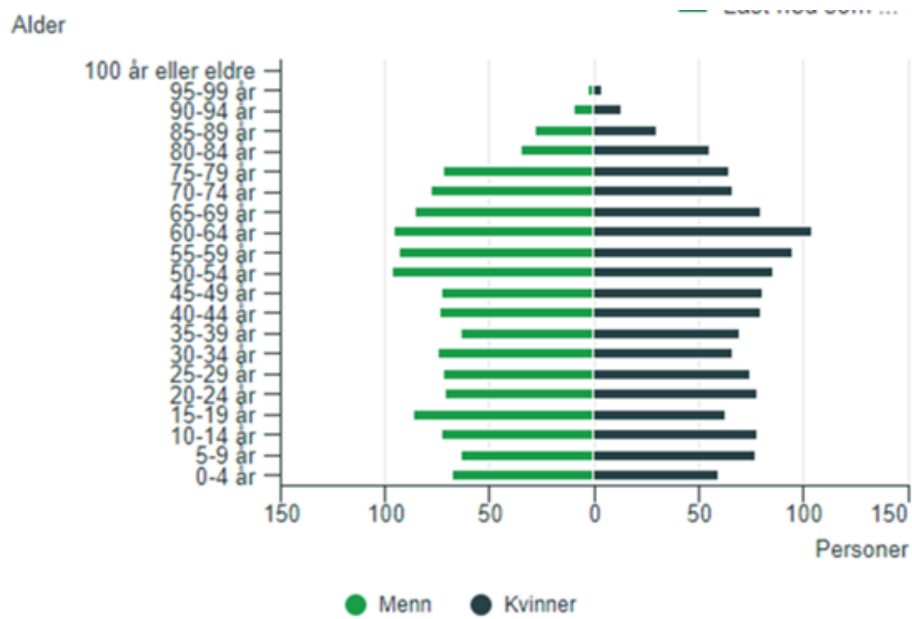
13600: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år. Frosta, 80-84 år, Hovedalternativet (MMMM).

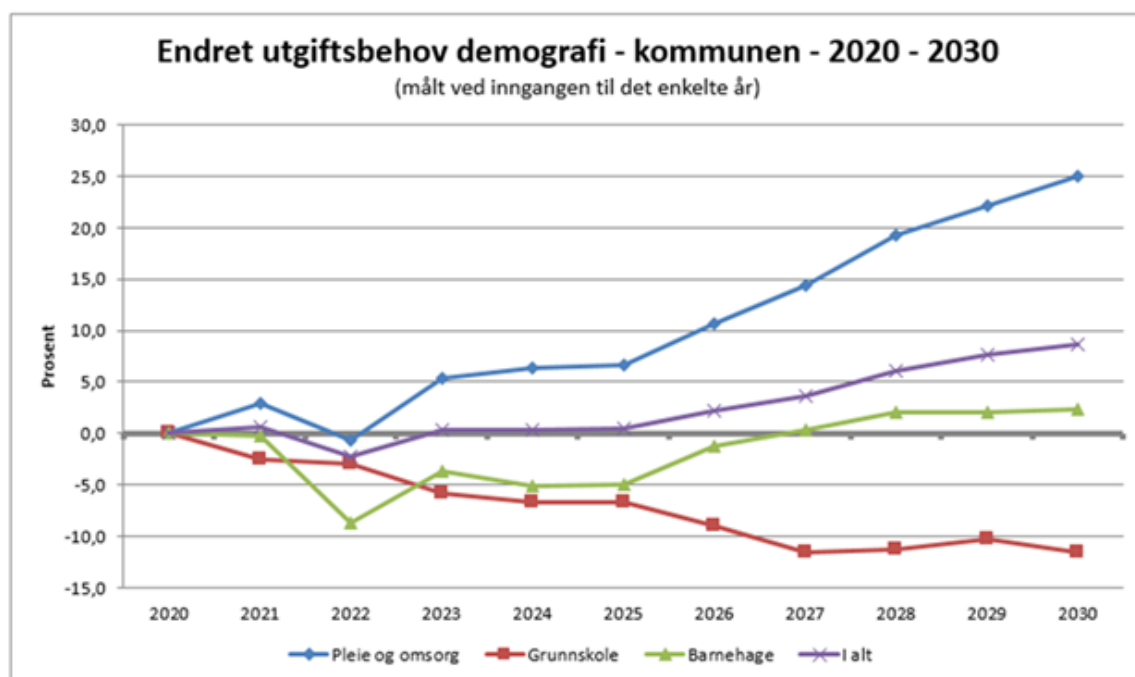
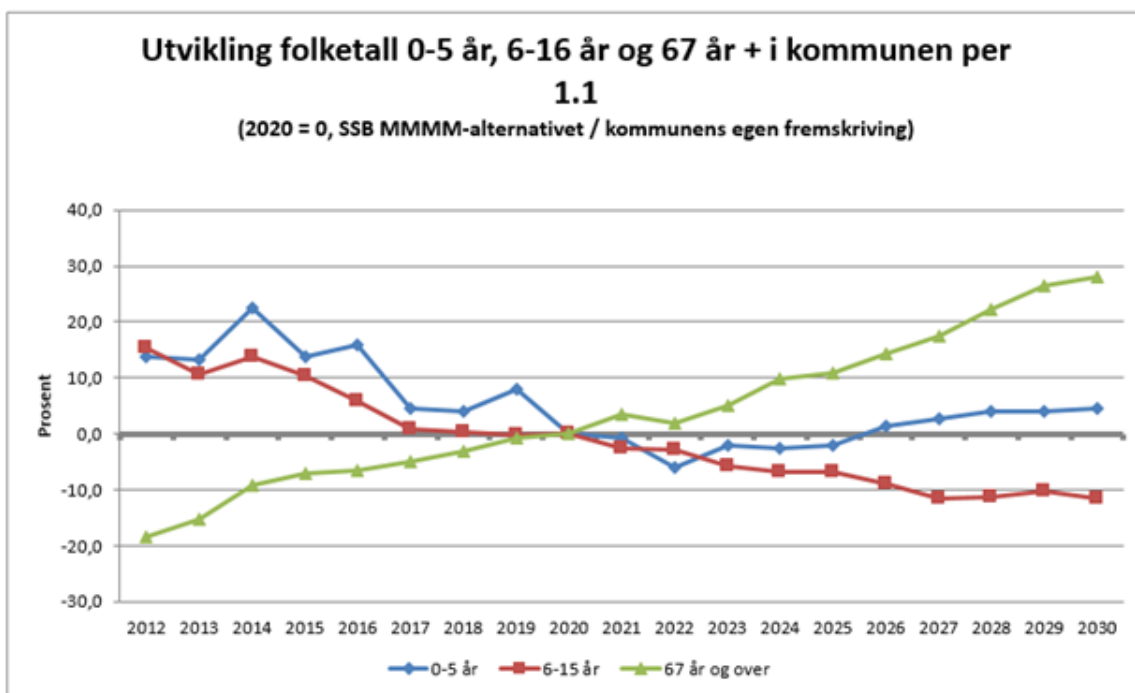

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Grafene over viser fordeling i de ulike aldersgruppene, og tabellen under summerer for økonomiplanperioden. Befolkningsframskrivningen gir et kunnskapsgrunnlag som planleggingen av de kommunale tjenestene må hensynta, og som hele samfunnet må bidra til.

	Hovedalternativet (MMMM)			
	2024	2025	2026	2027
5036 Frosta				
80-84 år	84	79	91	110
85-89 år	63	63	60	61
90-94 år	21	27	29	29
95-99 år	6	4	2	2
100 år eller eldre	0	0	0	0
Sum	174	173	182	202

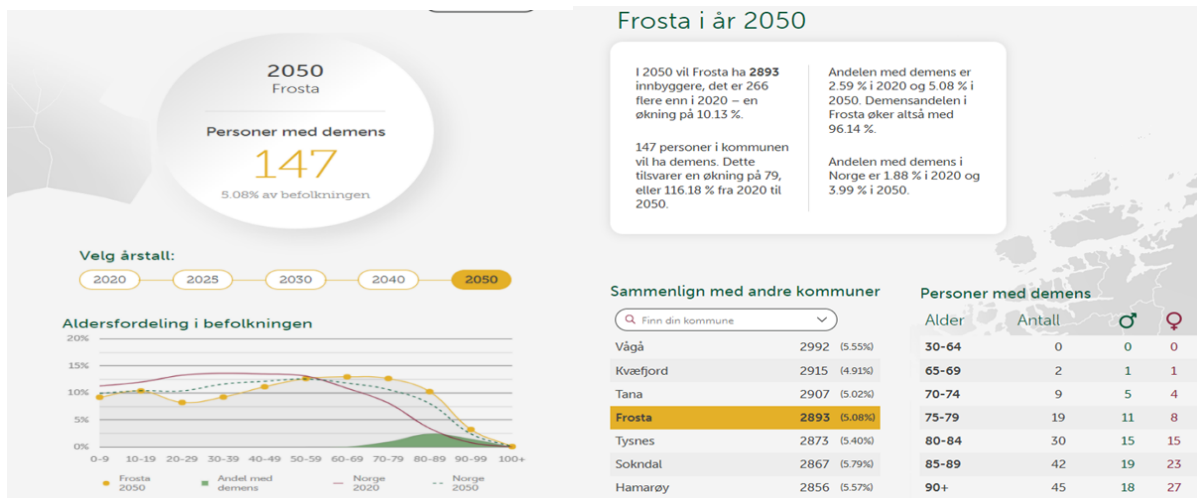

For Frosta sin del ser tallene slik ut, som grafen over. Folketallsutviklingen til venstre, viser de ulike aldersgruppene og endringen fremover. Aldersgruppen 67 år og over (grønn linje) øker betydelig, sammenlignet med blå linje og rød linje. Fortsetter vi dagens praksis i helse og omsorgstjenestene, vil grafen til høyre slå inn. Den viser endringer i utgiftsbehov, og den blå linja viser helse og omsorg. Helsepersonellkommisjonen mener grafen til høyre ikke er gjennomførbar, siden vi vil komme til å mangle hender. Derfor må vi endre kultur, forventninger, praksis, holdninger og samarbeid.

Tall fra SSB viser at innbyggere med diagnosen demens vil være sterkt økende fremover, sammenlignet med i dag og sammenlignet med landet ellers. I dag viser statistikken at Frosta

kommune har 68 innbyggere med demens, og i 2050 viser framskrivinger at vi har 147 innbyggere med demens. Tallene i dag viser at 2,59 % av innbyggerne har demens, og i 2050 har 5,08% av innbyggerne demens. Økningen krever omsorgstjenester og boliger, og vi må planlegge fremtiden i tide slik at vi kan møte den med innovative løsninger.

Status og videre arbeid utviklingsarbeidet heltidskultur

Utredningen Framtidens omsorgstjenester ble vedtatt av kommunestyret 20.09.22. Utredningen skal bistå oss med fremtidsperspektiv for å se hva vi har behov for fremover, med de gitte forutsetningene vi kjenner til når det gjelder innbyggernes behov, krav og ønsker. Dette gjelder både unge innbyggere med særskilte behov og eldre innbyggere med særskilte behov. Utredningen skal være et beslutningsgrunnlag for å komme nærmere et fremtidsbilde på våre tjenestetilbud innen heldøgns omsorg, heldøgns tjenester og heldøgns boliger for unge sammensatte behov.

Utredningen har gitt oss kunnskapsgrunnlag for:

- Hva har vi behov for fremover når det gjelder innbyggernes behov, krav og ønsker (unge og eldre)
- Oversikt fleksible løsninger rent boligmessig, slik at en bolig kan dekke ulike brukere og behov over tid
- Hjelp til å vurdere om vi har det riktige antall boliger og senger på institusjon på de ulike nivåene i omsorgstrappa etter dagens behov, fremtidens behov og krav til standard.

I vedtaket fra kommunestyret står følgende:

- Kommunestyret tar rapporten til orientering.
- Kommunestyret slutter seg til at ledelsesstrukturen gjennomgås.
- Videre ber Kommunestyret om at det igangsettes et arbeid med å vurdere boliger for unge med sammensatte omsorgsbehov.

- Kommunestyret ber om at det arbeides videre med å utvikle en heltidskultur, for kvalitet i tjenestene
- Kommunestyret ber om at det jobbes konkret og målbevisst inn mot velferdsteknologi innenfor omsorgstjenesten.
- Kommunestyret ber om at det arbeides med en livsfaseorientert og attraktiv personalpolitikk for å kunne rekruttere, beholde og utvikle medarbeidere i fremtidens omsorgstjenester

Utredningen sammenfaller med mye av det Helsepersonellkomisjonens NOU omtaler. Til sammen gir dokumentene oss både nasjonale, regionale og lokal kunnskap.

Høsten 2022 startet vi opp det store utviklingsarbeidet med «jakten på den gode vekten». For oss ligger det mange delmål og delprosesser i det overgripende begrepet heltidskultur:

- Flest mulig skal ha 80% - 100 %
- Vi skal ha riktig kompetanse (sykepleier, helsefagarbeider og assistent) på riktig sted til riktig tid
- Vi skal bygge kvalitetsvakter, hvor ansatte og tjenestemottaker opplever riktig kompetanse på vakt og ansatte får vakter som er tilrettelagt for lengre vakter og flere helger fri
- Vi skal se hjemmebaserte tjenester og institusjonsbaserte tjenester i sammenheng og på tvers, hvor ansatte skal arbeide mer sammen, samarbeide mer og på den måten skape større fagmiljø, mindre sårbarhet, bedre arbeidsmiljø og økt attraktivitet. Vi ser på muligheten for å opprette en felles kompetansebase.
- Videreutvikling velferdsteknologi og multidoser. Denne henger sammen med oppgavefordeling, slik at vi bruker riktig kompetanse til riktig oppgave, og på den måten jobber for effektivitet og bevissthet i oppgavefordelingen.

For å få til dette, må vi jobbe gjennom tillitsvalgte, verneombud, innbyggerne, frivilligheten, samarbeidsutvalgene innen velferd og brukergruppene.

De samme punktene som vi har satt lokalt, går igjen i figuren til helsepersonellkomisjonen. I tillegg omtaler de «hus og hytte»-begrepet som er svært aktuelt for oss. En av løsningene på fremtiden kan være kombinasjonsstillinger hvor ansatte har arbeidstakerforhold til flere arbeidsgivere, og kanskje kan de jobbe for Frosta kommune når de er på hytta i sommerhalvåret? Kanskje kan en deltidsfrosting ta ut delvis AFP, og jobbe redusert stilling for hyttekommunen sin?

Under kompetanse ligger kompetanseutvikling. De siste årene har kommunen søkt og fått tildelt midler fra Statsforvalteren i Trøndelag for kommunalt kompetanse- og innovasjonstilskudd. Midlene brukes til utdanning og frikjøp til utdanning. Assistentene får muligheten til å ta fagbrev, og helsefagarbeidere får muligheten til å bli sykepleiere. Ved å utdanne våre egne ansatte, bidrar vi samtidig til å være en attraktiv arbeidsgiver og jobber for å rekruttere og beholde ansatte.

Helse og familie

I august 2022 vedtok stortinget nye bestemmelser når det kommer til samarbeid, samordning og barnekoordinator i 14 velferdstjenestelover. Endringen gjelder alle med behov for velferdstjenester, uavhengig av alder, med unntak av barnekoordinator som kun gjelder til barn er fylt 18 år. Det ble utarbeidet en veileder september 2023 som tydeliggjør kommunens ansvar og myndighet ovenfor denne brukergruppen. Denne endringen i velferdslovgivningen legger føringer for hvordan kommunen må jobbe for å sikre godt samarbeid, innføre samordningsplikt og retten til barnekoordinator.

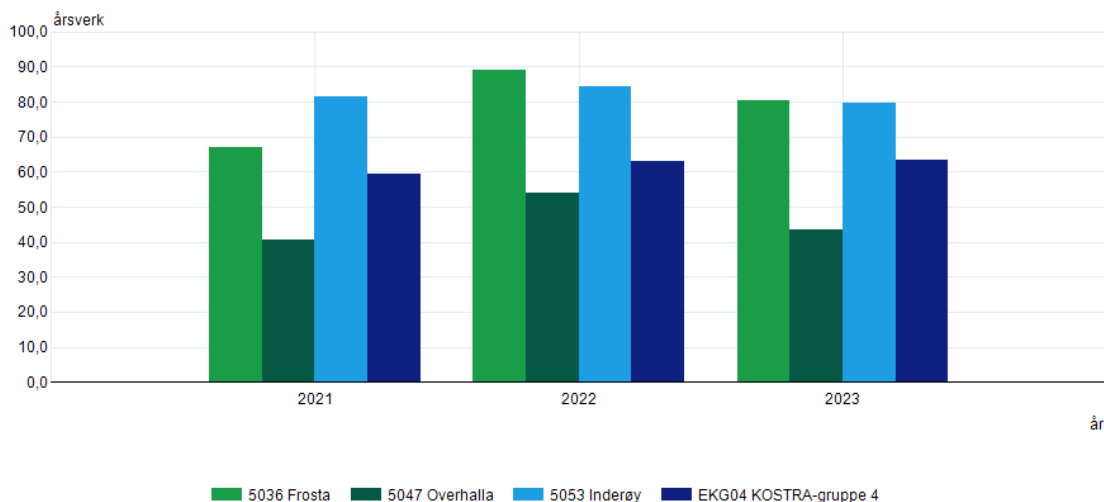
For Frosta kommune har en slike lovendringer gitt noen utfordring og muligheter. Lovendringene handler om sikring til sårbare mennesker i vårt lokalsamfunn, og det har vært nødvendig å gjøre justeringer for å tilpasse seg dem, slik som å tillegge helsestasjonen og skolehelsetjenesten ansvaret for barnekoordinatorfunksjonen. Det vil være behov fremover å sikre et videre arbeid for å få jobbet best mulig med lovendringene innen velferdstjenestelovene.

Videre er det rundt samme periode kommet endringer i andre lovgivninger, reformer og planer som påvirker tjenestene innenfor helse og familie i Frosta kommune, slik som endring i barnevernloven, oppvekstreformen (barnevernsreformen) og forebyggende plan for barn og unge.

Når det kommer til å få optimalisert de nødvendige endringene for å imøtekomme lovendringene, reformene og planene, vil FN's bærekraftsmål være viktige referanserammer, da med søkelys på mål 3 god helse og livskvalitet, mål 10 mindre ulikheter, mål 11 bærekraftige byer og lokalsamfunn og mål 17 samarbeid for å nå målene. Flere av disse målene finner vi videre igjen i kommuneplanens samfunnsdel. Eksempelvis i punkt 2.1 Frostasamfunnet har god folkehelse. Dette skal oppnås ved å sikre gode helse- og velferdstilbud i førstelinje, realisering av forebyggende plan for barn og unge, og samarbeid på tvers av instanser med mer.

KOSTRA-tall: kommentarer og analyser av grafene

12209: Utvalgte nøkkeltall for helse og omsorg, etter region og år. Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år (årsverk).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Grafene over viser at Frosta kommune har over de siste 3 årene hatt flere årsverk på helsestasjons- og skolehelsetjenesten enn Overhalla kommune. Og hatt mer likhet i antall årsverk med Inderøy kommune de to siste årene. En kan se at det kommer frem en nedgang i årsverk fra 2022 til 2023. Dette kan antas å komme fra endring i jordmorressurs da Frosta kommune justerte fra registrert årsverk og over til betaling av tjenester etter inngått samarbeidsavtale med Levanger kommune. KOSTRA er basert på statistikk fra A-ordningen hos NAV. Kommuner som ikke står oppgitt med jordmor i A-ordningen, men har inngått i samarbeidsavtale med nabokommuner får derfor en nullverdi på dette området i statistikken.

Oppsummering: Utfordringer og løsninger virksomheten ser i tiden fremover (3-5 års perspektiv), sett i lys av kommuneplanens samfunnsdel vedtatt av kommunestyret desember 2023

Frosta kommune har over tid sett en økning i komplekse og sammensatte utfordringer hos barn og unge. Da både i barn som har rett til lavterskel tjenester og tjenester basert på enkeltvedtak etter helse og omsorgstjenesteloven, eksempelvis barnekoordinator, avlastning, støttekontakt og heldøgns barnebolig. Det oppfattes å ha pr dags dato en delvis oversikt over barn som vil ha fremtidige behov for omfattende tjenester, men det er ikke mulig å estimere når rettighetene konkret vil foreligge. Det foreligger et tydelig behov for kommunale tiltak for å imøtekomme rettighetene til brukerne, slik som kommunal avlastning og botiltak for barn og unge for å sikre faglig forsvarlig tilbud til de mest sårbare barn og unge i Frosta kommune.

Vi har også sett et økende behov for både koordinator og barn som har rett til barnekoordinator. Vilårene for å ha rett til barnekoordinator er samlet sett noe strengere enn for ordinær koordinator. Barnekoordinatoren vil, til forskjell fra en alminnelig koordinator ha utvidet koordinatorordning når den innvilges, fordi familien er rettighetssubjektet, ikke bare barnet/brukeren. Det vil si at en barnekoordinator oppgave vil være mer omfattende enn ordinær. Frosta kommune har pr dags dato ikke egne ansatte til i drifte koordinatoroppgavene, men koordinatorfunksjonen er spredt over flere instanser. Dette kan tenkes å være en bærekraftig og økonomisk måte å håndtere det tidligere behovet for koordinatoren, men det er tydelig at en i tiden fremover må se om behovet vil tilsi at en må vurdere en egen stilling for å ivareta dette viktige oppdraget, for også å sikre at andre tjenesten ikke bruker for mye av tiden de skal bruke på sine ordinære oppgaver på dette oppdraget.

På slutten av 2023 ble kommunen gjort kjent med økning i henvisninger og venteliste hos fysioterapeutene med driftsavtale i kommunen. Det ble påstartet en prosess med kartlegging av tjenestetilbudet, omfang, arbeidsmåter og prioritering for å se på alternative måter å imøtekomme den økende ventelisten. En grundig og omfattende kartleggingsprosess vil gi Frosta kommune en mulighet å se på tjenesten vi tilbyr og se på praksisen tjenestene tilbys gjennom. Vi kan bare undre om de økende ventelisten vil vedvare eller om det er et symptom på at Frosta kommune har hatt nye leger med mulig annet søkelys på behandling og behov. Det vil være viktig å fremover se på fysioterapitjenesten som helhet, både opp imot det som kan tenkes være et økende behov og opp imot det som kommer frem omkring fysiske og psykiske helseplager i folkehelseprofilen til Frosta kommune.

Frosta kommune vedtok at det i løpet av 2024 skulle bosettes 30 flyktninger i kommunen, noe vi vil kunne imøtekomme for i år. Hvis en ser på de neste 3- 5 årene og tenker at Frosta kommune skal ta imot 20 flykninger pr år må en se på om en klarer å ha nok kommunale boliger eller kommunale fremleieboliger tilgjengelig. Frosta kommune har den siste tiden

bosatt ukrainske flykninger, som blir som hovedregel bosatt etter en ordning med midlertidig kollektiv beskyttelse, og ikke innenfor de ordinære reglene i integreringsloven. Vi har opplevd at lovverket er under kontinuerlig justering og endring for denne gruppen, men at vi har i stor grad klare å justere oss endringene innen rimelig tid. Det vil være viktig i tiden fremover å ha søkelys på at det er noen likheter og noen ulikheter ut ifra rettighetene til de en bosetter. Vi har ingen formening hvilke folkegrupper som står i behov for vår hjelp hvis en ser på et 5 års perspektiv, men en kan anta at det vil være behov for integreringstjenesten også i tiden fremover.

Frosta kommune har nylig signert avtale om et mer demensvennlig samfunn. Avtalen gir Frosta kommune noen forpliktelse slik som gjennomføring av kurs for næringslivet, samarbeidspartnere og internt. Bidra til at mennesker med demens føler seg inkludert og involvert i lokalmiljøet og kan delta på nødvendig hverdagsaktivitet. Det er avklart at dette skal realiseres gjennom en arbeidsgruppe som skal ordne lokale planer for opplæring. Kommunen har p. t. et hukommelsesteam bestående av to ansatte som jobber i 17 % stilling. De drifter kommunens pårørendegruppe, gjennomfører kartlegging og støtte. Hukommelsesteamet har opplevd en økning i henvendelser og har nylig gjennomgått arbeidsmetoder for å sikre mest effektiv tidsbruk til nytte for brukerne og tjenesten. Det er usikkert om det vil være nok sett opp imot økt arbeidsområdet i forbindelse med avtalen om et mer demensvennlig samfunn og den demografiske utviklingen vi står ovenfor med tanke på økning av eldre. Hvis en tar utgangspunkt i statistikken fremlagt i budsjett dokumentet 2024 ser en tydelig at vi de neste tre årene vil ha en økning i eldre mellom 80 – 84 år på 39 %. En kan tenke seg at en vil kunne se en tildels lik økning i pasienter med behov for kartlegging av kommunens hukommelsesteam. I den forbindelse vil det være nødvendig å ta stilling til økning i stillingsprosent for å imøtekomme tidlig kartlegging for å sikre at mennesker med demens kan bo så lenge som mulig hjemme med tilpasninger og at pårørte er nok ivaretatt til å stå i omsorgsoppgaven.

Ut ifra overnevnte punkter kommer det frem at det vil være behov for å jobbe videre mot en lokal realisering av gjennomføring og sikring av lovverksendinger innenfor velferdstjenestelovene, forebyggende plan for barn og unge og plan for demensomsorgen. Dette vil være viktig å se på opp imot BTI handlingsveilederen som er besluttet å følge i Værnesregionen. Det vil være avgjørende for Frosta kommune at vi klarer å realisere disse endringene, og gjennomføre god kartlegging og effektivering av enkelte tjenester for å være forberedt på de utfordringene og samfunnsendringene som vi står i pr nå og som kommer til å være økende de neste 3 til 5 årene.

Barnehage

Barnehagenes arbeid med inkludering av alle barn, uavhengig av bakgrunn, funksjonsevne eller kulturell tilhørighet, er en viktig rammebetingelse som påvirker barnehagenes pedagogiske tilnærming og praksis.

Borglia friluftsbarnhage er den barnehagen som tar imot flyktningbarn fra Ukraina. Barnehagen prøver å legge til rette for språkstøtte og tilstrekkelige ressurser for hjelpe barna når de starter i barnehagen. Vi samarbeider godt med flyktningetjenesten for å sikre helhetlig støtte for barna og deres familier.

Redusert makspris barnehager for distriktskommuner

Fra 01.08.24 reduseres maksprisen for barnehageplass. I tillegg har Frosta som distriktskommune en ytterligere reduksjon i makspris. Det er noe usikkert hvor vidt reduksjonen er fullfinansiert fra staten. Det er også noe usikkert om og i hvilken grad dette vil påvirke eller endre moderasjonsordningen redusert foreldrebetaling (lovfestet rettighet for lavinntektsfamilier), og eller kommunens tilskudd til den private barnehagen.

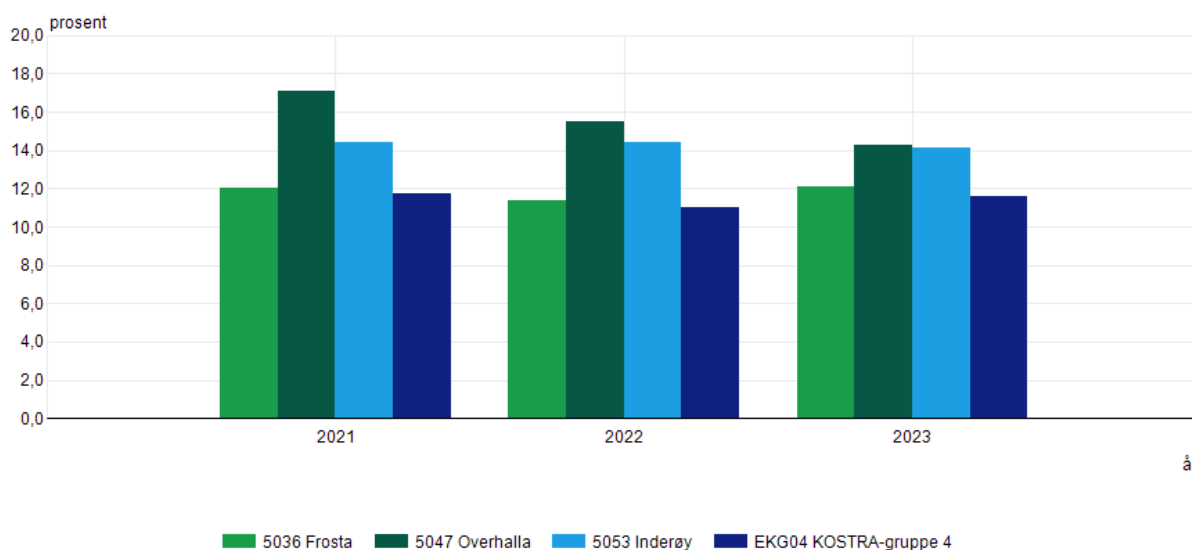
Bemanningsnorm barnehage

Frosta kommune følger lovkrav om grunnbemanning i barnehageloven. Loven sier at det skal være minst én voksen per seks barn over tre år og minst én voksen per tre barn under tre år. I tillegg skal det være én pedagogisk leder per sju barn under tre år, mens det skal være én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Barnehagene har felles hovedopptak på våren, og vurderer i tillegg behov for opptak av nye barn underveis i barnehageåret. Endringer i antall barn på de ulike avdelingene kan påvirke behovet for økt bemanning ut over det som det er mulig å planlegge for, for å møte bemanningsnorm og pedagognorm gjennom året.

I den grad barnehagene har rekrutteringsutfordringer for barnehagelærer, kan det søkes og gis dispensasjon for pedagognormen. Da erstatter en fagarbeider barnehagelærer for en begrenset periode, slik at bemanningsnormen er godkjent.

KOSTRA-tall: kommentarer og analyser av grafene

13502: Utvalgte nøkkeltall for barnehager, etter region og år. Netto driftsutgifter barnehager i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

For 2023 har Frosta en liten oppgang i netto driftsutgifter barnehage i prosent, sammenlignet med året før. Er nå på samme nivå som for to og tre år tilbake.

Frosta (12,1 %) ligger under både Overhalla (14,3 %) og Inderøy (14,1 %), og litt over KOSTRA gruppe 4 (11,6 %). Tallene betyr at Frosta bruker mindre av driftsutgiftene sine på barnehage, sammenlignet med Inderøy og Overhalla, men litt mer en KOSTRA-gruppe 4.

12362: Utgifter til tjenesteområdene, kommunekonsern, etter region og år. Styrket tilbud til førskolebarn, Brutto driftsutgifter på funksjon/tjenesteområde, Beløp per innbygger (kr).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figuren over viser at Frosta ligger mye lavere enn Overhalla, og over Inderøy og KOSTRA gruppe 4. Brutto driftsutgiftene gjelder for styrket tilbud til førskolebarn, som også betegnes som §31 og §37 i barnehageloven (spesialpedagogisk hjelp eller funksjonsnedsettelse, barn

som trenger og har rett på ekstra hjelp og støtte). Det er forebyggende å sette inn tiltak tidlig som beskrevet i forebyggende plan for barn og unge (oppvekstreformen), for å forebygge barns behov for spesialundervisning på skolen. Derfor er det nyttig å følge med tallene i grafen over, spesielt hvor vi sammenligner oss med oss selv over år. Ser vi fra 2021 til 2022 ser vi en betydelig nedgang, men vi fikk en oppgang fra 2022 til 2023. Vi er en liten kommune og enkelte år er det mer behov for å styrke tilbudet og det vil vises i grafene.

Barn med spesialpedagogisk hjelp i barnehage har enkeltvedtak etter forvaltningsloven og barnehageloven, og har individuelle rettigheter. Barna har rett på ekstra støtte og hjelp for å få godt nok utbytte av barnehagehverdagen, både sosialt og/eller språklig. Noen barn har ekstra støtte og hjelp til dagligdagse gjøremål, noen har hjelp til å regulere følelser, noen har hjelp til språk og begrep, andre har funksjonsnedsettelse og hjelp til å fungere helsemessig i barnehagen.

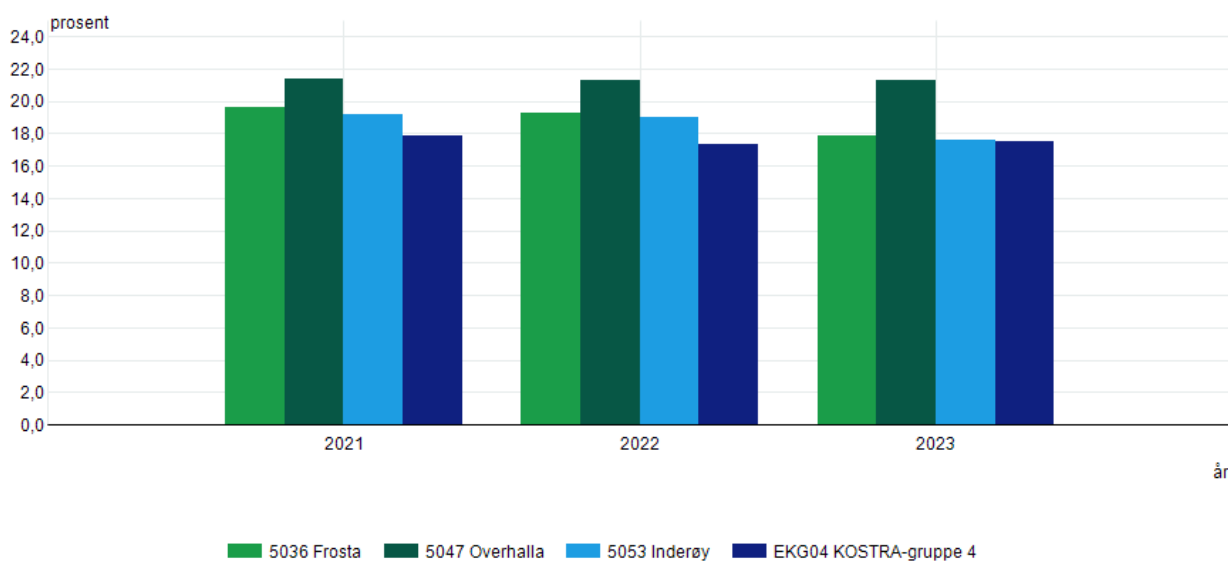
Høye tall gir utfordringer for kommunens økonomi og barnet selv. Alle barn ønsker å være som andre barn. Alle barn ønsker å mestre hverdagen som andre barn. Og ofte ser en at spesialpedagogisk hjelp i barnehage gir spesialpedagogisk undervisning i skolen. Det er ikke en selvfølge og automatikk i dette, men barn som strever i barnehage vil ofte streve i skolen også. Gjennom læringsmiljøprosjektet har kommunen mål om å se nærmere på å lære mer og skape nye måter å arbeide på slik at både barnehagemiljø og skolemiljø er enda mer inkluderende enn i dag. Dette betyr ikke at kvaliteten i dag ikke er bra, men mer et uttrykk for en ambisjon om å utvikle kvaliteten ytterligere.

Grunnskole

Virksomhet grunnskole ivaretar ansvar for skole, SFO, voksenopplæring og kulturskole. Rammebetingelsene har endret seg en del de siste årene, basert på nasjonale satsinger og global tilstand.

KOSTRA-tall: kommentarer og analyser av grafene

12283: Netto driftsutgifter i grunnskolesektoren, etter region og år. Grunnskole, Netto driftsutgifter i prosent av totalte utgifter (prosent).

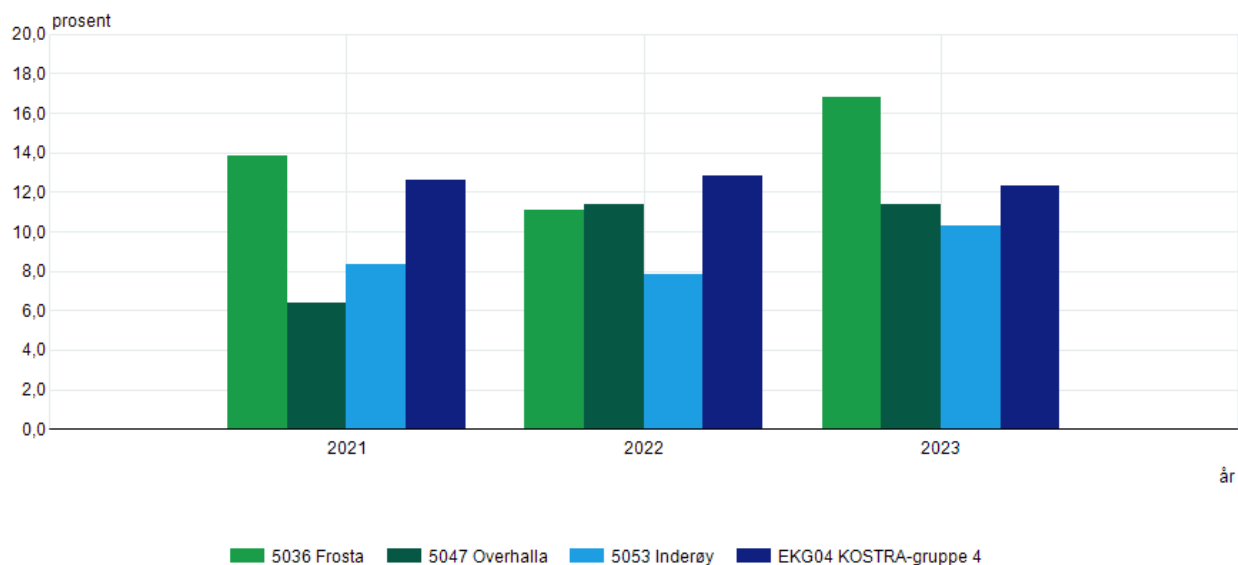
Kilde: Statistisk sentralbyrå

I grafen ovenfor ser man at Frosta kommunes driftsutgifter på grunnskolesektoren har gått ned i perioden 2021-2023. Kommunen er nå på nivå med KOSTRAgruppe 4, der vi finner både Inderøy og Overhalla kommune. Disse kommunene har flere skoler i kommunen, mens Frosta har en.

I samme periode kan man se en økning, sammenlignet med kommuner i KOSTRAgruppe 4, på antall elever som har fått enkeltvedtak på spesialundervisning (graf 12222). Frosta skole jobber med å få ned antallet, dette ved å fange opp utfordringer på et tidligere tidspunkt, som gjør at undervisning kan tilpasses innenfor ordinær opplæring. Skolen ser også en større utfordring med elevers psykiske helse, der ansatte i skole og helse bruker mer tid på å følge opp enkeltelever med utfordringer enn tidligere.

En av de viktigste faktorene for å gi god opplæring og godt forebyggende arbeid, er tilgang på kvalifisert personell som kan undervise eller ivareta enkeltelevers behov. De siste årene har man hatt flere ansatte som har vært sykmeldt, der det har vært svært krevende å finne kvalifiserte vikarer. Dette vil bli en økende utfordring de neste årene, med synkende søkertall til lærerutdanningene. Et arbeidsmiljø med god dialog og organisering er derfor et viktig fokusområde fremover for å ivareta ansatte og forebygge sykefravær. Dette vil i siste ende også påvirke elevers læring og læringsmiljø på en positiv måte.

12222: Elever i kommunale og private grunnskoler med spesialundervisning, etter region og år. 8.-10. trinn, Elever i kommunale og private grunnskoler som får spesialundervisning (prosent).

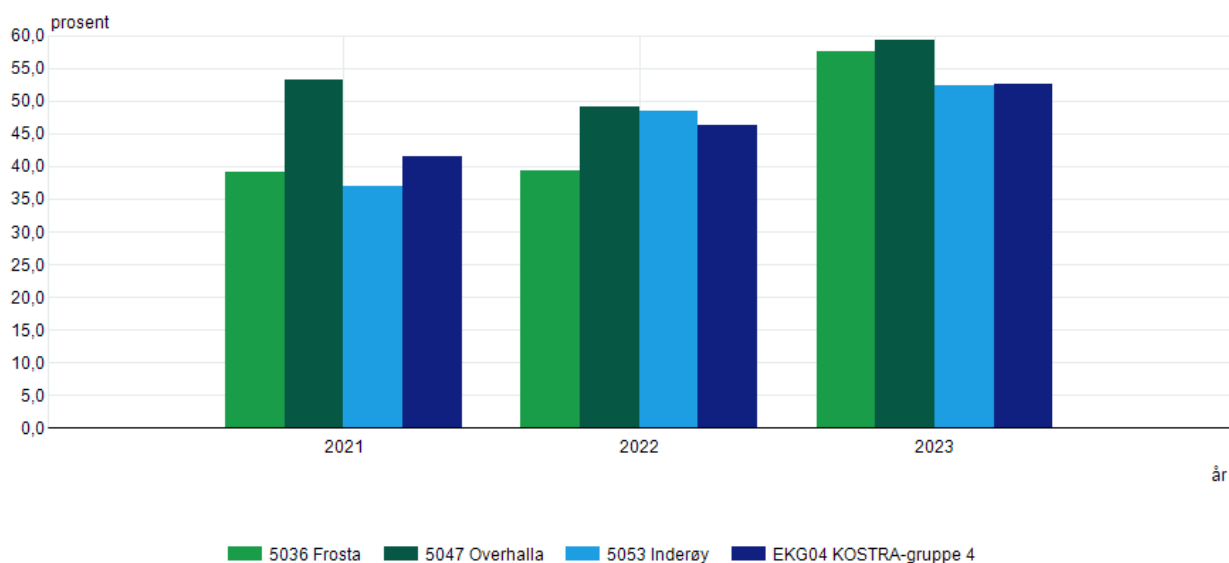

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Graf 11975 viser andelen barn som er i SFO i 1.- 4.trinn. Her ser vi en økning i Frosta fra ca 40 % i 2021-2022 til ca 57 % i 2023. Denne økningen ser vi for hele KOSTRAgruppen og kan forklares med nasjonale vedtak om gratis kjernetid i SFO for 1. og 2. klassinger. Det signaliseres at denne satsingen vil utvides til 3.trinn. For Frosta har satsingen medført behov for oppbemanning samt fordele barna på 2 lokaliteter; SFO-bygget/1.trinn og i 2./3.trinnsfløya i skolebygget. SFO ser en fortsatt økning i 2024, basert på antall søkere til SFO-start i august 2024.

11975: Barn i SFO, etter region og år. Innbyggere 6-9 år i kommunal SFO (prosent).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Graf 12061 viser små endringer på kostnader innenfor kulturskolefeltet for Frosta kommune. Kommunen ligger markant lavere enn KOSTRA gruppe 4. I 2023 startet man igjen opp tilbud om undervisning innenfor treblåsinstrumenter, noe som kan forklare kommunens økte utgifter fra 2022-2023.

12061: Kommunale kulturskoler, etter region og år. Netto driftsutgifter til kommunale kulturskoler per innbygger 6-15 år (kr).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Oppsummering: Utfordringer og løsninger virksomheten ser i tiden fremover (3-5 års perspektiv), sett i lys av kommuneplanens samfunnsdel vedtatt av kommunestyret desember 2023

- Tilgang på færre kvalifiserte vikarer gjør at behovet for større grunnbemanning har økt. Mangel på vikarer hindrer kontinuitet i forebyggende arbeid, opplæring og utviklingsarbeid.
- Fortsatt økt antall barn i SFO utfordrer arealbehovet i SFO, samt tilgang på kvalifisert personell.
- God oppfølging av ansatte og organisasjon, forebygger økt sykefravær og sikrer god kontinuitet i læringsarbeidet for elevene.

Virksomhet institusjonsbaserte tjenester

Strategiplan for institusjonsbaserte tjenester bygger på målene i:

- Meld.St.29(2012-2013) ”Morgendagens omsorg”
- Meld. St. 26(2014-2015) ”Fremtidens primærhelsetjeneste-nærhet og helhet”
- Meld. St.15(2017-2018) ”Leve hele livet-En kvalitetsreform for eldre”
- NOU 2023:4 ”Tid for handling”. Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste.

Målet er å styrke kvaliteten i pleie og omsorgstjenesten gjennom fag- og kompetanseutvikling. Pasientsentrert omsorg krever pleie og behandling med verdighet. Pasienten er med og bestemmer hvordan de vil ha dagen sin. Brukermedvirkningen sikrer at de kan bestemme når de ønsker å stå opp, legge seg og hva og når de skal spise.

Verdighet, pasientsentrert omsorg og kontinuitet er kvalitetsbegrepet i dag og i vårt perspektiv. Vi arbeider systematisk med kvalitet og sikkerhet sammen for å få den rette pleie og omsorg til den enkelte.

Frosta kommune har tatt tak i utfordringene med personell og kompetanse i lys av sentrale utviklingstrekk. Vi har hatt prosess ”Heltidskultur” der ansatte har deltatt i arbeidsgrupper. Vi har sett på oppgavefordeling, hvem som gjør hva og hvorfor. Vi har over tid hatt lite kompetanse på helg selv om behovet for tjenester er der. Vi har tatt tak i helgebemanning og kompetanse for å ivareta en bærekraftig og sammenhengende pleie og omsorgstjeneste. Sammen har vi lagt til rette for ”jakten på den gode vakta” der kvalitetsvakt og kvalitetspauser er satt i system.

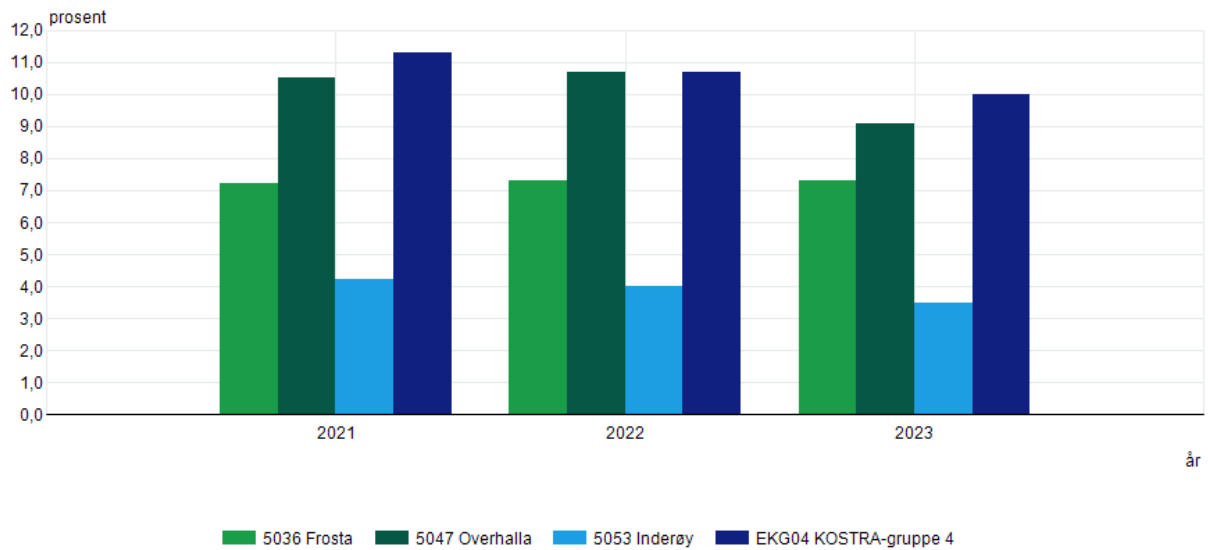
Helsedirektoratet har gitt veiledning for ernæringsbehov for pasientene. Ernæringsplan og tiltak sikrer helsefremmende kosthold. Eget kjøkken som lager all maten selv sprer lukt og gir valgfrihet, god konsistens og spesialkost gir oss muligheter til god ernæringspraksis.

Vi blir flere, vi blir eldre, vi lever lengre med sykdom, og vi forventer helsehjelp. Antallet eldre over 80 år dobles frem mot 2035. Flere lever lenger med kroniske sykdommer og funksjonssvikt. Vi ser en økning på institusjon med komplekse problemstillinger med kombinasjon av somatikk, organiske hjernesykdommer som demens, depresjon og psykosetilstander.

Vi har en demens avdeling på 7 plasser som er skjermet. Det er for få plasser slik at demente er på alle avdelinger og det gir ikke den beste behandlingen av de demente og følgelig uro.

KOSTRA-tall: kommentarer og analyser av grafene

12209: Utvalgte nøkkeltall for helse og omsorg, etter region og år. Andel innbyggere 80 år og eldre med institusjonsopphold (prosent).

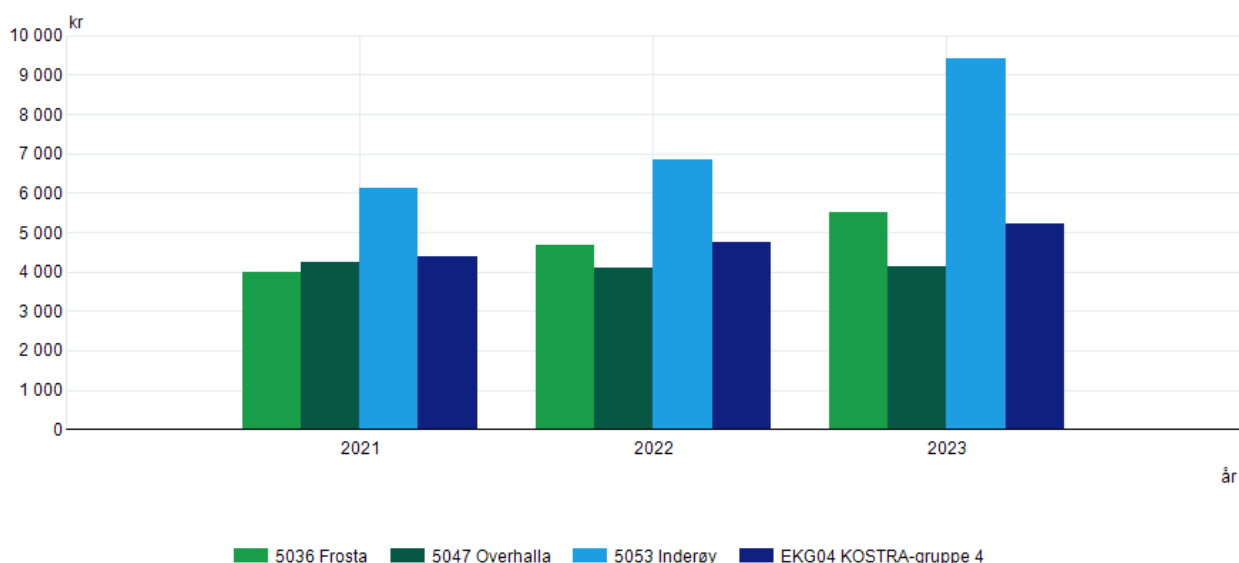
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Institusjonen har 23 plasser som med enerom. Vi fatter enkeltvedtak etter tjenestebeskrivelser og tildelingskriterier i velferd vedtatt av kommunestyret 01.03.22. Vi tildeler rehabilitering, avlastning, korttidsopphold og langtidsopphold.

Nøkkeltallene for Frosta viser stabilitet. Vi har ett godt samarbeid med hjemmebaserte tjenester, god oversikt over innbyggerne på Frosta og er bevisst på tildeling av plasser samt planer for inneliggende pasienter.

Vi bruker omsorgs trappa (LEON prinsippet: laveste effektive omsorgsnivå) i utvikling, tilpasning og organisering av tjenestetilbudet. Brukerne er ofte i flere trinn av trappa samtidig med ulike kombinasjoner av tjenester. Hjemmeboende med omfattende bistandsbehov får tilbud om avlastning, korttidsopphold og rehabilitering før heldøgns tilbud med heldøgns tilbud på bemannet omsorgsbolig (HDO) eller langtidsplass ved institusjon. Målet er at vi bruker institusjonsplassene til de som til enhver tid trenger det mest ut ifra bistandsbehov.

12209: Utvalgte nøkkeltall for helse og omsorg, etter region og år. Utgifter per oppholdsdøgn i institusjon (kr).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Frosta har økte utgifter per oppholdsdøgn i institusjon. Vi ligger likt med KOSTRA gruppen i 2023. Vi har ingen overliggere på sykehus og har tatt imot pasienter som krever avansert medisinsk behandling.

Behandlingen blir dekt av institusjonen og er påstartet av helseforetaket. Kompleksiteten med mange sykdommer i ulike organsystemer, dårligere funksjonsnivå og kognitiv svikt.

Vi har ikke ledige rom som muliggjør ressurs sparing. Med kognitiv svikt på alle avdelinger kreves det ressurser samt at institusjonen har de dårligste pasienter.

Oppsummering: Utfordringer og løsninger virksomheten ser i tiden fremover (3-5 års perspektiv), sett i lys av kommuneplanens samfunnsdel vedtatt av kommunestyret desember 2023

- **Ressurstilgang:** Tilgang på riktig kompetanse og arbeidskraft er nødvendig for å skape en bærekraftig helsetjeneste. Framskrivninger viser at det er ett stort og udekket behov for sykepleiere og helsefagarbeidere.
- Oppgavene må løses av den kompetansen som trengs
- Oppgavene må løses på tvers av fag, organisasjonsstruktur og forvaltningsnivå
- Forhindre utenforskap og sørg for at flere får mulighet til å benytte sine ressurser i verdiskapningen i Frostasamfunnet.
- En bærekraftig bemanning der vi har et systematisk arbeid med et helsefremmende arbeidsmiljø der medarbeidere opplever trivsel, arbeidsglede og læring.
- Heltidskultur skaper kontinuitet og kvalitet i pasientbehandlingen og et helsefremmende arbeidsmiljø for de ansatte. Det gir ansatte muligheter

til større stillinger og deltakelse i egen kalenderplanlegging.
Hensiktsmessig arbeidstidsordninger og riktig kompetansesammensetninger sikrer trygg bemanning og reduserer sykefraværet.

- **Bærekraft:** Pleie og omsorg har et samfunnsansvar med å gjøre mer med mindre ressurser.
- Vi må sikre minimumsforbruk av materiell. Miljøvennlig forvaltning av avfall.
- Tjenester nærmere pasientene (ambulerende team, blodtransfusjon m.m.).
- Være en helsefremmende arbeidsplass: risiko for farlige situasjoner reduseres til et minimum. Riktig legemiddelhåndtering, avvikssystem, internkontroll, opplæring og veiledning.
- **Brukermedvirkning/brukerstyring:** Legge til rette for at brukerne kan ta større ansvar for egen helse.
- Pasientene og pårørende kan få og bruke kunnskap om egen/pasientens sykdom og behandlingsmuligheter for å ta beslutninger.
- Skaper trygghet og helhetlige pasientforløp, en bærekraftig helsetjeneste.
- Samarbeidsutvalget: holde det aktivt med strukturerte tilbakemeldinger fra brukerne og pårørende på forbedringsområder og samarbeid.
- **Velferdsteknologi:** Det gir pasientene bedre livskvalitet, økt trygghet og større mulighet til å klare seg selv. Det er med å ha en bærekraftig helsetjeneste.
- Digitalt tilsyn gir beboerne mulighet til å sove uforstyrret samtidig som sikkerheten ivaretas.
- Muliggjør ressursbruken til andre med behov. Vi kan i større grad mål rette innsatsen.
- Heve teknologikompetansen.
- **Demens:** Frosta vil få en økning i hjernesykdommer som fører til kognitiv svikt.
- Vi har behov for boformer for demente slik at de får en verdig omsorg.
- Vi ser at vi får pasienter som er sårbare for ytre påkjenninger og som skal ha verdig omsorg uten demente som ofte vandrer/uroer når de ikke får omsorgen hele tiden.

Hjemmebaserte tjenester

Reformen «Felleskap og meistring – bu trygt heime» har bakteppet at Norge frem mot 2040 vil få nesten en kvart million flere over 80 år, en dobling sammenliknet med i dag.

Reformen har en rekke tiltak, og de tre viktigste er:

- Program for et aldersvennlig Norge, som skal skape flere sosiale møteplasser, aldersvennlig transport, aldersvennlig frivillighet og planlegging for en bedre alderdom.
- Eldreboligprogrammet, som skal bidra til både tilpasninger i eldre hjem slik at de kan bo hjemme lenger og til bygging av omsorgsboliger, trygghetsboliger og sykehjemsplasser.
- Den nye hjemmetjenesten, som skal bidra til at eldre får møte få og faste medarbeidere, bedre grunnbemanning og færre vikarer.

Fire satsingsområder

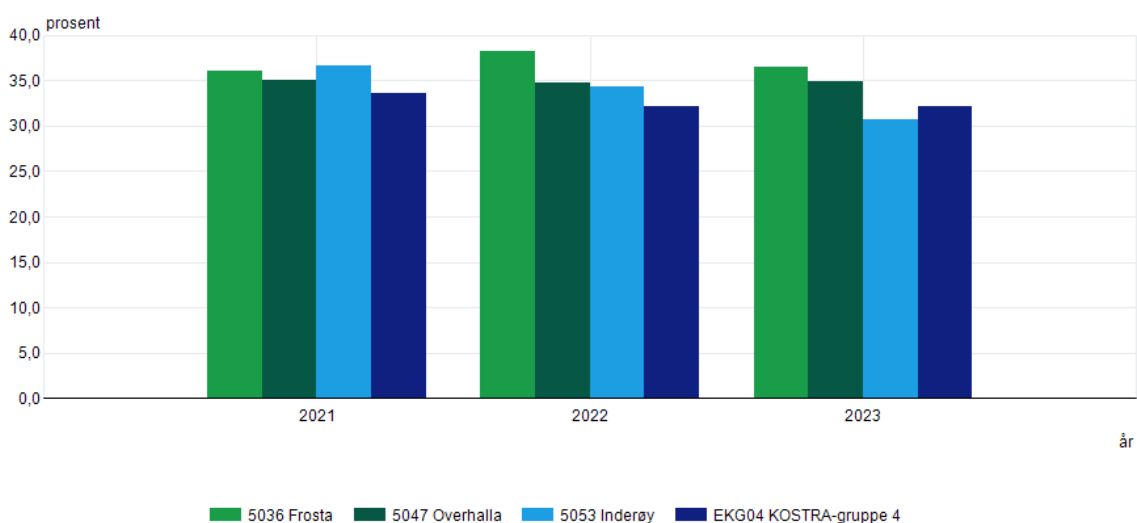
- Reformen skal sørge for en mer helhetlig eldrepolitikk som bidrar til at eldre kan oppleve en aktiv alderdom og en trygg eldreomsorg. Levende lokalsamfunn som ivaretar aktivitet og fellesskap.
- Tilpassede botilbud, og mulighet for å bo trygt i eget hjem lenger.
- Kompetente medarbeidere, Fagfolkene er den viktigste ressursen for å gi trygge og likeverdige helse- og omsorgstjenester til befolkningen over hele landet. Et av regjeringens hovedmål er derfor å sikre nok fagfolk med riktig kompetanse. Samtidig er Helsepersonellkommissjonen tydelig på at det fremover blir færre fagfolk per pasient. Da må helse- og omsorgstjenesten omstille seg og jobbe på nye måter. Da innebærer blant annet å til rette for mer heltid, bedre oppgavedeling og å styrke ledelsen av tjenesten.
- Trygghet for brukere og støtte til pårørende. Regjeringen vil bidra til at hjemmetjenesten i større grad jobber helsefremmende og forebyggende. Det er også viktig med mer kontinuitet og forutsigbarhet for den enkelte bruker og for fagfolkene. Det innebærer blant annet at eldre skal forholde seg til færre ansatte.

Hjemmebaserte tjenester står foran store utfordringer grunnet den forventede økende antall gruppen eldre i årene fremover. Regjeringen har utarbeidet Stortingsmelding nr 24 og Helsepersonellkommissjonen har utarbeidet veilederen Nou : “Tid for handling “som beskriver utfordringene og hva kommunene bør gjøre for å rigge seg mot “eldrebølgen”, med økt etterspørsel av tjenester og færre hender til å utføre tjenestene. Vi må være innovative og jobbe smartere, sikre god kompetanse og bygge gode turnuser slik at Frosta Kommune kan sikre innbyggerne gode trygge helsetjenester i hjemmet. FN bærekraft mål nr 3 ,11 og 16 sier også noe om vårt ansvar i denne sammenhengen, vi skal legge til rette for gode helsetjenester, god livskvalitet, bærekraftige lokalsamfunn og velfungerende institusjoner herav nok HDO plasser i kommunen.

Disse tre overordnede rammebetingelser gir Hjemmetjenesten gode pekepinner på hvilke områder vi må være innovative på for å imøtekomme fremtidens utfordringer.

KOSTRA-tall: kommentarer og analyser av grafene

12209: Utvalgte nøkkeltall for helse og omsorg, etter region og år. Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent).

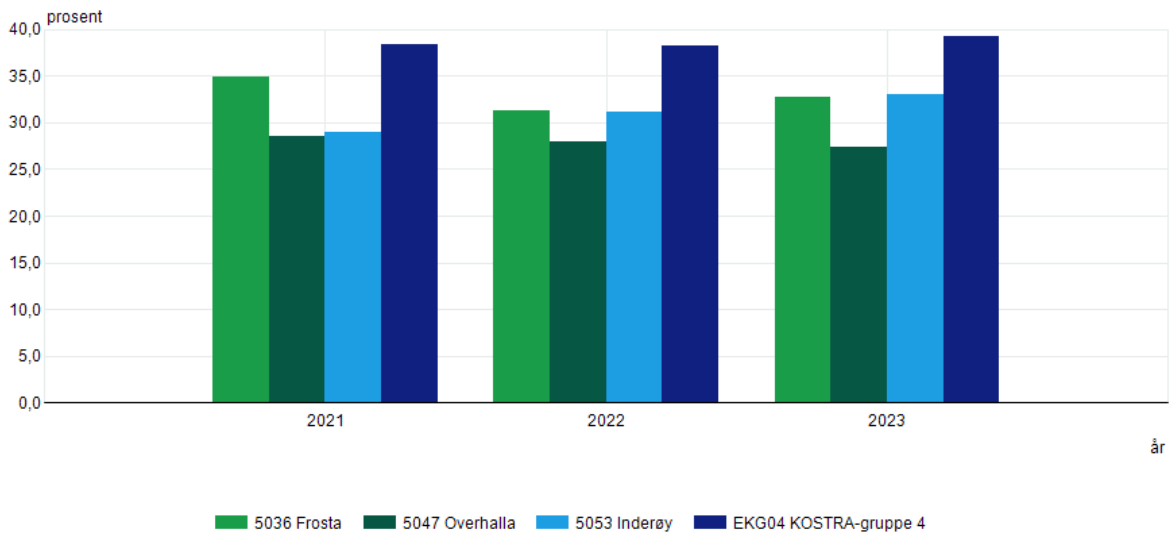

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Frosta har merket de siste års stigninger når det gjelder andel innbyggere over 80 år som brukere av hjemmetjenester. 2023 viser en svak nedgang, det på grunn av at vi har brukere som trenger utvidede tyngre tjenester, og det har kommet til flere yngre demente som er under 80 år. For 2023 ligger sammenlignbare kommuner litt under Frosta, Hjemmetjenesten har satt inn flere ulike tiltak ihht Helsepersonellkommissjonen i hjemmene for at eldre kan bo trygt hjemme. Dette arbeidet videreføres i 2024. Vi ser at timene pr bruker pr. uke øker etter hvert som de bor lengre i hjemmet. Vi strekker oss langt for at innbyggeren får bo hjemme så lenge som de ønsker og det er helsemessig forsvarlig. Hjemmetjenesten har bred kompetanse på mange ulike fagfelt som bidrar til at innbyggeren kan bo trygt hjemme og få den nødvendige helsehjelpen de trenger.

12209: Utvalgte nøkkeltall for helse og omsorg, etter region og år. Netto driftsutgifter til omsorgstjenester i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter (prosent).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Grafene viser netto driftsutgifter til kommunehelsetjenesten i prosent av kommunens netto driftsår. Frosta har en noe økende trend de siste årene, en topp i 2021 kan ha sammenheng med Covid. Vi ligger omtrent på samme prosent som Inderøy, samlet KOSTRA gruppe 4 er over Frostas graf. Vi planlegger våre oppdragsruter på en slik måte at vi kan drifte mest mulig økonomisk, vi har også spisset kompetansen til helsefagarbeiderne slik at de utfører oppdrag på sykepleiefaglig nivå. Det bidrar til redusert utslipp av drivstoff og en mer bærekraftig tjeneste for bruk av kompetanse på rett sted.

Oppsummering: Utfordringer og løsninger virksomheten ser i tiden fremover (3-5 års perspektiv), sett i lys av kommuneplanens samfunnsdel vedtatt av kommunestyret desember 2023

Riktig omsorgstilbud til riktig tid og til riktig pris er vesentlig for effektiv drift av kommunale tjenester, og viktig for innbyggeren. Muligheten for å bo hjemme lengst mulig med riktig tjenester og hjelp, er bærekraftig både for den enkelte innbygger og økonomien til kommunen.

Hjemmebaserte tjenester har startet en innovasjonsprosess for å imøtekomme rammebetingelsene og veiledere på nasjonalt plan. Vi har satt søkelys på Velferdsteknologi, to ansatte er superbrukere på feltet. Vi har tatt grep og tilrettelagt infrastrukturen for teknologien på Frostatunet. Dette var viktig for å få teknologien til å fungere, da det var manglende nettilgang i det 22 år gamle bygget vårt. Vi har startet med e-lås ute til innbyggeren, vi jobber med elektronisk medisineringsstøtte, håper på å innføre digital ruteplanlegger i løpet av 2024/25. Vi skifter ut store deler av bilparken til elbiler m.m. Vi ser nødvendigheten av å jobbe smartere i fremtiden, det vil frigjøre tid og hender til økt etterspørsel.

Kommunestyret har gjort vedtak om at Frosta Kommune skal satse på Heltidskultur og gi faste ansatte høyere stillinger, det er nå satt i system i Pleie og Omsorg. Den nye turnusen vil føre til kvalitet på rett plass til rett tid og på tvers av etatene. Den vil gi en bedre kontinuitet som vil føre til færre ansikt og forholde seg til den hjemmeboende innbyggeren. De faste

ansatte har fått økt stillingsprosent. Alle disse tiltakene vil gjøre oss mere sterk til å møte fremtidens utfordringer de neste årene.

Hjemmetjenesten ser en økende trend av yngre som trenger bistand, veiledning og hjelp i hjemmet. Det ser ut til å bli behov for flere HDO til yngre med personellbase i årene fremover. Bo og Miljøtjenesten har økende etterspørsel av oppdrag, her trengs tiltak i form av flere boliger og økt personellbase om vi skal dekke etterspørselen som ser ut til å bli gjeldende i årene fremover. Flere av brukerne bor hjemme, det vil si at den ambulerende virksomheten må økes opp, da trengs det mere personell til å utføre disse tjenestene.

For å imøtekomme den økende etterspørselen i årene fremover er det helt nødvendig å samarbeide tverrfaglig med god dialog for å få utnyttet de ressursene Frosta Kommune har, og gi innbyggerne tilrettelagte lovpålagte tjenester.

Vi har kompetanseplaner som vi reviderer hvert år etter hvilke behov for kompetanse som er nødvendig for bærekraftig tjenester. Videreutdanning innen demens, psykiatri er viktige områder. Og nok ansatte med grunnutdanning innen Helsefag, Vernepleie og Sykepleie er helt nødvendig i årene som kommer.

Vi må også sikre at frivilligheten kommer tilstrekkelig på banen, dette må koordineres og settes i system.

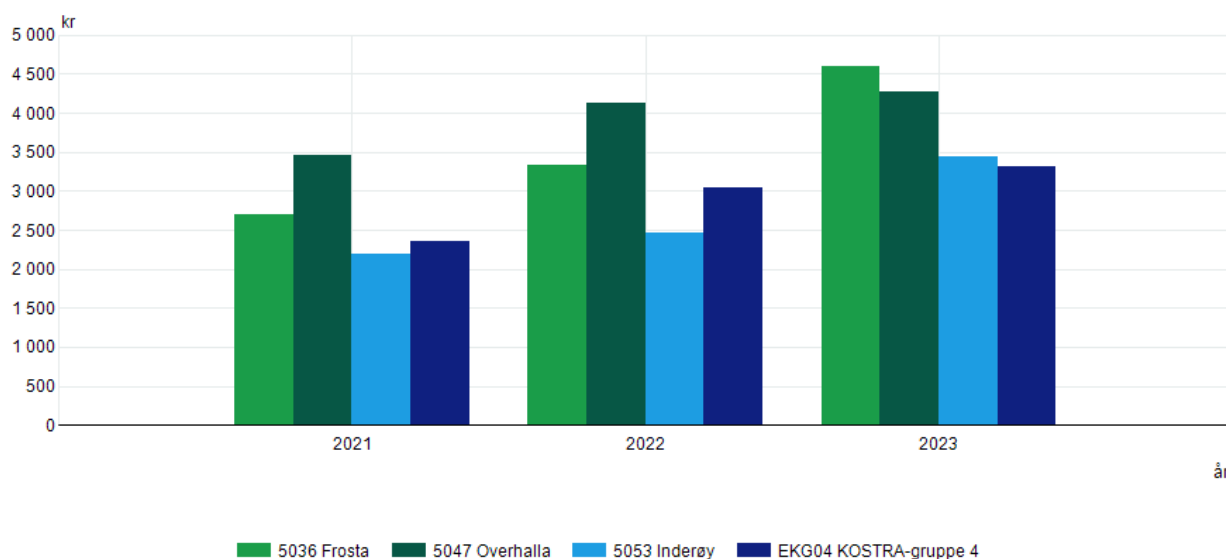
Barneverntjenesten

Antall bekymringsmeldinger for Frosta har hatt en nedgang på 2,8 % fra 2022- 2023, men ligger fortsatt noe over KOSTRA- gruppe 4 og sammenlignbare kommuner.

Antall undersøkelser har hatt en nedgang fra 2022- 2023, men ligger fortsatt ca. 50 % høyere enn KOSTRA- gruppe 4 og sammenlignbare kommuner.

KOSTRA-tall: kommentarer og analyser av grafene

12279: Nøkkeltal utgifter barnevern, etter region og år. Netto driftsutgifter til barnevernstenesta per innbygger (kr).

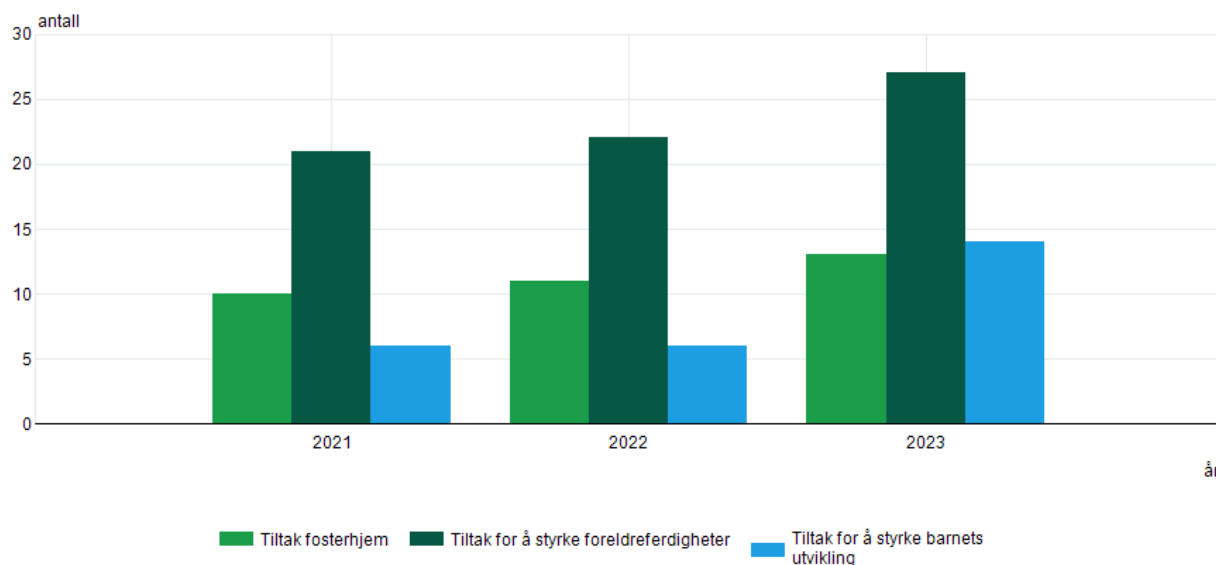

Kilde: Statistisk sentralbyrå

På grunn av økning i antall bekymringsmeldinger har det vært iverksatt flere tiltak ovenfor barn og unge i kommunen som har medført høyere utgifter. Noen av de høye utgiftene for Frosta er kjøp av tjenester og avlastningstilbud som koster en del, som f.eks. Inn på tunet og Gartnerhaugen. Det kan være noe av forklaringen til at kommunen ligger høyere på netto driftsutgifter.

For 1. kvartal 2024 er det fortsatt en økning i meldinger til barneverntjenesten, men det er færre som går til undersøkelse. Det kan indikere at det ikke vil være samme økningen fremover, samtidig som det også kan gi en indikasjon på at det fortsatt bør jobbes annerledes lokalt for å gi bistand på lavest mulig nivå som ledd i forebygging.

13939: Barn og unge med tiltak i løpet av året og per 31. desember, etter tiltakskategori og år. Frosta, 0-24 år, Barn med barnevernstiltak i løpet av året (antall).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Frosta har hatt økning i tiltak i 2023 som igjen medfører økning av utgifter. Flere bekymringsmeldinger i 2022 har medført økning i tiltak ovenfor barn og unge i kommunen, innenfor alle de tre skisserte tiltakskategorier ovenfor.

Fra årsrapport 2023:

Tiltak i hjemmet (f.251):

Merforbruk kr 1,3 som i hovedsak skyldes kjøp av tjenester fra staten som MST, familieråd, støttekontakt og familieveileder. Med bakgrunn av flere bekymringsmeldinger i 2022, har det fått ringvirkninger i økning av antall barn med tiltak i hjemmet for 2023.

Tiltak utenfor hjemmet (f.252):

Merforbruk 2,6 mill i forhold til budsjettet. Som skyldes økning av antall plasserte barn på Frosta som medfører økte kostnader som ikke var kjent på budsjettidspunktet.

Det vil ta tid å endre måten kommunen skal jobbe på ift. lovendringer og oppvekstreform. Det å bygge opp tiltak lokalt, samarbeid på tvers av enheter og med nettverk, men også ift. bortfall av refusjon på tiltak utenfor hjemmet.

Noe av økningen er også knyttet til flyktninger som er bosatt i kommunen.

PPT

KOSTRA-tall: kommentarer og analyser av grafene

Andel elever med spesialundervisning 2023: 10,8% (landssnitt 2023: 8,1%. 2022: Frosta 8,7%, 2021: 9,9%)

300 henvisninger til PPT i 2023, henvisninger fra Frosta var totalt 20. Hvor 4 var fra barnehage, 15 fra skole og 1 på system (skole). Medio mai ligger vi an til et normalår på antall henvisninger fra Frosta kommune.

Oppsummering: Utfordringer og løsninger virksomheten ser i tiden fremover (3-5 års perspektiv), sett i lys av kommuneplanens samfunnsdel vedtatt av kommunestyret desember 2023

Vi har i flere år arbeidet for at en større andel barn og elever i barnehage og skole skal være en del av fellesskapet og ha utbytte av ordinært skole og barnehagetilbud. Mot slutten av 2023 har vi satt ekstra søkelys på dette fordi vi ser at flere og flere barn er utenfor fellesskapet, noe som også ses på nasjonalt nivå og ikke er en særskilt utfordring for vår region, det arbeidet vil vi fortsette med i årene som kommer. For å nå målet må vi ha økt kunnskap om tilrettelegginger i det ordinære tilbudet og holdningsskapende arbeid om inkludering og at barn og elever lærer og utvikler seg best i fellesskapet. PP-tjenesten må være med å sette en "standard" for hva som anses som normalt variasjonsområde i barn og elevers utvikling. Ny opplæringslov som gjelder fra 1.8.24 forventer at PPT skal samarbeide og støtte skolene i det forebyggende arbeidet for å gi et inkluderende opplæringstilbud til elever som kan ha behov for tilrettelegging av opplæringa. Dagens lov forventer at PPT skal bistå skolene kun knyttet til elever med særlige behov. Vi skal fortsatt bistå skolene med kompetanse- og organisasjonsutvikling, og utarbeide sakkyndig vurdering der loven krever det. Vi ser frem til å ta i bruk ny opplæringslov, men ser at det kan bli utfordrende at skolene skal benytte PPTs kompetanse til noe mer enn sakkyndig vurdering, vil de oppleve oss som relevante i det forebyggende arbeidet?

Vi ser at kompleksiteten i henviste saker i snitt blir større. Mange barn og unge strever med sterke emosjonsuttrykk, psykisk uhelse, sosiale vansker og det er en økende andel elever med bekymringsfullt skolefravær i vår region (det er inneværende år synkende for Frosta skole). Den økende kompleksiteten krever god kompetanse i tjenesten, og i det kommunale hjelpeapparatet ellers. I tillegg stiller det større krav til et godt tverrfaglig samarbeid i kommunene. I tillegg opplever vi økt grad av ønske om utredning og henvisning til spesialisthelsetjenesten for diagnose som ADHD, autismspekterforstyrrelser etc.

NAV

Samfunnet endrer seg raskt. Nye utfordringer og muligheter gjør at NAV må planlegge og utvikle seg, og samtidig ta høyde for uventede endringer. Omverdensanalysen tar for seg de viktigste samfunnstrendene som kan påvirke NAV fram mot 2035, hvilke konsekvenser trendene kan få for NAV, og hvilke som er mest usikre.

Noen hovedfunn fra rapporten

Omstilling og mangel på arbeidskraft: Teknologiske endringer og grønt skifte gir omstilling på arbeidsmarkedet. NAV må bidra til å lette omstillingene og håndtere brå og uventede skifter. Det ventes særlig mangel på arbeidskraft blant helsepersonell, yrker som krever fagbrev og IT-utviklere. En mer usikker verden har synliggjort sårbarheter i den globaliserte økonomien. Det kan gi lavere økonomisk vekst som i kombinasjon med at omstilling kan gi økte forskjeller, kan føre til levekårsutfordringer og økt behov for sosiale tjenester fra NAV. Risikoen for politisk polarisering har økt, og det kan utfordre tilliten til NAV og offentlig sektor og gi større uforutsigbarhet i arbeids- og velferdspolitikken.

Aldring og sentralisering utfordrer velferdsstaten og NAV: Befolkningen i yrkesaktiv ventes å stagnere på landsbasis og gå ned i 2 av 3 kommuner. Det vil føre til mangel på kvalifisert arbeidskraft og færre brukere på mange NAV-kontorer, forsterket av digitaliseringen. Det kan gi behov for endret organisering for å sikre et godt tjenestetilbud og effektiv ressursutnyttelse. Aldringen av befolkningen vil gi økte forventninger til effektivisering av offentlig sektor og vil utfordre NAV gjennom at alderspensjonister og hjelpemiddelmottakere ventes å øke med 35 prosent. Innvandringen er mer usikker enn før, grunnet klimaendringer, risiko for fortsatt krig og konflikt og at behov for arbeidskraft kan gi økt arbeidsinnvandring fra utenfor EU/EØS.

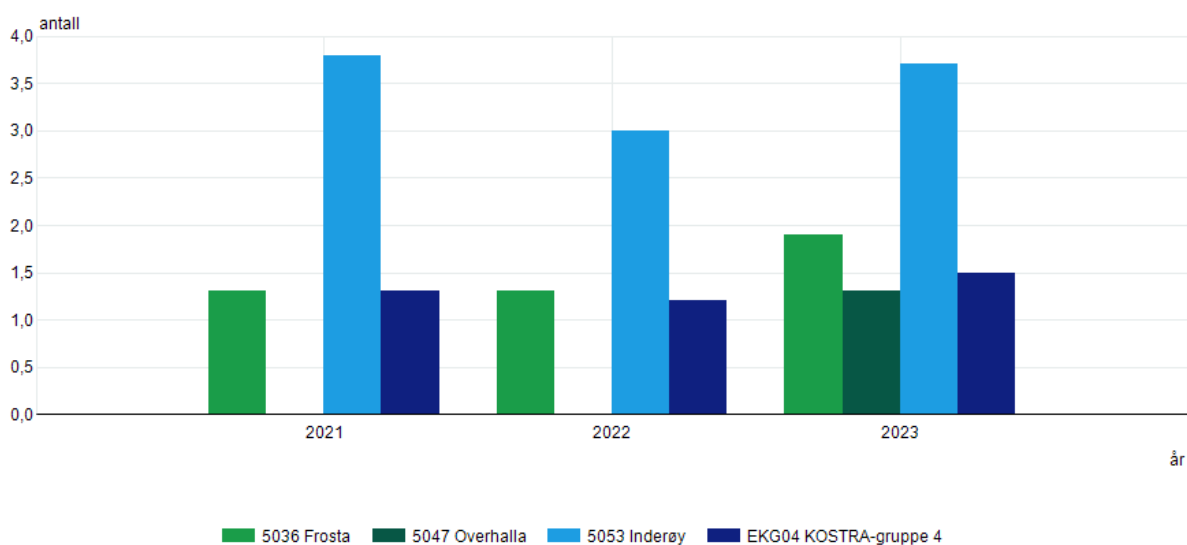
Nye forventninger og muligheter: Innbyggerne vil forvente sammenhengende og tilpassede tjenester, at NAV motvirker hindre for å ta i bruk digitale tjenester og tilbyr fullgode alternativer for de som trenger personlig bistand. Automatisering og datadrevne tjenester gir gode muligheter til å innfri forventningene. Kunstig intelligens blir lettere å ta i bruk og overføre til nye områder, og ventes å bli et viktig verktøy for beslutningsstøtte rettet mot brukere, veiledere og saksbehandlere. For NAV vil det være særlig viktig med en etisk og ansvarlig tilnærming til datadrevne tjenester.

Frosta kommune:

Antall eldre 65+ har passert antall yngre. Barnetallet går ned. Pr. 2022 var 333 personer/22% i utenforskap. Av disse var 56 personer/19% mellom 20 – 29 år.

KOSTRA-tall: kommentarer og analyser av grafene

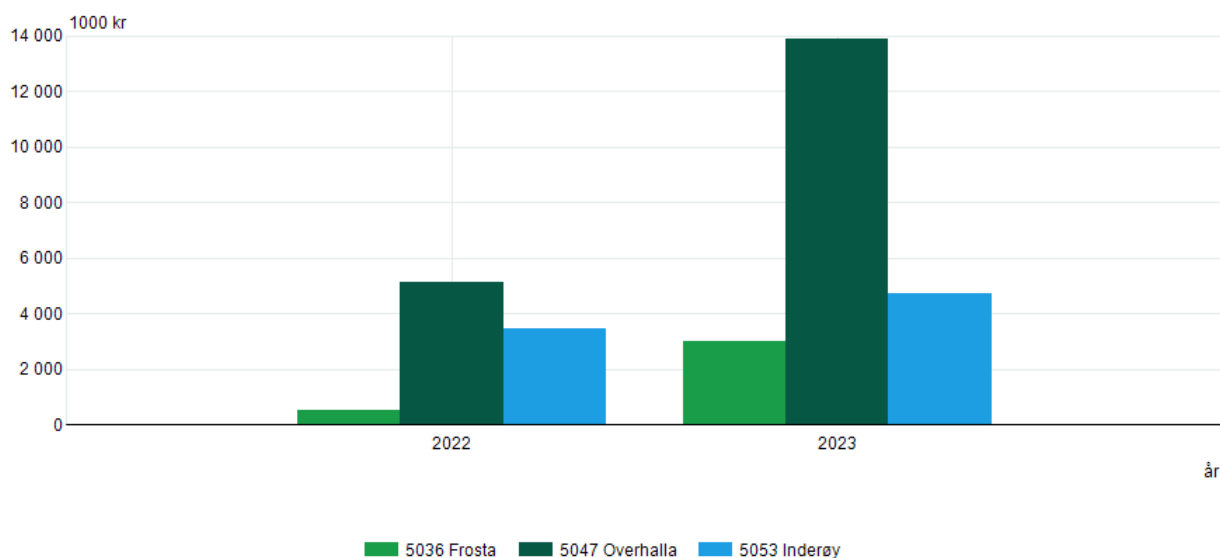
12160: Mottakere av kvalifiseringsstønning, etter region og år. Mottakere av kvalifiseringsstønning per 1000 innbyggere 18 - 66 år (antall).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

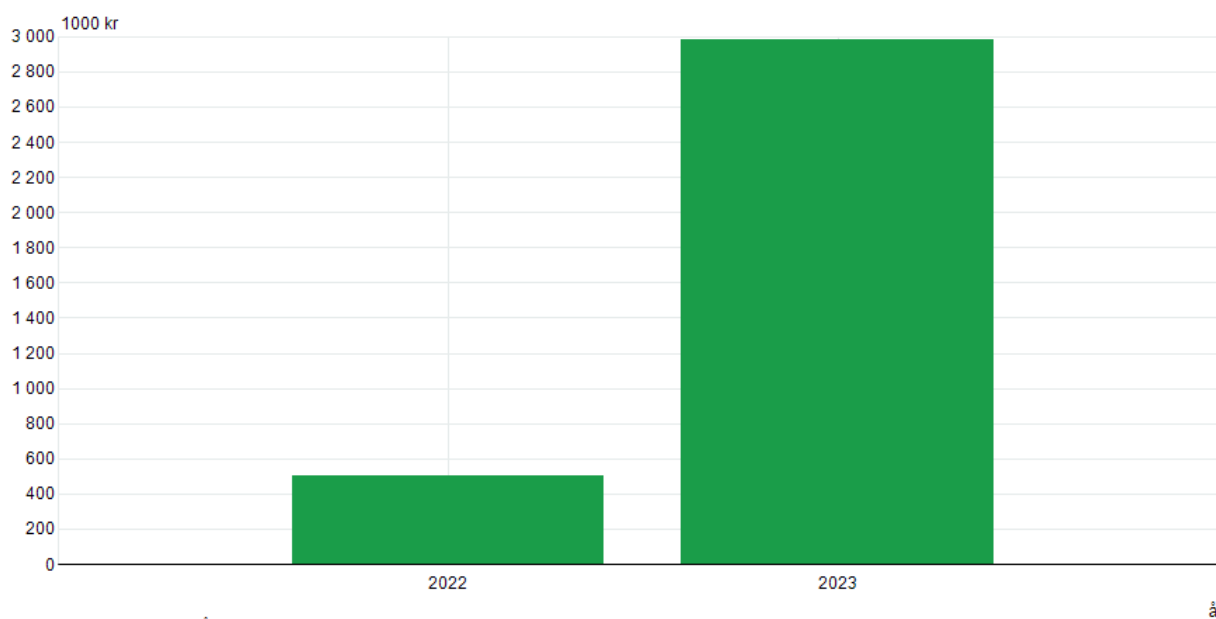
KOSTRA-tall viser at NAV har hatt en økning i antall deltagere i kvalifiseringsprogrammet. Det er likevel snakk om kun i snitt nesten 2 personer i 2023.

14019: Utvalgte nøkkeltall for sosialtjenesten, etter region og år. Netto driftsutgifter til yttelse til livsopphold(281) (1000 kr).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

14019: Utvalgte nøkkeltall for sosialtjenesten, etter år. Frosta, Netto driftsutgifter til ytelse til livsopphold(281) (1000 kr).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

år

Oppsummering: Utfordringer og løsninger virksomheten ser i tiden fremover (3-5 års perspektiv), sett i lys av kommuneplanens samfunnsdel vedtatt av kommunestyret desember 2023

Komplekse rammebetingelser preget av et stadig skiftende landskap av globalisering, nasjonale, regionale og lokale prioriteringer, økt prisvekst og høye levekostnader vil prege NAV sine tjenester i årene som kommer. Også helse relatert utenforskap i samfunnet vil kunne sette utfordringer våre tjenester.

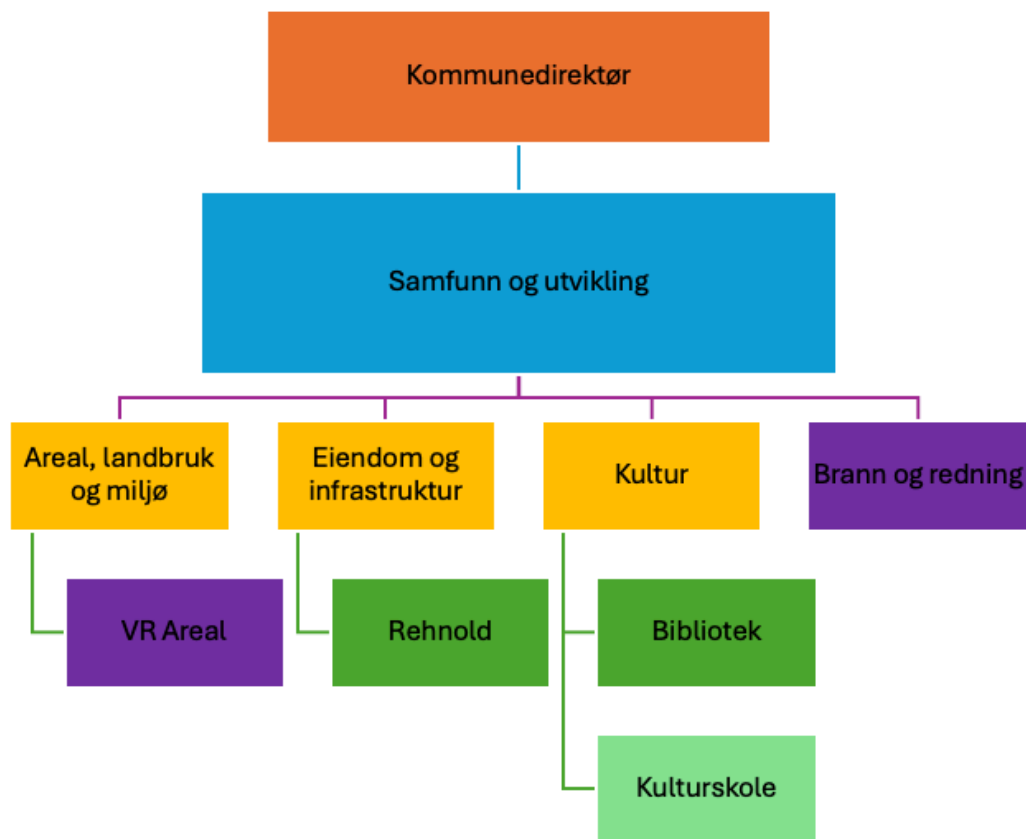
Blant utfordringene står behovet for å møte økende etterspørsel etter tjenester, samtidig som det oppstår nye komplekse behov blant våre brukere. Dette inkluderer å tilpasse seg endringer i arbeidsmarkedet, støtte personer i overgangen til arbeidslivet, redusere utenforskapet og håndtere press på velferdssystemet.

Det blir viktig å styrke samarbeidet med lokale bedrifter og utdanningsinstitusjoner for å sikre bedre match mellom arbeidssøkere og ledige stillinger. Også søkelys på inkludering av arbeidskraftreserven som står utenfor arbeidslivet blir sentralt.

Videreføring av godt samarbeid på tvers av enheter, i vertskommunesamarbeidet og i partnerskapet blir viktig for å lykkes med samfunnsoppdraget.

8 Samfunn og utvikling

Det ble gjennomført en mindre omorganisering 01.01.2024, med virkning fra 01.08.2024 for de fleste områdene i etaten. Det har ført til noen endringer i organisasjonskartet. I tillegg har etaten fått ansvaret for kulturskolen, tjenesten legges under kultur. Virksomheten kultur vil få egen virksomhetsleder. Strategidokumentets innhold er organisert på virksomhetsnivå lik organisering før omorganisering.

Opprydning og kvalitetssikring av KOSTRA rapportering

Det ble gjort et utviklingsarbeid i 2022 for å sikre kvalitet i grunnlag for KOSTRA-rapportering på tjenestenivå for 2023. Unormale avvik i rapportering fra 2022 til 2023 kan skyldes denne opprydningen. 2023 KOSTRA-tall for tjenester organisert under organisasjon og samfunn, er å regne som et nullpunkt på bakgrunn av utviklingsarbeidet med systematisk og kvalitetssikret rapportering i etaten.

Samfunnsplanlegging og planverk

Kommunens rolle som samfunnsutvikler er forankret både i kommuneloven og plan- og bygningsloven.

Regjeringen legger hvert fjerde år frem nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging for å fremme bærekraftig utvikling i hele landet. Det går fram av plan- og

byggningsloven paragraf 3-5 og 6-1. Forventningene skal følges opp i arbeidet med planstrategier og planer i fylkeskommunene og kommunene og legges til grunn av statlige myndigheter når de deltar i planprosessene. Nasjonale forventninger til planleggingen gir føringer for arealbruken og samfunnsutviklingen på regionalt og kommunalt nivå. Planstrategien som er et hjelpemiddel for kommunestyret til å avklare hvilke planoppgaver kommunen skal prioritere for å møte kommunens behov. Den ble sist vedtatt juni 2022 for periode 2022 – 2023. Planstrategi for perioden 2024 – 2027 skal fremmes for politisk behandling høsten 2024.

Kommuneplanens samfunnsdel gir retning for utvikling av Frosta-samfunnet. Den definerer også hvilke satsingsområder kommunestyret ønsker å prioritere i valgperioden. Samordning og samarbeid i planleggingen er et av fem overordnede nasjonale perspektiver regjeringen har til kommunal planlegging. I utviklingen og arbeidet med kommunens samfunnsplan er det vesentlig at ulike interessenter i samfunnet får gi sine innspill til hva de mener er viktig i utvikling av Frostasamfunnet. Våren 2023 ble det gjennomført en bred medvirkningsprosess. Kommunestyret i Frosta vedtok Kommuneplanens samfunnsdel desember 2023.

Næring

Kommunen skal tilrettelegge for utvikling av næringslivet, samtidig som kommunen skal følge gjeldende lover og føringer fra nasjonale myndigheter. Samarbeidet med næringsforeningen har de siste årene fungert godt. Frosta kommune møter som fast møtende observatør i næringsforeningens styremøter. Det er også etablert egne dialogmøter mellom næringsliv, politikk og administrasjon.

Kommunen tilrettelegger for næringslivet blant annet gjennom å tilby førstelinjetjeneste for etablerere og eksisterende bedrifter. Kommunen ønsker at flere skal benytte seg av denne tjenesten, som for mange er en inngang til en større verktøykasse i virkemiddelapparatet. Frosta kommune har etablert en avtale med Proneo, som bistår i dette arbeidet.

Frostakonferansen ble første gang arrangert i 2022, i samarbeid med NHO og Næringsforeningen. Konferansen har bidratt til å sette teamet matsikkerhet og matmakt på den nasjonale agendaen. Deltagelse fra både lokale, regionale og nasjonale aktører innen privat næringsliv og offentlige instanser gjorde konferansen til et viktig møtepunkt, noe som også har gitt positive ringvirkninger for næringslivsutviklingen på Frosta.

Renovasjon

Innherred Renovasjon IKS har ansvaret for renovasjon på vegne av Frosta kommune. Selskapet har ansvar for innsamling og behandling av husholdningsavfall og slam i ni eierkommuner i Trøndelag: Inderøy, Verdal, Levanger, Frosta, Stjørdal, Meråker, Malvik, Selbu og Tydal. Det er gjennom dialog med eierkommunene bedt om at det etableres en arbeidsgruppe med representanter fra administrasjonen. Målet er å knytte kommune og IKS tettere sammen.

Vann

Leveranse av drikkevann i Frosta kommune gjøres av det private vassverket Frosta vassverk. Frosta vassverk er vannverkseier, med det ansvar og plikter det medfører. Vassverket er ikke pålagt selvkostregnskap. Kommunen har i 2022 hatt dialog med SSB og Statsforvalteren vedrørende KOSTRA-rapportering for nøkkeltall for vann. Konklusjonen er at Frosta vassverk ikke skal rapportere. Manglende nøkkeltall på tjenesten slår uheldig ut for resultat på KOSTRA og Kommunebarometeret.

Det har vært en dialog mellom Stjørdal kommune og Frosta vassverk vedrørende løsning for reservevann. Det politiske vedtaket i Stjørdal kommune valgte en alternativ løsning. Frosta vassverk utforsker nå andre alternativer.

Innherredsbyen - Felles areal- og transportstrategi

Godt interkommunalt samarbeid er en nøkkel til fremtidig utvikling, og Frosta kommune samarbeider både nordover og sørover. Areal- og transportpolitikken formes av kommunene, fylkeskommunen og av staten. Det er derfor viktig at forvaltningsnivåene samarbeider på grunnlag av felles mål og strategier. Innherredsbyen er en flerkjernet og kompakt regionby bestående av kommunene Steinkjer, Verdal,

Levanger, Frosta, Inderøy og Snåsa, med ca. 70 000 innbyggere. Arbeidet med Innherredsbyen er et samarbeid mellom Trøndelag fylkeskommune, kommunene Frosta, Levanger, Verdal, Steinkjer, Inderøy og Snåsa. Jernbanedirektoratet, Statens vegvesen, Nye Veier AS, AtB AS og Statsforvalteren i Trøndelag. Det er en forutsetning for Frosta som attraktiv nærings-, bo-, pendler- og turistkommune at vei og areal har tilstrekkelig rammebetingelser, og fagområdene er av regional betydning.

Frosta kommune har signert partnerskapsavtale om areal- og transportutvikling i innherredsbyen 2023 – 2027. Høsten 2024 vil AtB, i samarbeid med kommunene, igangsette en mobilitetsmodul på samkjøring.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Verden og Norge står overfor et alvorlig og usikkert utfordringsbilde. Rivalisering mellom stormakter og natur- og klimautfordringer er eksistensielle trusler, som sammen med teknologiutvikling og demografiske utfordringer påvirker samfunnssikkerheten og stiller betydelige krav til vår beredskap fremover (NOU 2023:17 «Nå er det alvor»).

Samfunnssikkerhet og beredskap er et av fem nasjonale perspektiver regjeringen har til kommunal planlegging.

Samfunnssikkerhet handler om evnen til å opprettholde viktige samfunnsfunksjoner. Dette innebærer å forhindre uønskede hendelser, forberede seg på at hendelser kan skje, håndtere kriser som inntreffer, og lære av erfaringer. Et trygt og sikkert samfunn er noe mer enn et samfunn hvor kritiske infrastrukturer og samfunnsfunksjoner har høy pålitelighet. Samfunnet har ulike iboende egenskaper som kan være en kilde til samfunnsmessig motstandskraft. Dagens utfordringsbilde gjør den langsiktige forebyggingen gjennom arbeidet med samfunnssikkerhet enda viktigere.

Kommuneundersøkelsen: kommentarer og analyser av grafene

DSB sin årlige «Kommuneundersøkelse» viser en status på beredskapsarbeidet i kommunene, sammenlignet med hverandre. Kommunene blir plassert i Kommunetrappa basert på kommunens egenrapportering i undersøkelsen. Frosta kommune ligger på trinn 3 av totalt 6 trinn, likt Overhalla og Inderøy.

Utfordringer og løsninger virksomheten ser i tiden fremover

I utarbeidelsen av helhetlig ROS er utvidet ledergruppe informert og involvert for å sikre kollektiv kompetanseheving og læring. Gjennom dette har det blitt tydeliggjort den enkelte leder sitt ansvar for å utarbeide ROS-analyser og beredskapstiltak for de tjenestene de er satt til å lede.

Med bakgrunn i økt behov for mer systematisk arbeid og oppfølging av beredskap, etableres det en tverretattlig beredskapsgruppe i 2024, denne har et ansvar for å utvikle kommunens evne til å fylle kommunens plikter innen samfunnssikkerhet og beredskap. B Beredskapsgruppen vil ha følgende operative arbeidsoppgaver som, men ikke begrenset til, oppdatering av helhetlig ROS og beredskapsplan, kartlegging, dokumentasjon, avtaleinngåelser, involveringsarbeid og informasjonsarbeid. Ved oppstart er det planlagt at gruppen møtes ved behov, hvor frekvens avhenger av aktivitet og rapporterer til ledergruppen 4 ganger per år.

På bakgrunn av oppdatert helhetlig ROS vil det være et behov for oppdatering Frosta kommune sin overordnede beredskapsplan.

Eiendom og infrastruktur

Virksomheten eier og drifter kommunens bygningsmasse, i tillegg forvalter virksomheten kommunens eiendommer. Dette innebærer ansvaret for drift og vedlikehold av bygg hvor det drives kommunal tjenesteyting, herunder skole, helseinstitusjon, museum etc., i tillegg til kommunale boliger. Virksomheten har ansvar for kjøp og salg av eiendom, saksbehandling av avkjørselssaker, nabovarsler og kommunens boligforvaltning i samarbeid med forvaltningskontoret. I tillegg er oppsett av hjelpemidler og graving på kirkegården en del av oppgaveporteføljen.

På nasjonalt nivå problematiseres det at veinettet forfaller. Manglende vedlikehold fører til lavere veistandard, noe som har betydning både for trafikksikkerheten og fremtidige investeringsbehov. Samferdsel, inkludert vedlikehold av vei, park og anlegg er en betydelig andel av de store kostnadsdriverne.

For at Norge skal nå målet om å bli et lavutslippsland innen 2050 spiller energieffektive bygg en avgjørende rolle. Et av tiltakene for å minske utslipp og lavere energiforbruk, er mer miljøvennlige bygg og et større fokus på energibesparelser i kommunale formålsbygg. Rammebetingelser i global, nasjonal og regionalt perspektiv

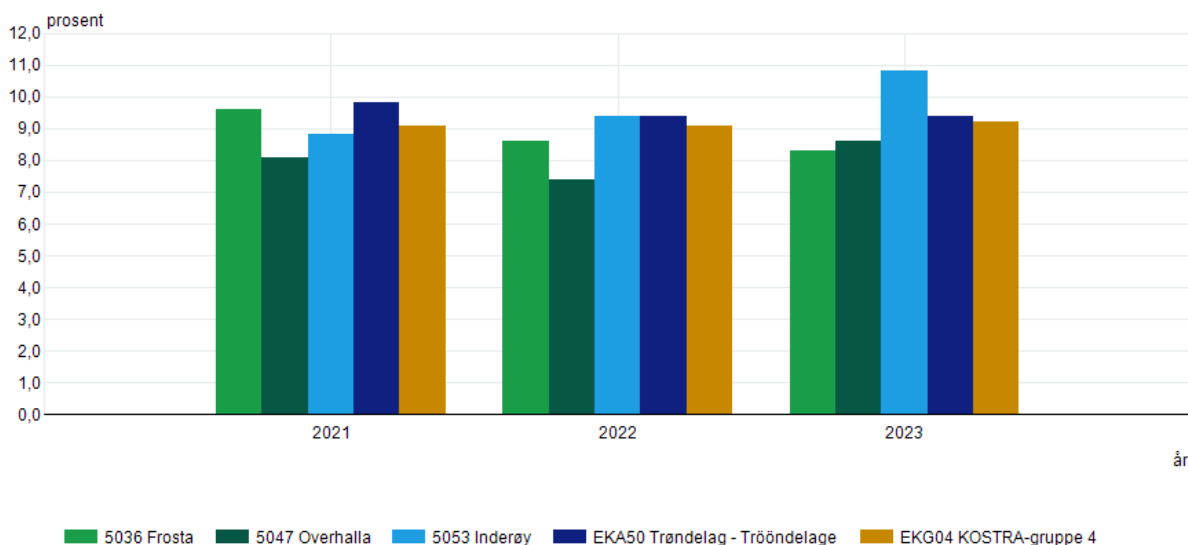
Stortinget vedtok 12. desember 2022 en ny lov om kommunes ansvar på det boligsosiale feltet, også kalt boligsosial lov. Loven trådte i kraft 1. juli 2023. Loven skjerper kommunens ansvar for samordning og plikt til å ta boligsosiale hensyn i planleggingen. §5 peker på ansvar og organisering. «kommunens skal i sitt arbeid på det boligsosiale feltet sørge for samarbeid på tvers av sektorer og samordning av sine tjenester. For øvrig skal kommunen samarbeide med andre offentlige aktører som kan bidra til arbeidet for vanskeligstilte på boligmarkedet.

KOSTRA-tall: kommentarer og analyser av grafene

Kommunale formålsbygg

Frosta kommune sin bygningsmasse er aldrende som gir utfordringer med hensyn til stort vedlikeholdsetterslep, stort energiforbruk, funksjonalitet og miljømessige krav. Statistikk fra KOSTRA viser at Frosta kommune sine netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning i prosent av samlede driftsutgifter er lavere enn snittet i KOSTRA-gruppe 4 og sammenlignbare kommuner.

12051: Utvalgte nøkkeltall eiendomsforvaltning, etter region og år. Netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning i prosent av samlede driftsutgifter (prosent).

Dersom en spesifikt ser på kostander til renhold, har Frosta kommune et noe høyere kostnader enn Inderøy, tilnærmet likt KOSTRA-gruppe 4, og lavere enn Overhalla. Kostnadene til renhold isolert sett for Frosta kommune har gått ned de to siste årene.

12051: Utvalgte nøkkeltall eiendomsforvaltning, etter region og år. Herav utgifter til renhold (kr).

KOSTRA-tallene viser at Frosta kommune har høyere energikostnader pr kvm sammenlignet med sammenlignbare kommuner. Det er administrasjonslokaler og institusjonslokaler som er betydelig høyere enn andre kommuner, skole har også et høyere energiforbruk ved sammenligning med andre kommuner.

Oppsummering: Utfordringer og løsninger virksomheten ser i tiden fremover
 For å nå FNs bærekraftsmål nr 7, ren energi til alle, må vi få ned det unødvendige energiforbruket på de kommunale byggene. Energi er en betydelig kostand i drift av bygg.

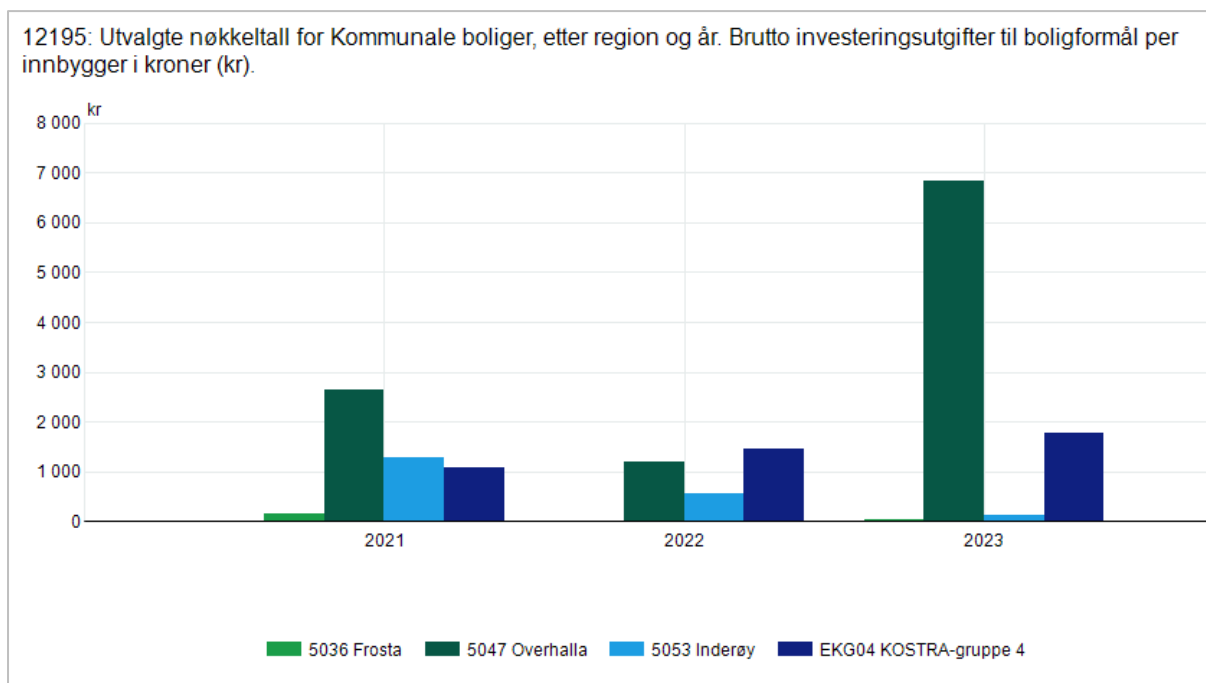
Det er i 2024 påstartet et arbeid med energikartlegging på skolen, med støtte fra ENOVA. Kartleggingen kan legges til grunn for å søke ENOVA støtte til tiltak for å redusere energiforbruket. Dette er et prioritert arbeid, fordi det påvirker økonomi, sløsing av ren energi og komfort til brukere av byggene.

De kommunale formålsbyggene har et stort vedlikeholdsetterslep, noe som har blitt kartlagt gjennom tilstandsrapportene som ble utarbeidet i 2023. Det tilstrebes å gjennomføre vedtatte driftstiltak, men det erfarer så langt at tiltakene ofte er mer omfattende enn først antatt. Det, i tillegg til akutte hendelser, fører til at det blir behov for rokkering av hvilke tiltak som prioriteres.

Det er gjennomført et betydelig utviklingsarbeid på eiendomsforvaltning. FDV-system (forvaltning, drift og vedlikehold) er anskaffet. Dokumentasjon på kommunale bygg er digitalisert og tilgjengeliggjort i verktøyet. FamacWeb hovedmodul er tatt i bruk. Renholdsmodul er anskaffet og implementeres i 2024. Det gjennomføres stegvis utrulling i organisasjon på innmelding av behov/avvik. Når verktøyet er implementert vil det gi en oversikt over lovpålagte tilsyn og oppfølging av disse, i tillegg til registrering, prioritering og oppfølging av den totale oppdragsmengden for vaktmestertjenesten og renhold. Det gir mulighet for å strukturere og prioritere oppdrag, oppdragsmengde og en systematisk prioritering.

Kommunale utleieboliger

Boligmassene til kommune har økt i antall disponerte boliger, da kommunen har større behov for kommunale boliger enn tidligere. Økningen i kommunale boliger og behovet er grunnet bosetting av flytninger.

KOSTRA-tallene for 2023 viser at Frosta kommune har lite investeringsutgifter og lønnsutgifter knyttet til de kommunale boligformålene sammenlignet med øvrige kommuner. På flere av boligene er det ikke utført vedlikehold siden byggeår, og de bærer følgelig preg av stor aldersslitasje. Noe av bygningskroppen er det påstartet vedlikeholdsarbeid.

Det er behov for å mer detaljert kartlegge behovene for bygningskroppen på de kommunale boligene. Med et økende behov for flyktninger som kommer til Frosta kommune, kan det også være et økende behov for kommunale boliger. I tillegg gjøres en kartlegging av fremtidig behov gjennom boligsosial plan som kommer til politisk behandling i 2024.

Samferdsel, vei og park

I årene som kommer vil endringer i klima og miljø påvirke strategien for drift og vedlikehold av kommunale veier. Det må tas hensyn til klimaendringene når nye veger skal bygges, eller eksisterende veger skal utbedres. Det er vesentlig å sikre at vegene og overvannshåndtering langs kommunal veg er dimensjonert for større nedbørsmengder enn tidligere. Det er avgjørende at nødvendig vedlikehold og av vei og tilhørende infrastruktur blir gjennomført for å redusere risikoen for skader på veg og andre eiendommer oppstår, hvor kommunen blir holdt ansvarlig.

For å kunne vedlikeholde og drifte det kommunale vegnettet er kommunen avhengig av tillatelser til å kunne utføre nødvendige vedlikehold. Dette i form av formalisert kommunalt eierskap knyttet til veg. Det er tidligere beskrevet behov for innlegging av veggrunn og matrikkelføring av kommunale veier. Dette arbeidet skulle har vært gjort tidligere, men er ikke gjennomført. Noe som må vurderes som et tiltak for neste års budsjett.

Som vi ser i KOSTRA-tallene har Frosta kommune lavere driftsutgifter og investeringsutgifter knyttet til kommunale veier i sammenligning med kommunene vi sammenligner oss med og KOSTRA-gruppe 4.

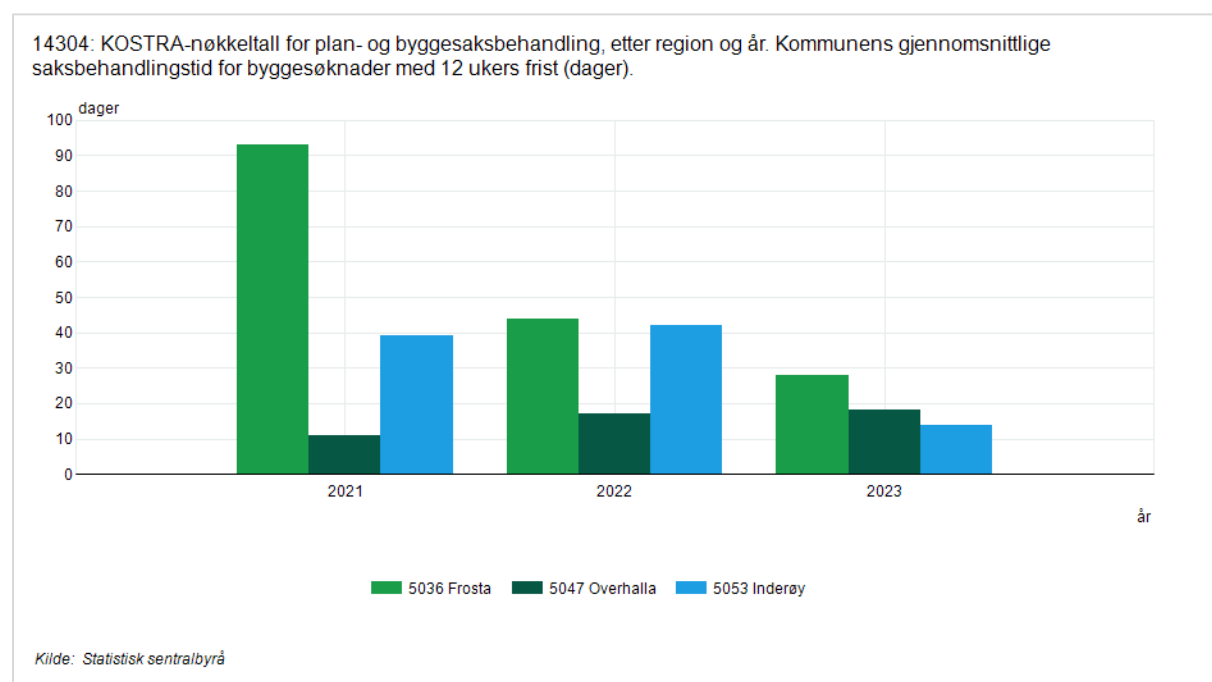

Areal (Byggesak, plan og oppmåling)

Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. Kommunene skal følge opp de nasjonale forventningene i planstrategier og planer. Regjeringen forventer at kommunene legger bærekraftsmålene, de nasjonale klima- og miljømåla og lokalt folkestyre til grunn for samfunns- og arealplanlegginga. Kommunene skal legge til rette for trygge, bærekraftige og levende lokalsamfunn i hele landet.

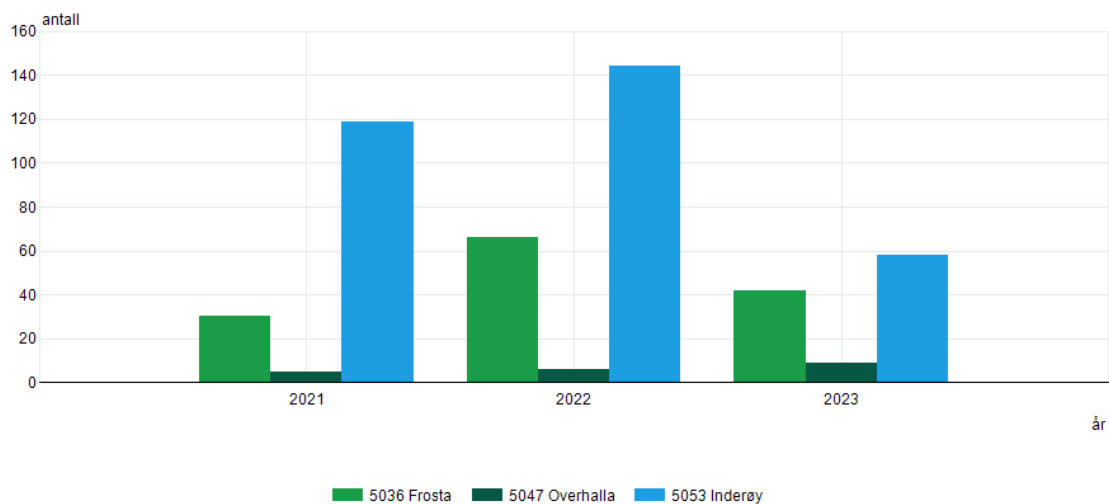
Kommunal planlegging har en viktig førstelinjerolle i å forebygge ras og skred. Med klimaendringene øker risiko for skred i bebygde områder. Kommunen trenger midler til kartleggingsjobber som kan være nødvendige i følsomme områder. Staten forventer at kommunene tar større ansvar innenfor dette feltet. Ressursene til dette må styrkes, gjerne i et samarbeid med andre kommuner. NOU 2022:3 På trygg grunn forespeiler en nullvisjon for ras og skred (Etter Gjerdrumsaken).

KOSTRA-tall: kommentarer og analyser av grafene

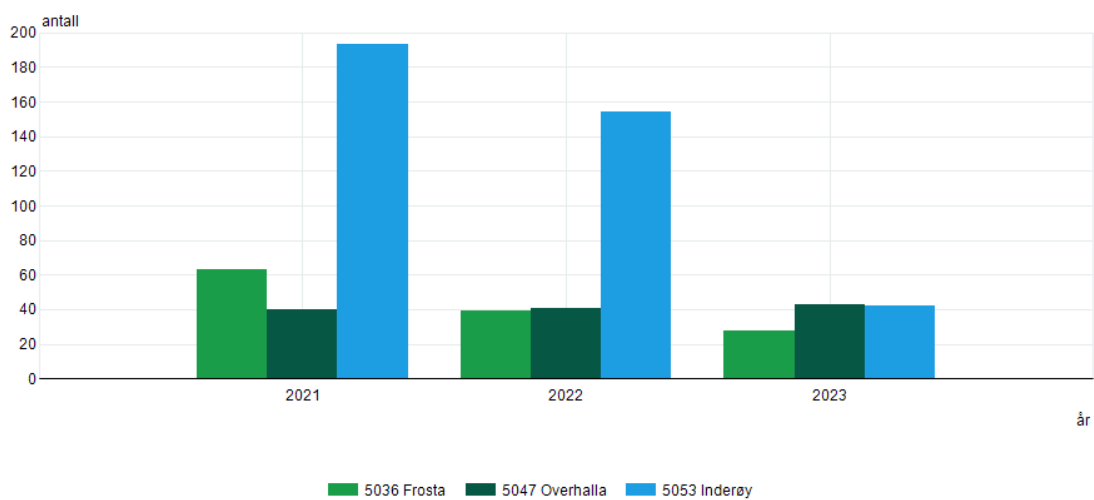

Saksbehandlingstid er redusert betraktelig fra 2021 til 2023. Dette har direkte sammenheng med vertskommuneavtale med Stjørdal kommune fra 1. mai 2021. I 2022 ble det arbeidet med etterslep av eldre saker og korrigering feil saksbehandling. KOSTRA-tall for 2023 viser at Frosta kommune har en høyere gjennomsnittlig saksbehandlingstid sammenlignet med Overhalla og Inderøy.

14304: KOSTRA-nøkkeltall for plan- og byggesaksbehandling, etter region og år. Behandlede byggesøknader med 12 ukers frist (antall).

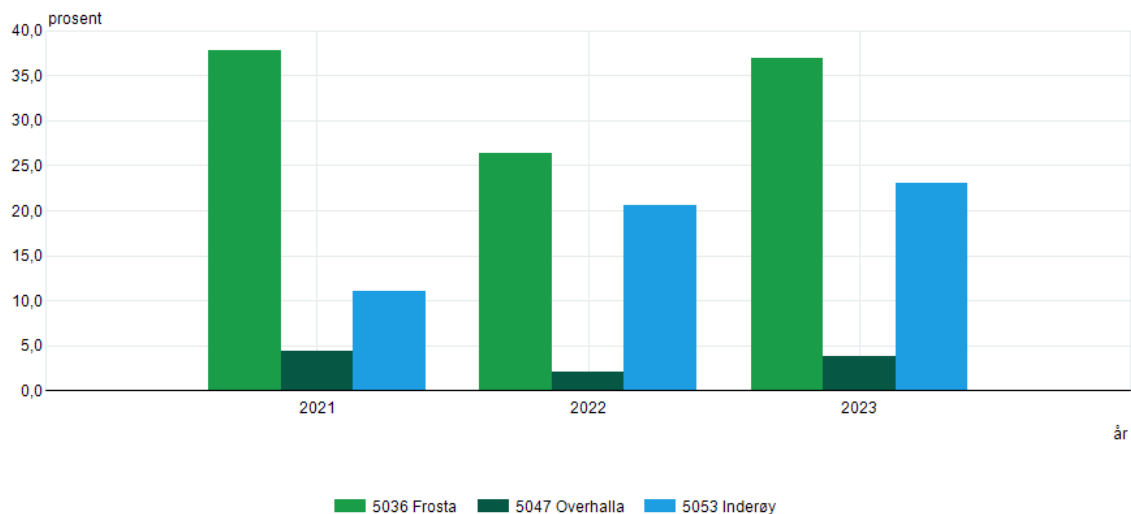

14304: KOSTRA-nøkkeltall for plan- og byggesaksbehandling, etter region og år. Behandlede byggesøknader med 3 ukers frist (antall).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

14304: KOSTRA-nøkkeltall for plan- og byggesaksbehandling, etter region og år. Andel av innvilgede byggesøknader som medførte vedtak om dispensasjon fra plan (prosent).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

KOSTRA viser at Frosta kommune har en betydelig andel innvilgede byggesøknader som medførte vedtak om dispensasjon fra plan. Plan- og bygningsloven viser til at arealplaner gjelder inntil de blir endret, opphevet, erstattet eller satt til side av ny plan. En av utfordringene for Frosta kommune er at kommunen har mange gamle reguleringsplaner.

Oppsummering: Utfordringer og løsninger virksomheten ser i tiden fremover (3-5 års perspektiv), sett i lys av kommuneplanens samfunnsdel vedtatt av kommunestyret desember 2023

I 2023 ble det gjennomført en evaluering av samarbeidet på tjenestene, det ble avdekket av kapasiteten på saksbehandling på byggesak var for lav. Økt ressurs på byggesak ble økt i budsjett og økonomiplan for 2024 – 2027.

Kommunens planverk er det viktigste styringsverktøyet for politikk og saksbehandling på byggesak. Konsekvensen av gammelt og derav dårlig planverk, er at mange saker krever dispensasjon. Dette er kostnadsdrivende for både tiltakshaver og Frosta kommune. Gode planer gir gode lokalsamfunn. Kommunen har gode muligheter til å få til dette ved rett bruk av planer og planleggingsressurser. På sikt må det vurderes om Frosta kommune bør gjennomføre en opprydning i utdaterte reguleringsplaner.

Areal, Landbruk og miljø

Avløp og vannmiljø

Norge har gjennom EUs vannrammedirektiv og avløpsdirektiv forpliktet seg internasjonalt til strengere renskrav i tråd med FNs bærekraftsmål nr. 6, 11 og 14. Tall fra SINTEF viser at kommune-Norge må investere rundt 332 milliarder NOK i vann- og avløpsnett de neste 20 årene for å nå disse målene.

Hovedutfordringen dette gir innen avløpssektoren for Frosta kommune er økte kostnader, men også en uforutsigbarhet knyttet til hvilke renskrav som vil bli fastsatt i fremtiden, siden avløpsdirektivet nå er under revisjon. Noe som vil få konsekvenser for prosjekteringen av større avløpsanlegg på kort sikt, særlig anlegg over 1000 pe der kravet til sekundærrensing er under vurdering.

For å unngå feilinvesteringer, planlegger kommunen på kort sikt å prioritere tiltak iht. hovedplan for avløp som omfatter mindre tiltak og anlegg under 1000 pe. Først når renskravet er fastsatt, vil kommunen prioritere prosjekteringen av de rensanleggene i hovedplan for avløp og vannmiljø som utgjør en dimensjon over 1000 pe. Dette, i kombinasjon med det planlagte arbeidet med spredt avløp i kommunen som berammes oppstart i 2024, forventes å ta mye av kapasiteten frem mot 2027. Utover det må kommunen forvente å øke gebyrene de kommende årene i takt med prisveksten for å kunne opprettholde kvaliteten på infrastrukturen.

Slamavskillere i kommunen har jevnt over god kapasitet, men for å bedre rensgraden må oppholdstiden avløpet har i slamavskilleren før det går ut i sjøen økes. Dette vil skje om man får bukt med andelen fremmedvann som kommer inn på avløpsnettet. Det er en utfordring i kommunens avløpsnett at fremmedvann er overvann fra boenheter/ eiendommer feilaktig er koblet inn på avløpsnettet. I perioder med mye nedbør oppleves det en gjennomspyling av slamavskillere, og økt forurensing føres til sjø.

Kommunen har erfart gjennom akutte hendelser i 2023 og 2024 at uforutsette kostnader øker. De siste årene har dette vært knyttet til sjøledninger, noe Frosta Kommune har 13 av. Potensialet for kostnader knyttet til akutte hendelser øker med alderen på infrastrukturen.

Som en del av videreutviklingen av infrastrukturen kan det bli aktuelt å kartlegge mulighetene som ligger i rehabilitering av rør for å senke risikoen for akutte hendelser.

Tilsyn av private avløpsanlegg i spredt bebyggelse (Spredt avløp)

EUs vanndirektiv er blitt implementert i norsk forvaltning gjennom Vannforskriften. Vannforskriften setter klare krav til hvordan kommuner og sektormyndigheter skal arbeide med vannforvaltningen. Dette har skapt økt fokus på miljøtilstanden i vassdrag, og det er viktig å følge opp miljøforbedrende tiltak der kommunen er myndighet og tjenesteleverandør. Dette gjelder spesielt i avløpssektoren. Avløp i spredt bebyggelse er en av de største utfordringene, og kommunen bør jobbe mer systematisk med dette. Ved å gjennomføre tilsyn gir det oss mulighet til å redusere forurensningen og forbedre vannkvaliteten i kommunen. Kommunen har frem til i dag lagt til rette for et nytt selvkostområde for oppfølging/kontroll og saksbehandling av private avløpsanlegg under 50 pe. Det er allerede iverksatt investeringer for å få i gang muligheten for stedlig kontroll av private anlegg og saksbehandling av nye

utslippstillatelser er i gang. Målet for kommende periode er å bygge opp en praksis på fagområdet, og etablere praksis for tilsyn og aktivitet i felt, inkludert kommunikasjon til innbyggere.

Landbruk og skogbruk

Landbrukspolitikken formål er å oppfylle vedtatte samfunnsmessige mål. Stortinget vedtok i stortingsmelding 9, Velkommen til bords, fire overordnede mål for Norsk landbruks- og matpolitikk. Disse fire er matsikkerhet, landbruk over hele landet, økt verdiskaping og et bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser.

Handlingsplan for landbruk i Trøndelag viser retning og prioriteringer for ønsket utvikling for perioden 2022-2025. Handlingsplanen bygger på de nasjonale landbrukspolitiske føringene og Trøndelag sin næringsstrategi og andre relevante regionalpolitiske føringer. Handlingsplanen er retningsgivende for innsats og virkemiddelbruk i landbruksforvaltningen. Landbruk omfatter mer enn produksjon av mat og tømmer. Med utgangspunkt i landbrukets ressurser produserer den trønderske bonden en rekke varer og tjenester med utgangspunkt i gården. Utviklinga går i retning hvor en større del av verdiskapinga skjer på gården, gjennom tjenesteproduksjon og lokal foredling og direkte salg til forbruker.

Natur og miljø

Det nasjonale arbeidet for å ivareta naturmangfold vektlegger kommunenes rolle – jf. [Stortingsmelding 14 \(2015-16\) Natur for livet – norsk handlingsplan for naturmangfold](#) samt kommunal- og distriktsdepartementets retningslinjer [nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging kap. 5](#). Vektleggingen gjelder spesielt den avgjørende betydningen kommunene har for beslutninger i arealplanleggingen, men også den helhetlige tilnærmingen kommunene har til lokalsamfunnsutvikling.

Kommunens ansvar for ivaretagelse av natur og miljø går videre frem av naturmangfoldloven (NML). Her står det bl.a. at kommunen skal legge NML til grunn ved utøving av offentlig myndighet – jf. NML kap II – herunder § 7 og §§ 8-12.

Overordna planverk i kommunen sier generelt lite konkret om naturmangfold, men det står nedfelt at eksisterende kunnskap skal legges til grunn. I kommunens nye samfunnsdel vedtatt desember 2023 er det videre lagt vekt på FNs bærekraftsmål for den videre oppfølgingen og realiseringen. FNs bærekraftsmål nr. 11 *bærekraftige byer og samfunn*, nr. 13 *stoppe klimaendringene*, nr. 14 *livet under vann* og nr. 15 *livet på land* vil i så måte være førende for kommunens miljøforvaltning.

I [økonomiplanen for 2024 – 2027](#) er det pekt på en mangel på helhetlig oversikt over kunnskapsgrunnlaget innen tema natur og miljø. Dette utfordrer både hensynet i kommuneplanens arealdel og samfunnsdel og nasjonale forventninger til kommunal planlegging.

Menneskelige endringer har stor innvirkning på natur og miljø globalt. Det er hovedsakelig klimaendringene og arealendringer som har størst betydning, samt forurensing. Statsforvalteren har i sitt kommunebilde vurdert kommunen middels innen miljø og klimaområdet, noe som skyldes blant annet avfalls- og avløpshåndtering, plan og areal, mangelfull overvåking av vannforekomster, mangelfull oppdatering av

grunnforurensingsdatabasen og at kommunen ikke har søkt om midler til utarbeidelse av kommunedelplan for naturmangfold. Frosta kommune nå søkt og fått innvilget midler til utvikling av planen. Planarbeidet vil bli prioritert gjennom planstrategien for kommende periode.

Forurensingssituasjonen er dårlig kartlagt og behovet for oppfølging forventes å være av et betydelig større omfang sammenlignet med hva vi har kunnskap om pr. i dag. Dette underbygges av andelen saker meldt inn i 2022-2024 og alvorligheten i disse.

Frosta kommune har kartlagt et kritisk behov for deponi for rene og forurensede masser. Både for å håndtere masser fra landbruket, for å hindre sykdomsspredning og masse fra egen virksomhet. I tillegg til forurenset og rene masser fra private aktører og husstander. Dette er noe som det må vies økonomiske midler og ressurser til de kommende årene.

Kommunen opplever ellers at informasjonen på hva vi vet om naturmangfoldet i kommunen i dag ligger spredt. Dette gjør det krevende å avdekke kunnskapshull som er avgjørende for å kunne utøve bærekraftig

Kultur og idrett

Kulturområdet er i sin natur tverrfaglig og enhetsoverskridende. Kulturarbeidet vil i mange sammenhenger grense mot samfunnsutvikling i bred forstand som oppvekst, friluftsliv, næringsutvikling, folkehelse, reiseliv og frivillighet. Virksomheten inkluderer også bibliotektiltjenesten.

Endringer i rammebetingelser

Kommunens rolle som kulturmyndighet er i all hovedsak knyttet til Kulturloven og også plan- og bygningsloven når det gjelder kulturanlegg, friluftsområder og kulturminner. Kultur- og likestillingsministeren har pekt på at Kulturloven er for overordnet og generell, og at den ikke har fungert slik man håpet. Kultur- og likestillingsdepartementet sendte kulturloven på høring 30.03.2023 med høringsfrist 30. juni 2023. Den er per i dag ikke vedtatt.

Tre grep er sentrale i forslaget til endringer av kulturloven.

1. Kulturloven forankres i Grunnlovens infrastrukturkrav, som er det ansvaret myndighetene har for å legge til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale. På denne måten understreker vi at kulturpolitikk er en viktig del av den demokratiske infrastrukturen.
2. Armlengdesprinsippet lovfestes. Hvis kunsten og kulturen skal oppfylle sin samfunnsoppgave, må den være fri. Det viktigste vi kan gjøre er derfor å sørge for gode og målrettede ordninger for kultursektoren, som forvaltes etter prinsippet om armlengdes avstand fra politiske myndigheter. Det første elementet ligger allerede i loven – og i statlige, fylkeskommunale og kommunale kulturbudsjetter. Det andre foreslår vi nå å lovfeste.
3. En ny lovregel der formålet er å få kulturfeltet «opp på bordet» i planprosessene. Målet er å få kommuner og fylkeskommuner til å ta aktivt og bevisst stilling til situasjonen og behovene på kultursektoren, slik at de kan vurderes opp mot andre områder og andre behov.

Kommunens ansvar

Kulturlovens §4 sier noe om kommunens og fylkeskommunens oppgaver innenfor kulturområdet:

§ 4. Fylkeskommunens og kommunens oppgaver

Fylkeskommunen og kommunen skal syta for økonomiske, organisatoriske, informerande og andre relevante verkemiddel og tiltak som fremjar og legg til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd regionalt og lokalt.

§ 5. Felles oppgaver. Staten, fylkeskommunen og kommunen skal syta for

- a. at kulturlivet har føreseielege utviklingskår,
- b. å fremja profesjonalitet og kvalitet i kulturtilbodet og leggja til rette for deltaking i kulturaktivitetar,
- c. at personar, organisasjonar og institusjonar har tilgang til informasjon om ordningar med økonomisk støtte og om andre verkemiddel og tiltak.

I praktisk arbeid er dette knyttet til å være en tilrettelegger for et variert kulturmidler og forvalte fellesskapets gode i forhold til vedtatte rammer og prioriteringer. Det betyr blant anna å fordele kulturmidler, sørge for samhandling mellom frivillige lag og organisasjoner og

være veileder i spørsmål og saker fra lokalsamfunnet. Et eksempel her kan være spillemidler til nærmiljøanlegg og idrettsanlegg.

Frostatingprosjektet

Frosta kommune besluttet gjennom budsjett og økonomiplan for 2022 et prosjekt for å utarbeide en overordnet plan for Lagabøtejubileet i 2024 og Nasjonaljubileet i 2030, inkludert utredning av et formidlingssenter for Frostatinget og Frostatingsloven i et bygg ved Tinghaugen. Prosjektet skal frem mot 2030 skal utvikle kunnskap om Frostatinget og Magnus Lagabøte sin Landslov, skape formidling for historien, for i dag og for fremtiden og bidra til engasjement og interesse for et bredt publikum lokalt, regionalt og nasjonalt. Prosjektet strekker seg til 2030, men aktivitetene i Lagabøtejubileet Frosta i 2024 er en sentral milepæl i prosjektet.

Historien om Frostatinget og Frostatingsloven henger sammen med historien om de andre lagtingene og utvikling av lovverket fra landskapslovene og fram til dagens rettssamfunn. Det har over flere år vært arbeidet med å se på mulighetene for å utvikle området rundt Tinghaugen til et helhetlig og variert formidlingsområdet for Frostatinget og Frostatingsloven. Det finnes pr i dag ingen overordnet og konkretisert plan for konsept, budskap, målgruppetenkning, moderne for å formidle historien på en god måte og fremtidsrettet måte. Logtun kirke og Logtungårdene ligger helt sentralt i dette området, og det har lenge vært ønske om større formidlingsarealer på området.

I 2024 er det 750 år siden kong Magnus Lagabøte overrakte Landsloven til lagmannen på Frostatinger. Med innføring av felles lov for hele landet, var betydningen av Frostatingsloven og de andre landskapslovene over. Arbeidet med etableringen av Frostatingssenteret skal bygge på verdiene fra Frostatinget og Frostatingsloven, historisk og i dag – et møtested for demokrati, lov og rett. Frostating dannet grunnlag for demokratiet.

Jubileumsåret markeres med små og store aktiviteter i løpet av hele året, med jubileumsukene som leder opp mot jubileumsdagen 24.juni som høydepunkt. Lagabøtejubileet Frosta 2024 er Frosta og Frostatingets markering av Nasjonaljubileet i 2024. Det skal markeres og feires, slik at Frosta får sin rettmessige nasjonale oppmerksomhet som et møtested for demokrati, lov og rett. Magnus Lagabøte sin landslov ble en felles lov for hele landet, slik var tiden over for Frostatingsloven og de andre landskapslovene. Visjonen for jubileet er at: Lagabøtejubileet Frosta 2024 skal være en folkefest som skaper samhold, sterk identitet og optimisme på Frosta! Sammen om en historiske Framtid.

I 2030 er det klart for nasjonaljubileum. 1030 er et av de mest symbolsterke årstallene i norsk historie. Olav Haraldsson fall i slaget på Stiklestad og helgenkåringen i Nidaros året etter, fikk dyptgripende konsekvenser for det norske riket. 1030 kan derfor beskrives som et vendepunkt med en virkningshistorie som det norske samfunnet fortsatt bygger på. I 2030 kan vi derfor feire at Norge har bestått som rike i tusen år. Gjennom lovverket og motstandsretten i Frostatingsloven, har Frostatinget sin naturlige plass i markering av Nasjonaljubileet i 2030. Nasjonaljubileet 2030 er forankret med Stortingspresident som leder for komiteen, og med Stiklestad Nasjonale kultursenter som sekretariat. Hvert år frem mot 2030 er det en jubileumsstafett med ulike steder og tema representert.

Den viktige historien til Frosta forbundet til Landsloven, relevansen for nåtiden og fremtiden og aktualiseringen gjennom jubileet, skal bidra til å danne grunnlag for utviklingsarbeidet med et formidlingssenter/visningscenter tilknyttet Tinghaugen.

Senteret skal skape verdier både for innbyggene på Frosta og for tilreisende i flere dimensjoner og:

- Drive god historiefortelling om Frostas historiske posisjon
- Øke bolyst på Frosta
- Gi økonomiske ringvirkninger for Frosta
- Gi kompetanseøkning hos lokalt og tilreisende publikum, og dermed ny innsikt som kan løfte enkeltindivid og lokalsamfunn over hele verden opp og fram og dermed potensielt gi store ringvirkninger

Styringsgruppa i Frostatingprosjektet har blant annet konkludert med at formidlingscenteret kan inneholde både nybygg, utvikling av allerede eksisterende bygninger og bruk av landskap og utendørs kultur- og naturminner. Sammen skal det formidles:

1. En museumsdel – fortid – Alle skal kunne oppleve og lære, med analoge og digitale punktdykk ned i ulike tider på Frosta som for eksempel

A) Helleristningstid B) 500 e.Kr., C) 1000 / 1029 /1030 D) 1274 [E) 1850 -1920

2. En samtidsdel – Alle skal kunne puste, oppleve og lære

Her blir formidling av Frosta i dag og salg av mat, plassering av studieplasser, møteplass og overnatting viktige komponenter. Dette punktet er viktig for de potensielle økonomiske ringvirkningene lokalt og regionalt.

3. En framtidssdel – Alle besøkende skal føle at de kan bety noe for framtida. Hvordan skaper vi en bedre verden fremover – basert på verdiene som ligger i Frostatinget? Alle skal kjenne de har valg og etter å ha vært på Frosta, få inspirasjon til å gå ut og gjøre en forskjell i verden. Scenariospill, dilemmaspill, high-tech og low-tech er mulige virkemidler her.

4. Senteret skal belyse og utforske de same temaene eller verdiene i alle de tre tidsdimensjonene:

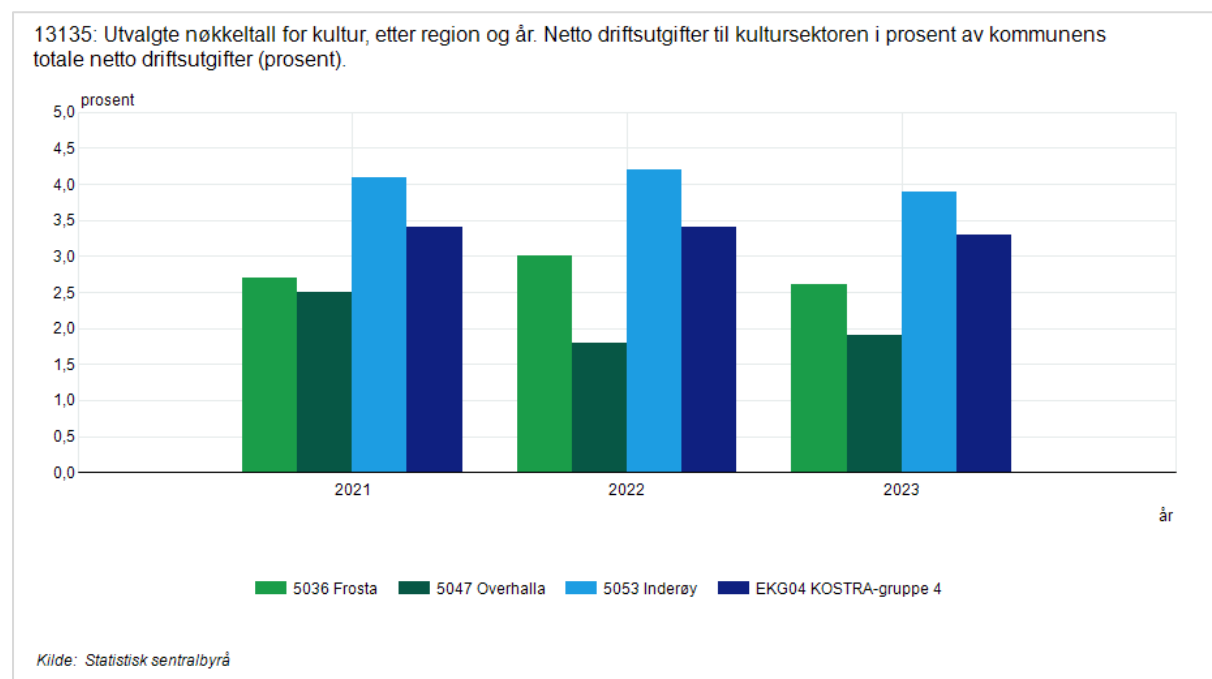
- Lov og rett
- Maktfordeling
- Demokrati
- Nøytralitet
- Felles spillereglar
- Fellesskap
- Frihet
- Kollektiv / individ
- Brudd / kontinuite

To arkitektkontor har fått i oppdrag å se på mulige løsningsforslag. Dette blir presentert 17. juni 2024.

Kulturminne forvaltning

Et viktig myndighetsområde er kulturminneforvaltninga der skjøtsel, bruk og vern er sentrale oppgaver for en kommune med mange og uerstattelige automatiske freda kulturminner og kulturminner av nyere dato. Dette hjemles også i kulturminneloven og er beskrevet i kommunens plan for kulturminner og kulturmiljø, vedtatt i desember 2021.

I Frosta kommune i 2023 brukes 2,6 % av netto driftsutgifter i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter på kultur. Til sammenligning er prosenten 3,3 % for KOSTRA- gruppe 4, 1,9 % i Overhalla og 3,9 % i Inderøy kommune.

Frivilligheten

Frosta kommune har mellom 70 og 80 aktive lag og foreninger med mange frivillige som yter en stor innsats for lokalsamfunnet. Frivillighetens energi er også omtalt i kulturplanen for Frosta. Dugnadsånden står fremdeles sterkt i kommunen, og hver uke gjøres frivillig gratisarbeid som utgjør en betydelig merinnsats hvis den kan regnes om til kroner og øre. Det er flere lag og organisasjoner som gir uttrykk for at det er blitt vanskeligere å rekruttere medlemmer til å ta på seg verv, og dette skyldes i hovedsak tidsknapphet og mindre fokus på innsats for fellesskapet. Det var en uro innefor frivillig sektor at medlemstall og engasjement ville gå drastisk tilbake etter pandemien, men slik det ser ut i dag, så har det ikke skjedd på generell basis.

Frostating Utvalgte Kulturlandskap

Frostating utvalgte kulturlandskap ble opprettet i 2018 og er en nasjonal hedersbetegnelse som er gitt til 46 områder i Norge. Ordninga bygger på 3 grunnbegreper som alle må oppfylles. Det er kulturminner og kulturmiljø, biologisk mangfold og landbruk i tillegg er næringsinteresser inne i ordninga. Et utvalgt kulturlandskap etter denne ordninga skal vise langsiktighet og generasjoners ivaretagelse av verdiene i landbruket og naturmiljøet. Frostating Utvalgte Kulturlandskap omfatter 9800 dekar på den ytterste delen av fastlands-Frosta ute Tautra, og er et eksempel på samarbeid på tvers av sektorene kultur, landbruk og miljø.

Bibliotek

Frosta bibliotek er et kombinasjonsbibliotek. Dette betyr at det er både et skolebibliotek og et folkebibliotek. Skolebiblioteket har en mye større andel av aktivitetstilbudet, enn folkebiblioteket. Dagtidstilbud til brukergruppen av folkebiblioteket utenom elever og skolens ansatte, er per i dag så og si fraværende. Dette er utfordrende, da utvidet nasjonalstrategi 2020 – 2025 viser til at bibliotekrommet skal være et rom for demokrati og danning. I kommuner

nør oss har bibliotekets betydning i samfunnet endret form. Mange kommuner bruker bibliotekene bevisst som et ledd i folkehelsearbeidet. Bibliotekets målsetting er å være et møtested for alle innbyggerne i kommunen. Ikke bare noen få brukergrupper. Nytt kombinasjonsbibliotek er foreslått etablert i nytt kommune- og helsehus. Dette vil bli avgjort høsten 2024.

Frostatingprosjektet

Frosta kommune har etablert et prosjekt som er tredelt. Først å utarbeide en overordnet plan for, og gjennomføring av Lagabøtejubileet i 2024. Videre inneholder det et arbeid for å posisjonere Frosta som en naturlig del av Nasjonaljubileet i 2030. I tillegg inkluderer prosjektet en utredning av et formidlingssenter for Frostatinget og Frostatingsloven i et nytt bygg ved Tinghaugen.

Brann og redning

Tidligere avtale med Innherred Brann og Redning er videreført med Levanger kommune. Levanger kommune har ansvaret for fagtjenesten, mens Frosta kommune har ansvaret for personforvaltningen. Avtalen har en varighet til 2025. Det vil i god tid før avtalens utløp bli vurdert videre brannordning for Frosta kommune.

I store deler av 2023 og 2024 har brannvesenet vært styrt av midlertidig brannsjef i påvente av rekruttering. Ny brannsjef er ansatt i april 2024. Det forventes en strukturert og systematisk gjennomgang av driften og utviklingen av tjenestene, for å sikre en fortsatt kvalifisert brann- og feiertjeneste på Frosta.

Det ble etablert en felles nød alarmerings sentral for brann (110) for Trøndelag høsten 2022. Frosta har direkte avtale med IUA. (Interkommunalt utvalg mot akutt forurensning).

Det skal i 2024 gjennomføres en mulighetsstudie for regionalt brannsamarbeid i Trøndelag. Studien skal avdekke de områder det er fornuftig og rasjonelt å samarbeide om, samt beskrive organisering av et regionalt samarbeid om brannog redning i Trøndelag. Prosjektet skal også inneholde forslag til budsjett, samt finansieringsmodell for brannsamarbeid Trøndelag. I regionen inngår 40 kommuner og 18 brannvesen. Representantskapet i Midt-Norge 110 sentral IKS, bestående av ordførere i Trøndelags kommuner, anbefaler i vedtak av 20. desember 2023 at brannvesenene i regionen etablerer prosjekt «Brannsamarbeid Trøndelag» for å gjennomføre mulighetsstudie. Det er etablert utkast til prosjektplan som ble forankret i styringsgruppen 23. januar 2024. Skissert fremdriftsplan er presentasjon og politisk vedtak i desember 2024.

11997: Utvalgte nøkkeltall - Brann- og ulykkesvern, etter region og år. Brutto driftsutgifter til funksjon 338 og 339 pr. innbygger, konsern (kr).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Brutto driftsutgifter til forebygging og beredskap er for 2023 lavere enn Inderøy og KOSTRA-gruppe 4, men høyere enn Overhalla. Kostandene var lavere i 2023 sammenlignet med 2022 for Frosta kommune. En av årsakene var planlagte kurs som ikke ble gjennomført.